

l) Tüketici i lemi: Kamu tüzel ki ileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun ad,na ya da hesab,na hareket eden gerçek veya tüzel ki iler ile tüketiciler aras,nda kurulan, eser, ta ,ma, simsarl,k, sigorta, vekâlet, bankac,l,k ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşmeler ve hukuki i lemi,

m) Tüketici örgütleri: Tüketicinin korunması, amaç,yla kurulan dernek, vak,f veya bunlar,n üst kuruluşlar,n,,

n) Üretici: Kamu tüzel ki ileri de dâhil olmak üzere tüketiciye sunulmuş olan mal ya da bu mallar,n hammaddelerini yahut ara mallar,n, üreticiler ile mal üzerine markas,n,, unvan,n, veya herhangi bir ay,rt edici i aretini koyarak kendisini üretici olarak gösteren gerçek veya tüzel ki iyiler, ifade eder.

K NC KISIM **Genel Esaslar**

Temel ilkeler

MADDE 4- (1) Bu Kanunda yaz,l, olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmeler ile bilgilendirmeler en az oniki punto büyüklükte, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenir ve bunlar,n bir nüshası, kâ ,t üzerinde veya kal,c, veri saklay,c,s, ile tüketiciye verilir. Sözleşmelerde bulunması, gereken şartlardan bir veya birkaç,n bulunmaması, durumunda, eksiklik sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bu eksiklik sözleşmeyi düzenleyen taraftan derhal giderilir.

(2) Sözleşmelerde öngörülen koşullar, sözleşme süresi içerisinde tüketici aleyhine değiştirilemez.

(3) Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılacak, beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapılacak, olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez. Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde ise tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlık görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.

(4) Bu Kanunda düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masraf ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâ ,t üzerinde yaz,l, şekilde tüketiciye verilmesi zorunludur. Uzaktan iletişim arac,yla kurulan sözleşmelerde ise, bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim arac,na uygun şekilde verilir. Bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatı, sözleşmeyi düzenleyene aittir.

(5) Tüketicinin yapılacak, olduğu işlemler nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yaz,l, ve her bir taksit ödemesi için ayrı, ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilir. Bu fiş, kra hükümlerine aykırı, olarak düzenlenen senetler tüketici yönünden geçersizdir.

(6) Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınmış teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşılıklı, tarafça verilen teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır.

(7) Temerrüt hali de dâhil olmak üzere, tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanmaz.

(8) Kat,ılım bankalar, aç,s,ndan bu Kanun uygulamasında yer alan faiz, kar payı, olarak uygulanır.

Tüketici sözleşmelerindeki haksızlıklar

MADDE 5- (1) Haksızlık; tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşme nedeniyle hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırılık, düzenli biçimde tüketici aleyhine dengesizlik ve neden olan sözleşmelerdir.

(2) Tüketiciyle akdedilen sözleşmelerde yer alan haksızlıklar kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin haksızlıklarından, sözleşmenin hükümleri geçerliliğini korur. Bu durumda sözleşmeyi düzenleyen, kesin olarak hükümsüz sayılan sözleşmelerin olması, diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez.

(3) Bir sözleşme şartı, önceden hazırlanmış ve standart sözleşmeye yer alması, nedeniyle tüketici üzerine etki edememesi, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir. Sözleşmeyi düzenleyen, bir standart şartın münferiden müzakere edildiğini iddia ediyorsa bunu ispatla yükümlüdür. Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden standart sözleşme olduğu sonucuna varılmasa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurların veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını engellemez.

(4) Sözleşme şartlarının yazılı olması, halinde, tüketicinin anlayabileceği açık ve anlaşılabilir bir dilin kullanılması gerekir. Sözleşmeye yer alan bir hükmün açık ve anlaşılabilir olmaması, veya birden çok anlama gelmesi halinde; bu hüküm, tüketicinin lehine yorumlanır.

(5) Faaliyetlerini, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi veya kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de niteliklerine bakılmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Bir sözleşme şartının haksızlığı; sözleşme konusu olan mal veya hizmetin niteliği, sözleşmenin kuruluşunda var olan şartlar ve sözleşmenin diğer hükümleri veya haksızlık şartının ilgili olduğu diğer bir sözleşmenin hükümleri dikkate alınmak suretiyle sözleşmenin kuruluşuna göre belirlenir.

(7) Sözleşme şartlarının haksızlığı, sözleşmenin takdirinde, bu şartların açık ve anlaşılabilir bir dille yazılması, olmak koşuluyla, hem sözleşme nedeniyle asli edim yükümlülükleri arasındaki hem de mal veya hizmetin piyasa değeri ile sözleşmeye belirlenen fiyat arasındaki dengeye ilişkin bir değerlendirme yapılamaz.

(8) Bakanlık, genel olarak kullanılmak üzere hazırlanmış sözleşmelerde yer alan haksızlıkların, sözleşme metinlerinden çıkarılması, veya kullanılması önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

(9) Haksızlıkların tespit edilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile sınırlanmış olmamak üzere haksızlık şartı olduğu kabul edilen sözleşme şartları, yönetmelikle belirlenir.

Sat, tan kaçınma

MADDE 6- (1) Vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça görülebilir herhangi bir yerde tehir edilen malın, satılmadığı, belirtilen bir ibareye yer verilmedikçe satışından kaçınılamaz.

(2) Hizmet satılmaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.

(3) Ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler; aksine bir teamül, ticari örf veya adet ya da haklı bir sebep yoksa; bir mal veya hizmetin satışından, o mal veya hizmetin kendisi tarafından belirlenen miktar, sayı, ebat gibi koşullara ya da başka bir mal veya hizmetin satışından alınamaması, satışına bağlanamaz.

(4) Bakanlık ve belediyeler, bu madde hükümlerinin uygulanmasını ve izlenmesine ilişkin işlemleri yürütmekle görevlidir.

Sipari edilmeyen mal veya hizmetler

MADDE 7- (1) Sipari edilmeyen mallar,n gönderilmesi ya da hizmetlerin sunulmas, durumunda, tüketiciye kar , herhangi bir hak ileri sürülemez. Bu hallerde, tüketicinin sessiz kalmas, ya da mal veya hizmeti kullanm, olmas,, sözleşmenin kurulmas,na yönelik kabul beyan, olarak yorumlanamaz. Tüketicinin mal, geri göndermek veya muhafaza etmek gibi bir yükümlülü ü yoktur.

(2) Bir mal veya hizmetin sipari edildi ini iddia eden bu iddias,n, ispatla yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ay,pl, Mal ve Hizmetler

B R NC BÖLÜM

Ay,pl, Mallar

Ay,pl, mal

MADDE 8- (1) Ay,pl, mal, tüketiciye teslimi an,nda, taraflarca kararla t,r,lm, olan örnek ya da modele uygun olmamas, ya da objektif olarak sahip olmas, gereken özellikleri ta ,mamas, nedeniyle sözleşmeye ayk,r, olan mald,r.

(2) Ambalaj,nda, etiketinde, tan,tma ve kullanma k,lavuzunda ya da reklam ve ilânlar,nda yer alan özelliklerinden bir veya birden fazlas,n, ta ,mayan; sat,c, taraf,ndan bildirilen veya teknik düzenlemesinde tespit edilen niteli e ayk,r, olan; muadili olan mallar,n kullan,m amac,n, kar ,lamayan, tüketicinin makul olarak bekledi i faydalar, azaltan veya ortadan kald,ran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mallar da ay,pl, olarak kabul edilir.

(3) Sözleşmeye konu olan mal,n, sözleşme kararla t,r,lan süre içerisinde teslim edilmemesi veya montaj,n,n sat,c, taraf,ndan veya onun sorumlulu u alt,nda gerçekleştirildi i durumlarda gere i gibi monte edilmemesi sözleşmeye ayk,r, ifa olarak değerlendirilir. Mal,n montaj,n,n tüketici taraf,ndan yap,lmamas,n,n öngörüldü ü hallerde, montaj talimat,ndaki yanl ,l,k veya eksiklik nedeniyle montaj hatal, yap,lm, sa, sözleşmeye ayk,r, ifa söz konusu olur.

Ay,pl, maldan sorumluluk

MADDE 9- (1) Sat,c,, mal, sat, sözleşme mesine uygun olarak tüketiciye teslim etmekle yükümlüdür.

(2) Sat,c,, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yap,lan açıklamalardan haberdar olmad, ,n, ve haberdar olmas,n,n da kendisinden beklenemeyece ini veya yap,lan açıklaman,n içeri inin sat, sözleşmesinin akdi an,nda düzeltilmi oldu unu veya sat, sözleşmesi kurulma karar,n,n bu açıklama ile nedensellik ba , içinde olmad, ,n, ispatlad, , takdirde açıklaman,n içeri i ile ba l, olmaz.

spat yükü

MADDE 10- (1) Teslim tarihinden itibaren alt, ay içinde ortaya ç,kan ay,plar,n, teslim tarihinde var oldu u kabul edilir. Bu durumda mal,n ay,pl, olmad, ,n,n ispat, sat,c,ya aittir. Bu karine, mal,n veya ay,b,n niteli i ile ba da m,yor ise uygulanmaz.

(2) Tüketicinin, sözleşmenin kuruldu u tarihte ay,ptan haberdar oldu u veya haberdar olmas,n,n kendisinden beklendi i hallerde, sözleşmeye ayk,r,l,k söz konusu olmaz. Bunlar,n d, ,ndaki ay,plara kar , tüketicinin seçimlik haklar, sakl,d,r.

(3) Sat, a sunulacak ay,pl, mal üzerine ya da ambalaj,na, üretici, ithalatç, veya sat,c, taraf,ndan tüketicinin kolayl,kla okuyabilece i ekilde mal,n ay,b,na ili kin açıklay,c, bilgiyi içeren bir etiket konulur. Bu etiketin tüketiciye verilmesi veya ay,ba ili kin açıklay,c, bilginin

tüketicie verilen fatura, fi veya sat, belgesi üzerinde aç,kça gösterilmesi zorunludur. Teknik düzenlemesine uygun olmayan ürünler ise hiçbir ekilde piyasaya arz edilemez. Bu ürünlere, Ürünlere li kin Teknik Mevzuat,n Haz,rlanması, ve Uygulanması,na Dair Kanun ve ilgili di er mevzuat hükümleri uygulanır.

Tüketicinin seçimlik haklar,

MADDE 11- (1) Mal,n ay,pl, oldu unun anla ,lması, durumunda tüketici;

a) Sat,lan, geri vermeye haz,r oldu unu bildirerek sözleşme dönme,

b) Sat,lan, al,koyup ay,p oran,nda sat, bedelinden indirim isteme,

c) A ,r, bir masraf gerektirmedi i takdirde, bütün masraflar, sat,c,ya ait olmak üzere sat,lan,n ücretsiz onar,lması,n, isteme,

ç) mîkân varsa, sat,lan,n ay,ps,z bir misli ile de i tirilmesini isteme,

seçimlik haklar,ndan birini kullanabilir. Sat,c,, tüketicinin tercih etti i bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Ücretsiz onar,m veya mal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesi haklar, üretici veya ithalatç,ya kar , da kullan,labılır. Bu f,kradaki haklar,n yerine getirilmesi konusunda sat,c,, üretici ve ithalatç, müteselsilen sorumludur. Üretici veya ithalatç,, mal,n kendisi taraf,ndan piyasaya sürülmesinden sonra ay,b,n do du unu ispat etti i takdirde sorumlu tutulmaz.

(3) Ücretsiz onar,m veya mal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesinin sat,c, için orant,s,z güçlükleri beraberinde getirecek olması, halinde tüketici, sözleşme dönme veya ay,p oran,nda bedelden indirim haklar,ndan birini kullanabilir. Orant,s,zl, ,n tayininde mal,n ay,ps,z de eri, ay,b,n önemi ve di er seçimlik haklara ba vurmanın,tüketici aç,s,ndan sorunu te kil edip etmeyece i gibi hususlar dikkate alınır.

(4) Ücretsiz onar,m veya mal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesi haklar,ndan birinin seçilmesi durumunda bu talebin sat,c,ya, üreticiye veya ithalatç,ya yöneltilmesinden itibaren azami otuz i günü, konut ve tatil amaçlı, ta ,nmalarda ise altm, i günü içerisinde yerine getirilmesi zorunludur. Ancak, bu Kanunun 58 inci maddesi uyar,nca ç,kar,lan yönetmelik eki listede yer alan mallara ili kin, tüketicinin ücretsiz onar,m talebi, yönetmelikte belirlenen azami tamir süresi içerisinde yerine getirilir. Aksi halde tüketici di er seçimlik haklar,n, kullanmakta serbesttir.

(5) Tüketicinin sözleşme dönme veya ay,p oran,nda bedelden indirim hakk,n, seçti i durumlarda, ödemi oldu u bedelin tümü veya bedelden yapı,lan indirim tutar, derhal tüketiciye iade edilir.

(6) Seçimlik haklar,n kullan,lması, nedeniyle ortaya ç,kan tüm masraflar, tüketicinin seçti i hakk, yerine getiren tarafça kar ,lanır. Tüketici bu seçimlik haklar,ndan biri ile birlikte 11/1/2011 tarihli ve 6098 say,l, Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyar,nca tazminat da talep edebilir.

Zamana ,m,

MADDE 12- (1) Kanunlarda veya taraflar aras,ndaki sözleşme daha uzun bir süre belirlenmedi i takdirde, ay,pl, maldan sorumluluk, ay,p daha sonra ortaya ç,km, olsa bile, mal,n tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki y,ll,k zamana ,m,na tabidir. Bu süre konut veya tatil amaçlı, ta ,nmalarda ta ,nmal,n teslim tarihinden itibaren be y,ldır.

(2) Bu Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkras, saklı, olmak üzere ikinci el sat, larda sat,c,n,n ay,pl, maldan sorumlulu u bir y,ldan, konut veya tatil amaçlı, ta ,nmalarda ise üç y,ldan az olamaz.

(3) Ay,p, a ,r kusur ya da hile ile gizlenmişe zamana ,m, hükümleri uygulanmaz.

K NC BÖLÜM **Ay,pl, Hizmetler**

Ay,pl, hizmet

MADDE 13- (1) Ay,pl, hizmet, sözleşme belirlenen süre içerisinde başlamaması, veya taraflarca kararlaştırılmayan ve objektif olarak sahip olması, gereken özellikleri taşıması, nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmettir.

(2) Hizmet sağlayıcısı, tarafından bildirilen veya reklam ve ilanlarında yer alan özellikleri taşımayan ya da yararlanma amacı, bakımından deşerini veya tüketicinin ondan makul olarak beklediği faydaları, azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler ay,pl,d,r.

Ay,pl, hizmetten sorumluluk

MADDE 14- (1) Sağlayıcı, hizmeti sözleşmeye uygun olarak ifa etmekle yükümlüdür.

(2) Sağlayıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığı, ve haberdar olmasına rağmen de kendisinden beklenemeyeceklerini veya yapılan açıklamaların içeriğinin hizmet sözleşmesinin kurulduğu tarihte düzeltilmiş olduğu veya hizmet sözleşmesinin kurulması, kararına bu açıklama ile nedensellik bağlanmadığı, içermediğini ispatladığı, takdirde açıklamanın içeriği ile bağlantılı olmaz.

Tüketicinin seçimlik hakları,

MADDE 15- (1) Hizmetin ay,pl, ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarılması, ay,pl oranında bedelden indirim veya sözleşme dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakları, kullanılmaması, nedeniyle ortaya çıkan tüm masrafları sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.

(2) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin sağlayıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması, halinde tüketici bu hakları kullanamaz. Orantısızlığının tayininde hizmetin ay,ps,z deşeri, ay,b,n önemi ve diğer seçimlik haklara bağ vurmanın tüketici açısından sorun teşkil etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Tüketicinin sözleşme dönme veya ay,pl oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemi olduğu bedelin tümü veya bedelden indirim yapılan tutar derhal tüketiciye iade edilir.

(4) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin seçildiği hallerde, hizmetin niteliği ve tüketicinin bu hizmetten yararlanma amacı, dikkate alınmamasında, makul sayılabilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar doğurmayacak şekilde bu talep sağlayıcı tarafından yerine getirilir. Her halükarda bu süre talebin sağlayıcıya yöneltilmesinden itibaren otuz gününü geçemez. Aksi takdirde tüketici diğer seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.

Zamana şm,

MADDE 16- (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşme daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ay,pl, hizmetten sorumluluk, ay,pl daha sonra ortaya çıkmak olsa bile, hizmetin ifası, tarihinden itibaren iki yıllık zamana şm,na tabidir.

(2) Ay,pl, aşır kusur ya da hile ile gizlenmiş zamana şm, hükümleri uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Tüketici Sözle meleri
B R NC BÖLÜM
Taksitle Sat,

Taksitle sat, sözle meleri

MADDE 17- (1) Taksitle sat, sözle mesi, sat,c, veya sa lay,c,n,n mal,n teslimi veya hizmetin ifas,n, üstlendi i, tüketicinin de bedeli k,s,m k,s,m ödedi i sözle melerdir.

(2) Tüketicinin, kira süresi sonunda bir mal,n mülkiyetini edinme zorunlulu unun bulundu u finansal kiralama sözle meleri hakk,nda da bu Bölüm hükümleri uygulan,r.

(3) Taksitle sat, sözle mesi yaz,l, olarak kurulmad,kça geçerli olmaz. Geçerli bir sözle me yapmam, olan sat,c, veya sa lay,c,, sonradan sözle menin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak ekilde ileri süremez.

Cayma hakk,

MADDE 18- (1) Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin taksitle sat, sözle mesinden cayma hakk,na sahiptir.

(2) Cayma hakk,n,n kullan,ld, ,na dair bildirim bu süre içinde sat,c, veya sa lay,c,ya yöneltilmi olmas, yeterlidir. Sat,c, veya sa lay,c,, cayma hakk, konusunda tüketicinin bilgilendirildi ini ispat etmekle yükümlüdür.

(3) Sat,c, cayma süresi içinde mal, tüketiciye teslim etmi se tüketici, mal, ancak ola an bir gözden geçirmenin gerektirdi i ölçüde kullanabilir; aksi takdirde tüketici cayma hakk,n, kullanamaz. Cayma hakk, süresi sona ermeden önce, tüketicinin onay, ile hizmetin ifas,na ba lanan hizmet sözle melerinde de tüketici cayma hakk,n, kullanamaz.

(4) Tüketicinin, sat,c,y, buldu u finansal kiralama i lemlerinde cayma hakk, kullan,lamaz.

Temerrüt

MADDE 19- (1) Taksitle sat, sözle melerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde dü mesi durumunda, sat,c, veya sa lay,c,, kalan borcun tümünün ifas,n, talep etme hakk,n, sakl, tutmu sa, bu hak ancak sat,c, veya sa lay,c,n,n bütün edimlerini ifa etmi olmas,, tüketicinin de kalan borcun en az onda birini olu turan ve birbirini izleyen en az iki taksidi veya kalan borcun en az dörtte birini olu turan bir taksidi ödemede temerrüde dü mesi halinde kullan,labilir. Sat,c, veya sa lay,c,n,n bu hakk, kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyar,s,nda bulunmas, zorunludur.

(2) Muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate al,nmaz.

Erken ödeme

MADDE 20- (1) Tüketici, borçland, , toplam miktar, önceden ödeyebilece i gibi vadesi gelmemi bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da sat,c, veya sa lay,c,, faiz veya komisyon ald, , durumlarda ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür.

Di er hususlar

MADDE 21- (1) Tüketicinin ta ,n,r bir mal,n sat, bedelini önceden k,s,m k,s,m ödemeyi, sat,c,n,n da bedelin tamamen ödenmesinden sonra sat,lan, tüketiciye teslim etmeyi üstlendikleri ve ödeme süresi bir y,ldan daha uzun veya belirsiz olan sözle meler hakk,nda Türk Borçlar Kanununun ön ödemeli taksitle sat, hükümleri uygulan,r.

(2) Sözle menin zorunlu içeri i, tüketici ile sat,c, ve sa lay,c,n,n hak ve yükümlülükleri, cayma hakk,, erken ödeme ile di er hususlara ili kin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

K NC BÖLÜM **Tüketici Kredileri**

Tüketici kredisi sözleşme leri

MADDE 22- (1) Tüketici kredisi sözleşme mesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat kar ,l, ,nda ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman ekilleri arac,l, ,yla kredi verdi i veya kredi vermeyi taahhüt etti i sözleşme yi ifade eder.

(2) Kredi kart, sözleşme leri, faiz veya benzeri bir menfaat kar ,l, ,nda, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer ekilde taksitle ödeme imkân, sa lanmas, halinde tüketici kredisi sözleşme mesi olarak de erlendirilir. Ancak bu durumda uygulanacak faiz oran, kredi kart, sözleşme mesi uyar,na belirlenen orandan fazla olamaz.

(3) Tüketici kredisi sözleşme mesi yaz,l, olarak kurulmad,kça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmam, olan kredi veren, sonradan sözleşme menin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak ekilde ileri süremez.

Sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülü ü

MADDE 23- (1) Kredi verenin ve varsa kredi arac,s,n,n, tüketiciye, teklif ettikleri kredi sözleşme mesinin ko ullar,n, içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşme menin kurulmas,ndan makul bir süre önce vermesi zorunludur.

Cayma hakk,

MADDE 24- (1) Tüketici, ondört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin tüketici kredisi sözleşme mesinden cayma hakk,na sahiptir.

(2) Cayma hakk,n,n kullan,ld, ,na dair bildirim cayma hakk, süresi içinde kredi verene yöneltilmi olmas, yeterlidir. Kredi veren, cayma hakk, konusunda tüketicinin bilgilendirildi ini ispat etmekte yükümlüdür.

(3) Cayma hakk,n, kullanan tüketicinin krediden faydaland, , hallerde, tüketici, anaparay, ve kredinin kullan,ld, , tarihten anaparan,n geri ödendi i tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yap,lmamas, halinde tüketici kredisinden cay,lmam, say,l,r. Faiz, akdî faiz oran,na göre hesaplan,r. Tüketiciden, hesaplanan akdî faiz ve bir kamu kurum veya kurulu una veya üçüncü ki ilere ödenmi olan masraflar d, ,nda herhangi bir bedel talep edilemez.

Faiz oran,

MADDE 25- (1) Belirli süreli tüketici kredisi sözleşme melerinde faiz oran, sabit olarak belirlenir. Sözleşme menin kuruldu u tarihte belirlenen bu oran tüketici aleyhine de i tirilemez.

(2) Tüketici kredisi sözleşme melerinde, akdî faiz, efektif y,ll,k faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almamas, durumunda, kredi tutar, faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullan,l,r. Efektif faiz oran,, oldu undan dü ük gösterilmi se, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmas,nda esas al,nacak akdî faiz oran,, dü ük gösterilen efektif faiz oran,na uyacak ekilde yeniden belirlenir. Bu hallerde ödeme plan,, yap,lan de i ikliklere göre yeniden düzenlenir.

Sözle mede de i iklik yap,lmas,

MADDE 26- (1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin artları,, tüketici aleyhine de i tirilemez.

(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oran,nda de i iklik yap,lmas, halinde, bu de i ikli in yürürlü e girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâ ,t üzerinde veya kal,c, veri saklay,c,s, arac,l, ,yla yaz,l, olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oran,n,n yürürlü e girmesinden sonra yap,lacak ödemelerin tutar,, say,s, ile aral,klar,n,n de i mesine ili kin ayr,nt,lara yer verilir. Faiz oran,n,n art,r,lmas, halinde, yeni faiz oran, geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altm, gün içinde borcun tamam,n, ödedi i ve kredi kullanmaya son verdi i takdirde faiz art, ,ndan etkilenmez.

Erken ödeme

MADDE 27- (1) Tüketici, vadesi gelmemi bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamam,n, erken ödeyebilir. Bu hallerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli faiz ve di er maliyet unsurlar,na ili kin indirim yapmakla yükümlüdür.

(2) Belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi veren erken ödeme tazminat, talep edebilir. Bu tazminat, erken ödeme ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi aras,ndaki sürenin bir y,l, a mamas, durumunda erken ödenen kredi tutar,n,n binde be ini, bir y,l, a mas, halinde ise erken ödenen kredi tutar,n,n yüzde birini a amaz. Erken ödeme tazminat,, tüketicinin erken ödemesi ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi aras,ndaki dönemde ödemesi öngörülen faizin tutar,n, a amaz.

(3) A a ,daki durumlarda erken ödeme tazminat, talep edilemez:

- a) Bir kredi ödeme garantisi sa lamay, amaçlayan sigorta sözleşmesi kapsam,nda yap,lan erken ödemeler.
- b) Kredili mevduat sözleşmesi kapsam,nda yap,lan erken ödemeler.
- c) Erken ödeme tutar,n,n oniki ay için yirmibin Türk Liras,n, a mamas, durumunda yap,lan erken ödemeler.

Temerrüt

MADDE 28- (1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde dü mesi durumunda, kredi veren, borcun tamam,n,n ifas,n, talep etme hakk,n, sakl, tutmu sa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmi olmas,, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde dü mesi halinde kullan,labilir. Kredi verenin bu hakk, kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyar,s,nda bulunmas, zorunludur.

(2) Muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate al,nmaz.

Sigorta yapt,r,lmas,

MADDE 29- (1) Tüketicinin yaz,l, veya kal,c, veri saklay,c,s, arac,l, ,yla aç,k talebi olmaks,z,n kredi ile ilgili sigorta yapt,r,lamaz. Tüketicinin sigorta yapt,r,mak istemesi halinde, istedi i sigorta irketinden sa lad, , teminat kredi veren taraf,ndan kabul edilmek zorundadır. Bu sigortan,n kredi konusuyla, mebla sigortalar,nda kalan borç tutar,yla ve vadesiyle uyumlu olmas, gerekir.

Ba l, krediler

MADDE 30- (1) Ba l, kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhas,ran belirli bir mal,n veya hizmetin tedarikine ili kin bir sözleşmenin finansman, için verildi i ve bu iki sözleşmenin objektif aç,dan ekonomik birlik olu turdu u sözleşmedir.

- (2) Ekonomik birli in varl, ,;
- a) Sat,c, veya sa lay,c,n,n tüketici için krediyi finanse etti i,
- b) Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşme mesinin imzalanması, veya hazırlanması, ile ilgili olarak sat,c, veya sa lay,c,n,n hizmetlerinden yararlandı, ,,
- c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşme mesinde açıkça belirtildi i, durumları,ndan en az birinin varl, , halinde kabul edilir.
- (3) Tüketicinin mal veya hizmet tedarikine ili kin sözleşme meden cayması, ve buna ili kin bildirimden cayma süresi içerisinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi halinde, ba l, kredi sözleşme mesinde herhangi bir tazminat veya cezai art ödeme yükümlülü ü olmaks,z,n sona erer.
- (4) Ba l, kredilerde, mal veya hizmet hiç ya da gere i gibi teslim veya ifa edilmez ise sat,c,, sa lay,c, ve kredi veren, tüketicinin sat, sözleşme mesinden dönme veya bedelden indirim hakk,n, kullanması, halinde müteselsilen sorumludur. Tüketicinin bedelden indirim hakk,n, kullanması, halinde ba l, kredi de bu oranda indirilir ve ödeme plan, buna göre de i tirilir. Tüketicinin sözleşme meden dönme hakk,n, kullanması, halinde, o güne kadar yapm, oldu u ödemenin iadesi hususunda sat,c,, sa lay,c, ve kredi veren müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumlulu u mal,n teslim veya hizmetin ifa edildi i tarihten itibaren, kullan,lan kredi miktar, ile s,n,rl, olmak üzere bir y,ld,r.

Di er hususlar

MADDE 31- (1) Belirli süreli kredi sözleşme mesine ili kin bir hesap aç,ılması, ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili i lemler yap,ılması, durumunda, tüketiciden bu hesaba ili kin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, kredinin ödenmesi ile kapan,r. Ancak, aç,ılan hesap üzerinden ba ka i lemler yap,ılması, ve tüketicinin hesab,n kapat,ılması,na yönelik talebi olmaması, durumunda hesap kapat,ılmaz.

(2) Tüketicinin aç,k talimat, olmaks,z,n, belirli süreli kredi sözleşme mesinde ili kili bir kredili mevduat sözleşme mesinde yap,ılamaz.

(3) Kart ç,karan kurulu lar, tüketicilere y,ll,k üyelik aidat, ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kart, türü sunmak zorundadır.

(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeri i, kapsam d, , sözleşmeler, tüketici ile kredi verenin hak ve yükümlülükleri, cayma hakk,, erken ödeme, efektif y,ll,k faizin hesaplanması,, tüketici kredilerine ili kin reklamlar,n zorunlu içeri i, fesih hakk,n,n kullan,ılması,, temerrüt, kredinin devri, ba l, kredi ile di er hususlara ili kin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Konut Finansman,

Konut finansman, sözleşme meleri

MADDE 32- (1) Konut finansman, sözleşme mesinde, konut edinmeleri amacıyla; tüketicilere kredi kullan,ılması,, konutlar,n finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralınması,, sahip oldukları, konutlar,n teminat, altında tüketicilere kredi kullan,ılması, ve bu kredilerin yeniden finansman, amacıyla kredi kullan,ılması,na yönelik sözleşme medir.

(2) Konut finansman, sözleşme mesinde yaz,ılı olarak kurulmad,kça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmam, olan konut finansman, kurulu u, sonradan sözleşmenin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

Sözle me öncesi bilgilendirme yükümlülü ü

MADDE 33- (1) Konut finansman, kurulu lar,, tüketiciye, konut finansman, sözle mesinin ko ullar,n, içeren sözle me öncesi bilgi formunu, sözle menin kurulmas,ndan makul bir süre önce vermek zorundad,r.

Temerrüt

MADDE 34- (1) Tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde dü mesi durumunda konut finansman, kurulu u, kalan borcun tamam,n,n ifas,n, talep etme hakk,n, sakl, tutmu sa, bu hak ancak konut finansman, kurulu unun bütün edimlerini ifa etmi olmas, ve tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde dü mesi halinde kullan,labilir. Konut finansman, kurulu unun bu hakk,n, kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyar,s,nda bulunmas, gerekir.

(2) Muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate al,nmaz.

(3) Finansal kiralama i lemlerinde, muacceliyet uyar,s,nda verilen süre içerisinde tüketicinin edimini yerine getirmemesi halinde, bu sürenin sona ermesini takiben konut finansman, kurulu u kalan borcun tamam,n, ifa etme hakk,n, kullanmak üzere konut finansman, sözle mesini feshetti i takdirde, konutu derhal sat, a ç,karmakla yükümlüdür. Konut finansman, kurulu u sat, öncesinde konut için 6/12/2012 tarihli ve 6362 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu uyar,nca yetki verilmi olan ki i veya kurumlara k,ymet takdiri yapt,r,r. Takdir edilen k,ymet, sat, tan en az on i günü önce tüketiciye bildirilir. Konut finansman, kurulu u takdir edilen k,ymeti dikkate alarak basiretli bir tacir gibi davranmak suretiyle konutun sat, ,n, gerçekte tirir. Konutun sat, ,ndan elde edilen bedelin, kalan borcu a mas, halinde a an k,s,m tüketiciye derhal ödenir. Konut finansman,na yönelik finansal kiralama i lemlerinde 21/11/2012 tarihli ve 6361 say,l, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman irketleri Kanununun 33 üncü maddesi uygulanmaz.

(4) Konutun sat, ,n,n bu maddenin üçüncü f,kras, kapsam,nda gerçekte tirilmesi ve varsa elde edilen bedelin kalan borcu a an k,sm,n,n tüketiciye ödenmesini takiben tüketici veya zilyetli in devredilmi olmas, halinde zilyetli i elinde bulunduran üçüncü ah,slar konutu tahliye etmekle yükümlüdür. Konutun tahliye edilmemesi halinde, konut sahibi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 say,l, cra ve flâs Kanununun 26 nc, ve 27 nci maddeleri uyar,nca tüketici veya zilyetli i elinde bulunduran üçüncü ah,slar aleyhine icra yoluna ba vurabilir.

Ba l, krediler

MADDE 35- (1) Ba l, kredi sözle mesi; konut finansman, kredisinin münhas,ran belirli bir konutun sat,n al,nmas, durumunda bir sözle menin finansman, için verildi i ve bu iki sözle menin objektif aç,dan ekonomik bir birlik olu turdu u sözle medir.

(2) Ba l, kredilerde, konutun hiç ya da gere i gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin sat, sözle mesinden dönme veya bedelden indirim haklar,ndan birini kullanmas, halinde sat,c,, sa lay,c, ve konut finansman, kurulu u müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansman, kurulu unun sorumlulu u konutun teslim edildi i tarihten itibaren kullan,lan kredi miktar, ile s,n,rl, olmak üzere bir y,ld,r.

(3) Konut finansman, kurulu lar, taraf,ndan verilen kredilerin ipotek finansman, kurulu lar,na, konut finansman, fonlar,na veya ipotek teminatl, menkul k,ymet teminat havuzlar,na devrolmas, halinde dahi, kredi veren konut finansman, kurulu unun sorumlulu u devam eder. Krediyi devralan kurulu bu madde kapsam,nda sorumlu olmaz.

Faiz oran,

MADDE 36- (1) Kredilerde geri ödeme tutarları, finansal kiralama işlemlerinde ise kira bedellerinin ana parayı, bu madde kapsamında faiz olarak kabul edilir.

(2) Sözlemede belirtilen suretiyle konut finansmanıya yönelik kredilerde ve finansal kiralama işlemlerinde faiz oranı, sabit veya değişken olarak ya da ayni kredi için her iki yöntem esas alınarak suretiyle belirlenebilir. Faiz oranı, sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen oran taraflar arasında değiştirilemez. Oran, değişken olarak belirlenmesi halinde ise, başlangıçta sözleşmede belirlenen oran, dönemsel geri ödeme tutarı, başlangıçta sözleşmede belirlenen azami dönemsel geri ödeme tutarı, amaçla ve sözleşmede belirlenecek yurtiçinde veya yurtdışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan bir endeks baz alınarak değiştirilebilir. Oranlar, değişken olarak belirlenmesi halinde bu yöntemin muhtemel etkileri konusunda tüketicilerin bilgilendirilmesi esastır. Bu amaçlarla kullanılacak referans faizler ve endeksler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

Erken ödeme

MADDE 37- (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabileceği gibi, konut finansmanı borcunun tamamını, erken ödeyebilir. Bu hallerde, konut finansmanı kuruluşu, erken ödenen miktara göre gerekli faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.

(2) Faiz oranı, sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmede yer verilmiş suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken ödeme tazminatı, gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın yüzde ikisini geçemez. Oranlar, değişken olarak belirlenmesi halinde tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilemez.

Sigorta yapılması,

MADDE 38- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yapılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde, istediği sigorta şirketinden sağlanarak, teminat konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortaları arasında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

Diğer hususlar

MADDE 39- (1) Konut finansmanı sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması, ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, kredinin ödenmesi ile kapanır. Ancak açılan hesap üzerinden başlatılan işlemler yapılması, ve tüketicinin hesabını kapatılması, konut finansmanıya yönelik talebi olmaması durumunda hesap kapatılmaz.

(2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın konut finansmanı sözleşmesi ile ilgili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.

(3) Bu Bölüm hükümlerinin uygulanmasında, konut yapı kooperatiflerinin gerçek kişi ortakları, da tüketici olarak kabul edilir.

(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, tüketici ile konut finansmanı kuruluşunun hak ve yükümlülükleri, kredi itibarıyla değerlendirilmesi, sözleşmenin zorunlu içeriği, konut finansmanı reklamları, yeniden finansmanı başlatılması, kredi, temerrüt, erken ödeme ve yıllık maliyet oranı hesaplanması, ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ön ödemeli konut sat, ,

Ön ödemeli konut sat, sözleşme meleri

MADDE 40- (1) Ön ödemeli konut sat, sözleşme mesisi, tüketicinin konut amaçlı, bir ta ,nmaz,n sat, bedelini önceden pe in veya taksitle ödemeyi, sat,c,n,n da bedelin tamamen veya kısmen ödenmesinden sonra ta ,nmaz, tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendi i sözleşme medir.

(2) Tüketicilere sözleşme menin kurulmas,ndan en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususlar, içeren ön bilgilendirme formu verilmek zorundadır.

(3) Yap, ruhsat, alınmadan, tüketicilerle ön ödemeli konut sat, sözleşme mesisi yapılamaz.

Ekil art,

MADDE 41- (1) Ön ödemeli konut sat, ,n,n tapu siciline tescil edilmesi, sat, vaadi sözleşme mesinin ise noterde düzenleme eklinde yapılmamas, zorunludur. Aksi halde sat,c,, sonradan sözleşme menin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak ekilde ileri süremez.

(2) Sat,c,, geçerli bir sözleşme yapılm, olmadıkça tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmas,n, veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez.

Teminat

MADDE 42- (1) Bakanlıkça belirlenen büyüklük ün üzerindeki projeler için sat,c,n,n ön ödemeli konut sat, ,na başlamadan önce; kapsam,, koşullar, ve uygulama esaslar, Hazine Müste arları ,nca belirlenen bina tamamlama sigortası, yapırmamas, veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat veya artlar, sağlanmas, zorunludur.

(2) Bina tamamlama sigortası, kapsam,nda sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masas,na dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

Cayma hakk,

MADDE 43- (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin ön ödemeli konut sat, sözleşme mesinden cayma hakk,na sahiptir. Cayma hakk,n,n kullanıldı, ,na dair bildirim bu süre içinde sat,c,ya yöneltilmiş olması, yeterlidir. Sat,c,, cayma hakk, konusunda tüketicinin bilgilendirildi ini ispat etmekle yükümlüdür.

(2) Ta ,nmaz,n kısmen veya tamamen baş lı, krediyle alınması, durumunda baş lı, kredi sözleşme mesisi, sözleşme menin kurulduğu tarihte hüküm do urmak üzere bu maddede öngörülen cayma hakk, süresi sonunda yürürlük e girer. Konut finansman, kurulu u cayma hakk, süresi içerisinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük ve benzeri isimler altında hiçbir masraf talep edemez.

(3) Sat,c,n,n alındı, , bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içerisinde edinimlerini iade eder.

Konutun teslimi

MADDE 44- (1) Ön ödemeli konut sat, ,nda devir veya teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuzaltı ay, geçemez. Kat irtifak,n,n tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetli in devri halinde de devir ve teslim yapılm, sayılır.

Sözle meden dönme

MADDE 45- (1) Ön ödemeli konut sat, ,nda, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşme hakkı, vardır. Sözleşme dönülmesi durumunda satıcı; konutun sat, , veya sat, , vaadi sözleşme nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminat, ödemesini isteyebilir.

(2) Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmese tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Tüketicinin ölmesi veya kazanç elde etmektan sürekli olarak yoksun kalması, sebebiyle ön ödemeleri yapamayacak duruma düşmesi ya da sözleşmenin yerine olağan koşullarla yapılacak bir taksitle sat, , sözleşmenin konulması, ilikin önerisinin satıcı, tarafından kabul edilmemesi yüzünden sözleşme dönülmesi hallerinde tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez.

(3) Sözleşme dönülmesi durumunda, tüketicie iade edilmesi gereken tutar ve tüketicie borç alanın soka her türlü belge, dönme bildiriminden satıcıya ulaştırılması, tarihten itibaren en geç doksan gün içerisinde tüketicie geri verilir. Satıcı, bedeli ve tüketicie borç alanın soka her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içerisinde edinimlerini iade eder.

Diğer hususlar

MADDE 46- (1) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı, hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, ve sözleşme dönme ile ilgili uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

BEKÇİ BÖLÜMÜ

Diğer Tüketici Sözleşmeleri

Yerel, ,nda kurulan sözleşmeler

MADDE 47- (1) Satıcı, veya sağlayıcı, ile tüketici arasında;

a) Teklifin tüketici ya da satıcı, veya sağlayıcı, tarafından yapılması, bakım, zemin, yerel, ,nda, tarafların e zamanlı, fiziksel varlığı, ,nda kurulan,

b) Tarafların e zamanlı, fiziksel varlığı, ,nda tüketiciyle yerel, ,nda görüşülmesinin hemen sonrasında, satıcı, veya sağlayıcı, nın yerinde ya da herhangi bir uzaktan iletişim aracılığıyla kurulan,

c) Mal ve hizmetlerin tüketiciye tanıtılması, ya da satıcı, , amacıyla satıcı, veya sağlayıcı, tarafından düzenlenen bir gezi esnasında kurulan,

sözleşmeler yerel, ,nda kurulan sözleşmeler olarak kabul edilir.

(2) Yerel, ,nda kurulan sözleşmeler, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş satıcı, veya sağlayıcı, tarafından kurulur.

(3) Tüketicinin, yerel, ,nda kurulan sözleşme ya da buna karşılık gelen herhangi bir öneri ile bağlantı olmadan önce ayrıntılar, yönetmelikte belirlenen hususlarda açık ve anlaşılır şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Tüketicinin bilgilendirildiğini ilkin ispat yükü satıcı, veya sağlayıcıya aittir.

(4) Yerel, ,nda kurulan sözleşmeler yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme kurmanın, olan satıcı, veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez. Satıcı, veya sağlayıcı; tüketicinin kendi el yazması, ile sözleşme tarihini yazması, ve sözleşmeyi imzalaması, sağlaması, sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermek ve mal veya hizmeti tüketiciye sunmakla yükümlüdür. Sözleşmenin tüketiciye teslim edildiğini ve mal veya hizmetin sunulduğunu ispat, satıcı, veya sağlayıcıya aittir.

(5) Tüketici, ondört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin sözleşme meden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanılması, bu hakkın kullanılmasına dair bildirim bu süre içinde satıcı, veya satıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Cayma süresi içerisinde satıcı, veya satıcı, sözleşme konusu mal veya hizmet karşılığında tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını, veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Satıcı, veya satıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma süresi içerisinde malın mutata kullanılması, sebebiyle meydana gelen defekt ve bozulmalardan sorumlu değildir.

(6) Satıcı, veya satıcı, bu maddede belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket etmesi veya tüketiciyi cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirmemesi durumunda, tüketici cayma hakkını kullanmak için ondört günlük süreyle bağımlıdır. Her halükarda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer.

(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, kapsamı, sözleşmeler, doğrudan satışlar, çok katlı kazanç sistemleri, tüketici ile satıcı, ve satıcı, hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat, satış, yapılacaklarda aranacak nitelikler ile diğer uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Mesafeli sözleşmeler

MADDE 48- (1) Mesafeli sözleşme, satıcı, veya satıcı, ile tüketicinin eş zamanlı, fiziksel varlığı, olmaması, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu anda dâhil olmak üzere uzaktan iletişim araçları kullanılarak, suretiyle kurulan sözleşmelerdir.

(2) Tüketici, mesafeli sözleşmeyi ya da buna karşılık gelen herhangi bir teklifi kabul etmeden önce ayrıntıların, yönetmelikte belirlenen hususlarda ve siparişi onaylandıktan sonra, takdirde ödeme yükümlülüğü altına gireceği konusunda açık ve anlaşılabilir şekilde satıcı, veya satıcı, tarafından bilgilendirilir. Tüketicinin bilgilendirildiğini ispat yükü satıcı, veya satıcı, aittir.

(3) Satıcı, veya satıcı, tüketicinin siparişinin kendisine ulaştığı andan itibaren taahhüt edilen süre içerisinde edimini yerine getirir. Mal satışlarında bu süre her halükarda otuz günü geçemez. Satıcı, veya satıcı, bu süre içerisinde edimini yerine getirmemesi durumunda tüketici sözleşmeyi feshedebilir.

(4) Tüketici, ondört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin sözleşme meden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanılması, bu hakkın kullanılmasına dair bildirim bu süre içinde satıcı, veya satıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı, veya satıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirilmezse, cayma hakkını kullanmak için ondört günlük süreyle bağımlıdır. Her halükarda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer. Tüketici, cayma hakkı süresi içerisinde malın mutata kullanılması, sebebiyle meydana gelen defekt ve bozulmalardan sorumlu değildir.

(5) Oluşturdukları sistem çerçevesinde, uzaktan iletişim araçları kullanmak veya kullanılmak suretiyle ve satıcı, veya satıcı, adına bedel tahsil ederek mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler, bu maddede yer alan hususlardan dolayı, satıcı, veya satıcı, ile birlikte müteselsilen sorumludur.

(6) Mesafeli sözleşmelerde, kapsamı, sözleşmeler, tüketici ile satıcı, ve satıcı, hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat ile diğer uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşmeler

MADDE 49- (1) Finansal hizmetler, her türlü banka hizmeti, kredi, sigorta, bireysel emeklilik, yatırım ve ödeme ile ilgili hizmetleri ifade eder. Finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşme, finansal hizmetlerin uzaktan pazarlanmasıyla yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, sağlayıcı ile tüketici arasında uzaktan iletişim araçları kullanılarak, suretiyle kurulan sözleşmelerdir.

(2) Finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmenin kurulmasıyla ili kin iradesini açıklamadan önce, cayma hakkı, tüketicinin kabul beyan vermesi halinde yükümlülük altına gireceği ve ayrıntıların Bakanlıkça belirlenen diğer hususlarda açıklanması ve kullanılması ile iletişim araçları, uygun bir şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Bu bilgilendirmenin ticari amaçla yapıldığı, açıklanması olmalı ve sesli iletişim araçları kullanılmadıkça, hallerde sağlayıcı, kimliği ile görüşme talebinin sebebi her görüşmenin başında belirtilmelidir. Tüketicinin sözleşmenin kurulmasıyla dair kabul beyan kullanılması ile iletişim araçları, uygun olarak fiziki veya elektronik ortamda tespit veya kayıtlı edilir. Sağlayıcı, cayma hakkının iletilmesi ile fiziki veya elektronik ortamda yapılacak tespit veya kayıtlar için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(3) Sağlayıcı, sözleşmenin bütün şartları ve Bakanlıkça belirlenen diğer hususları, kâğıt üzerinde veya elektronik ortamda saklayarak, tüketiciye iletilmesi zorunludur. Bu yükümlülük, tüketicinin sözleşmeyi kuran iradesini yöneltmesinden önce veya tüketicinin talebi üzerine yazılı bilgilendirmeye elverişli olmayan bir uzaktan iletişim aracı kullanılarak sözleşmenin kurulması halinde sözleşmenin kurulmasından hemen sonra yerine getirilir.

(4) Tüketici, sözleşme ile kisinin devam ettiği süre içerisinde herhangi bir ücret ödemeksizin sözleşmenin kâğıt üzerinde yazılı bir örneğini talep edebilir. Ayrıca tüketici, finansal hizmetin niteliğiyle başlıca da mas, halinde kullanılması uzaktan iletişim aracı, de i tirme hakkına sahiptir.

(5) Tüketici, finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşmelerden ondört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanılmasıyla dair bildirim bu süre içinde sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispatla yükümlüdür. Sigorta sözleşmelerine ve bireysel emeklilik sözleşmelerinde ise cayma süresi hakkında diğer mevzuatta yer alan tüketici lehine olan hükümler uygulanır.

(6) Finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmeyi sona erdirmesine ili kin talebini herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla iletilmesi yeterlidir. Tüketici, sözleşmeyi sona erdirmek için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha akılcıkoullar içeren bir yöntem kullanmak zorunda bırakılamaz.

(7) Finansal hizmetlere ili kin mesafeli sözleşmelerde, uzaktan iletişim araçları kullanılması, kapsam dahil sözleşmeler, kartla ödeme, tüketici ile sağlayıcı hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri

MADDE 50- (1) Devre tatil sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye bu süre zarfında birden fazla dönem için bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı veren sözleşmelerdir.

(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın ahsisi veya aynı bir hak olması, bu maddenin uygulanmasını engellemez. Devre tatile konu taşınmazların a edileceği arsa için yapı ruhsat alınmadan tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi yapılamaz.

(3) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye, belirlenen süre zarfında konaklamaya veya konaklama ile birlikte seyahat ya da diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ili kin indirim yahut diğer menfaatlerden faydalanma hakkı verilen sözleşmelerdir.

(4) Tüketicilere a a ,daki sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususlar, içeren ön bilgilendirme formu verilmesi zorunludur:

- a) Devre tatil sözleşmeleri.
- b) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri.
- c) Değişim sözleşmeleri.

ç) Sat, c, veya satış, c, n, n, devre tatil veya uzun süreli tatil hizmetinin al, n, p satış, lması, hususunda tüketiciye yardım, c, oldu u yeniden satış, sözleşmeleri.

(5) Mesafeli satış, yöntemiyle kurulan sözleşmeler hariç olmak üzere satış, c, veya satış, c,, tüketicinin kendi el yaz, s, yla sözleşme tarihini yazması, n, ve sözleşmeyi imzalaması, n, satılmakla yükümlüdür. Yaz, l, veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshası, n, n kâğıt üzerinde veya kal, c, veri saklay, c, s, ile tüketiciye verilmesi zorunludur. Daha a r ekil artlar, öngören kanun hükümleri saklı, d, r.

(6) Tüketici, tecrübe ve muayene koşulluna bağlı olan bu sözleşmelerden ondört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin cayma hakkına sahiptir. Cayma süresi dolmadan satış, c, veya satış, c,, tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapması, n, veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri ve bu sözleşmelerle birlikte düzenlenmiş olan yeniden satış, m, değişim ve ilgili diğer tüm sözleşmeler cayma hakkına kullanılmaması, ile birlikte kendiliğinden sona erer.

(7) Tüketicinin ödeyeceği bedel, kısmen veya tamamen satış, c, veya satış, c, ile kredi veren arasındaki anlaşmaya dayanarak bir kredi veren tarafından karşılansa, tüketicinin sözleşme medeniyetini, ve buna ilişkin bildirimde cayma süresi içerisinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi halinde, bağlı, kredi sözleşmesi de herhangi bir tazminat veya cezai art ödeme yükümlülüğü olmaksızın sona erer.

(8) Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti, yeniden satış, m, değişim sözleşmeleri ve ön bilgilendirmenin içeriği, tüketici ile satış, c, ve satış, c, n, n hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, ön ödemeli satış, lar ile diğer uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Paket tur sözleşmeleri

MADDE 51- (1) Paket tur sözleşmesi, paket tur düzenleyicileri veya araçlar, tarafından a a ,daki hizmetlerden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu fiyatla satış, lması, veya satış, m, n, n vaat edildiği ve hizmetin yirmidört saatten uzun bir süreyi kapsadığı, veya gecelik konaklamayı içeren sözleşmelerdir:

- a) Ulaştırma.
- b) Konaklama.
- c) Ulaştırma ve konaklama hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetleri.

(2) Turun ayrıntıları, n, n, paket tur düzenleyicisi, araç, s, veya tüketici tarafından belirlenmiş olması, veya aynı, paket tur içindeki hizmetlerin ayrı ayrı faturalandırılması, hallerinde de bu madde hükümleri uygulanır.

(3) Paket tur düzenleyicisinin Türkiye'de temsilcisinin bulunmadığı, hallerde paket tur araç, s, paket tur düzenleyicisi gibi sorumlu olur.

(4) Paket tur sözleşmesinin kurulmasından önce tüketiciye ön bilgilendirme amaçlı broşür verilmesi zorunludur.

(5) Paket tur düzenleyicileri veya araçlar,, yaz, l, veya mesafeli olarak kurulan paket tur sözleşmelerinin bir nüshası, n, kâğıt üzerinde veya kal, c, veri saklay, c, s, aracılığıyla tüketiciye vermek zorundadır.

(6) Tüketici, kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle paket tur sözleşmesinin esaslı unsurlarından birisinin değişmesi veya turun başlamadan önce iptal edilmesi hallerinde bu değişimli veya paket tur düzenleyicisi tarafından sunulan alternatif bir turu kabul edebileceği gibi sözleşme medeniyetini dönme hakkına da sahiptir. Sözleşme medeniyetinin dönmesi halinde paket tur

düzenleyicisi veya arac,s,n,n, dönme bildirimini kendisine ula t , tarihten itibaren en geç yedi gün içinde tüketicinin ödemi oldu u tüm bedeli herhangi bir kesinti yapmaks,z,n iade etmesi zorunludur.

(7) Tüketicinin, sözleşmenin ifas, sürecinde ortaya çıkan her türlü eksiklik nedeniyle bedelin indirilmesini talep etme hakk, vardır. Paket tur düzenleyicisinin, tur başladıktan sonra önemli bir yükümlülü ünü yerine getirmedi i veya getiremeyece i tespit edildi inde tüketici sözleşme meden dönebilir. Bu hallerde paket tur düzenleyicisi veya arac,s,n,n ücret talep etme hakk, sona erer. Yapılm, olan ödemelerin sözleşme meden dönüldü ü tarihten itibaren en geç yedi gün içinde tüketiciye iade edilmesi zorunludur. Ancak paket tur düzenleyicisi o ana kadar ifa etmi oldu u edimler için tüketiciden hizmetten faydaland, , oranda uygun bir kar ,lık talep edebilir.

(8) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı, Seyahat Acentalar, ve Seyahat Acentalar, Birli i Kanununun zorunlu sigorta ile ilgili hükümleri saklı olmak üzere, paket tur düzenleyicisi sözleşme meden hiç veya gere i gibi ifa edilmemesi nedeniyle tüketicinin u rad, , her türlü zarardan sorumludur. Tüketici bu a harcanan tatil zaman, için de uygun bir tazminat talep edebilir.

(9) Ticari veya mesleki faaliyetleri çerçevesinde paket tur hizmetinden faydalanan kişiler de tüketici olarak kabul edilir.

(10) Ön bilgilendirme, sözleşme meden içeri i, paket turun devri, sözleşme mede de i iklik yapılm,mas,n,n koşullar, ve bu hallerde tüketicinin haklar,, paket turun iptal edilmesinin sonuçlar,, paket tur düzenleyicisinin ve arac,s,n,n sorumluluklar,, tüketicinin hangi hallerde tazminat talep edebilece i, sözleşme meden dönme ve sonuçlar, ile di er uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Abonelik sözleşme meleri

MADDE 52- (1) Abonelik sözleşme mesi, tüketicinin, belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşme melerdir.

(2) Yazılı, veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşme melerin bir nüshas,n,n kâ ,t üzerinde veya kalı,c, veri saklayıcı,s, ile tüketiciye verilmesi zorunludur.

(3) Belirli süreli abonelik sözleşme melerine sözleşme meden belirlenen süre kadar uzayacak ,na ilişkin hükümler konulamaz; ancak abonelik sözleşme mesinin kurulmas,ndan sonra, sözleşme meden sona erece i tarihe kadar tüketicinin talepte bulunmas, veya onay vermesi halinde abonelik sözleşme mesi uzatılabilir.

(4) Tüketici, belirsiz süreli veya süresi bir yıldan daha uzun olan belirli süreli abonelik sözleşme mesini herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai artı ödemeksizin istedi i zaman feshetme hakk,na sahiptir. Süresi bir yıldan az olan belirli süreli abonelik sözleşme mesinde satıcı,c, veya sağlayıcı,c, tarafından sözleşme me koşullar,nda de i iklik yapılm,mas, halinde de tüketici sözleşme meyi feshedebilir. Fesih bildirimini kâ ,t üzerinde veya kalı,c, veri saklayıcı,s, ile satıcı,c, veya sağlayıcı,c,ya yöneltilmi olmas, yeterlidir. Satıcı,c, veya sağlayıcı,c,, abonelik sözleşme mesinin feshi için sözleşme meden tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha a ,r koşullar içeren bir yöntem belirleyemez.

(5) Satıcı,c, veya sağlayıcı,c,, tüketicinin aboneli e son verme iste ini yönetmelikle belirlenen süreler içinde yerine getirmekle yükümlüdür. Aboneli in belirlenen süreler içerisinde sona erdirilmedi i durumlarda, bu sürelerin bitiminden itibaren mal veya hizmetten yararlanılm, olsa dahi, tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Satıcı,c, veya sağlayıcı,c,, fesih bildirimini hüküm ifade etmesinden itibaren onbe gün içinde tüketici tarafından ödenmi olan ücretin geri kalan kısm,n, kesinti yapmaks,z,n iade etmekle yükümlüdür.

(6) Satıcı,c, veya sağlayıcı,c,, abonelik sözleşme mesinin feshedilmesi ile ilgili bildirim ve taleplere ilişkin i lemleri yerine getirmek üzere gerekli tedbirleri almak ve gerekti inde uygun bir sistem kurup bu sistemi kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.

(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı, ve sağlayıcı, hak ve yükümlülükleri ile diğer uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Sürelili yayınlarda düzenlenen promosyon uygulamaları,

MADDE 53- (1) Sürelili yayınlarda düzenlenen ve her ne amaçla ve şekilde olursa olsun, bilet, kupon, tirak numarası, oyun, çekiliş ve benzeri yollarla sürelili yayında, ikinci bir mal veya hizmetin verilmesinin taahhüt edildiği veya verildiği promosyon uygulamalarında, yönetmelikle belirlenen sürelili yayınlara amaçları uygun kültürel mal veya hizmetler dışında başka bir mal veya hizmet verilemez.

(2) Sürelili yayının birden fazla sayıda satılması, gerektiren ve belirli bir zamana yayılan promosyon uygulamalarının süresi; günlük sürelili yayınlarda yetmiş beş gün, haftalık sürelili yayınlarda onsekiz haftayı, daha uzun sürelili yayınlarda ise oniki ay geçemez.

(3) Sürelili yayınlarda, promosyon uygulamasına ait reklamlarda uygulamaya konu olan mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin programın, ilân etmek ve bu mal veya hizmetin teslim ve ifasını, promosyon uygulamasının bitiminden itibaren kırkbeş gün içinde yerine getirmek zorundadır.

(4) Promosyon uygulaması süresince, sürelili yayının satış fiyatı, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı maliyet artışı, nedeniyle artırılamaz. Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet bedelinin tamamının veya bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması istenemez.

(5) Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet taahhüdü ve dağıtım, bölünerek yapılamaz ve bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir promosyon konusu haline getirilemez. Bu Kanunun uygulanmasında ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin imlemler başka bir promosyon uygulaması olarak kabul edilir.

(6) Sürelili yayınlarda, tarafından düzenlenmeyen ancak sürelili yayınlarda doğrudan veya dolaylı olarak düzenlenen promosyon uygulamaları, da bu madde hükümlerine tabidir.

(7) Promosyon uygulamalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BEKÇİ KISIM

Tüketicinin Bilgilendirilmesi ve Menfaatlerinin Korunması,

Fiyat etiketi

MADDE 54- (1) Perakende satışa arz edilen malların veya ambalajların yahut kapların üzerine kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde tüketicinin ödeyeceği tüm vergiler dâhil satış fiyatı, ve birim fiyatın, gösteren, üretim yeri ve adresi, özelliklerini içeren etiket konulması; etiket konulması mümkün olmayan hallerde ayrı ayrı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması, zorunludur. Hizmetlerin tarife ve fiyatları, gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır.

(2) Etiket, tarife ve fiyat listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyat uygulanır.

(3) İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimli satış fiyatı, indirimden önceki fiyat, ve indirim oranı, tarife ve fiyat listeleri ile etiketlerinde gösterilir. İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimden önceki fiyattan satışa sunulduğunun ispatı, satıcı, veya sağlayıcıya aittir.

(4) Bakanlık ve belediyeler, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işlemleri yürütmekle görevlidirler.

(5) Etiket, tarife ve fiyat listeleri, indirimli satışlara ilişkin süre ile diğer uygulama usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Tanıtma ve kullanma kılavuzu

MADDE 55- (1) Tüketicinin kullanıma sunulan malların tanıtım, kullanım, kurulum, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzuyla, gerektiğinde uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satışa sunulması zorunludur.

(2) Malın güvenli kullanıma ilişkin hususların malın üzerinde yer alması, halinde yazılı ve sesli ifadelerin Türkçe olması zorunludur.

(3) Malların ilgili teknik düzenlemesi uyarınca kesinlikle, özellikle, ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malın güvenli kullanılabilmesi için malın üzerine veya tanıtma ve kullanma kılavuzuna bu durumla ilgili açıklayıcı, bilgi ve uyarılar açıkça görülecek şekilde eklenmelidir veya yazılır.

(4) Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzlarının hazırlanması, sorumluluğu üretici ve ithalatçıya; tüketiciye verilmesi ve teslim edildiğinin ispat sorumluluğu ise satıcıya aittir.

(5) Hangi malların tanıtma ve kullanma kılavuzu ve etiket ile satılmak zorunda olduğu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Garanti belgesi

MADDE 56- (1) Üretici ve ithalatçılar, tüketiciye yönelik üretilen veya ithal edilen mallar için içeriği yönetmelikle belirlenen bir garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Bu belgenin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcıya aittir.

(2) Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlamak üzere asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti süreleri, Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir.

(3) Tüketici bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından onarım hakkını kullanmıyorsa, malın garanti süresi içerisinde tekrar arızalanması veya tamiri için gereken azami sürenin aşılmaması veya tamirinin mümkün bulunmamasının anlaşılması hallerinde 11 inci maddede yer alan diğer seçimlik haklarını kullanabilir. Satıcı, tüketicinin talebini reddedemez. Bu talebin yerine getirilmemesi durumunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur.

(4) Hangi malların garanti belgesi ile satılmak zorunda olduğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

İhtiyari garanti

MADDE 57- (1) İhtiyari garanti, tüketicinin yasal hakları saklı kalmak kaydıyla mal veya hizmetle ilgili; deprem, onarım, bakım, bedel iadesi ve benzeri hususlarda satıcı, sağlayıcı, üretici veya ithalatçı tarafından verilen ilave taahhüdü ifade eder.

(2) İhtiyari garanti taahhüdü süresince, taahhüt edilen hakların kullanılmasını, nedeniyle tüketiciden masraf talep edilemez.

(3) Taahhütte bulunan, taahhüdünün yanısıra ilgili reklam ve ilânlarında yer alan ifadelerle de başlıdır. Bu taahhütte, tüketicinin yasal haklarının saklı olduğu, garantiden faydalanma koşulları, süresi, garanti verenin adı ile iletişim bilgileri yer almak zorundadır.

(4) İhtiyari garanti taahhüdünün tüketiciye yazılı olarak veya elektronik veri saklayıcılarla ile verilmesi zorunludur.

(5) İhtiyari garanti taahhüdü, bu maddede öngörülen özellikleri taşımasa bile taahhütte bulunan haklarıdır.

Satış sonrası hizmetler

MADDE 58- (1) Üretici veya ithalatçılar, ürettikleri veya ithal ettikleri mallar için Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince, satış sonrası bakım ve onarım hizmetlerini sağlamak zorundadır.

(2) Üretici veya ithalatçılar, yönetmelikle belirlenen mallar için Bakanlıkça onaylanarak, sonrasında hizmet yeterlilik belgesi almak zorundadır.

(3) Bir malın yetkili servis istasyonlarındaki tamir süresi, yönetmelikle belirlenen azami süreyi geçemez.

(4) Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonları, kendileri kurabilecekleri gibi servis istasyonları, kendi hizmetlerinden sorumlu olmakla birlikte, ayrıca kurulu bulunan servis istasyonlarından veya servis organizasyonlarından da faydalanabilir.

(5) Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olarak faaliyette bulunan servis istasyonları, da verdikleri hizmetten dolayı, tüketiciye karşı sorumludur.

(6) İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi halinde bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından garanti süresi boyunca satış, üretici ve yeni ithalatçı müteselsilen sorumludur. Garanti süresi geçtikten sonra ise kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini üretici veya yeni ithalatçı sunmak zorundadır.

(7) Servis istasyonlarının kurulumu, işleyişi, sayıları, özellikleri ile diğer uygulama usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.

Tüketicinin bilinçlendirilmesi

MADDE 59- (1) Tüketicinin bilinçlendirilmesi konusunda örgün ve yaygın eğitim kurumları, ders programları, Bakanlık görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığına gerekli ilaveler yapılır.

(2) Ülke genelinde yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşları, 07.00-23.00 saatleri arasında, ayda on dakikadan az olmamak üzere tüketicinin bilinçlendirilmesi amacıyla yayınlar yapmak zorundadır. Yapılan yayınların tarih, saat, süre ve içerik bilgileri liste halinde her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirilir. Bu saatlerde yapılan yayınlar, aylık on dakikalık süreye dâhil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir ve sonuçları Bakanlığa bildirilir.

Tüketici ödülleri

MADDE 60- (1) Tüketici ödülleri, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi ile yasal haklarının kullanılmasını, konusunda özendirilmesi amaçlarına yönelik olarak verilen ödüllerdir.

(2) Tüketici ödülü ve benzeri isimler altında verilen ödüllerin herhangi bir menfaat temin edilmeksizin verilmesi ve bu ödüllerin önceden ilân edilen objektif kriterlere dayanması esastır.

(3) Tüketici ödülü verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI KISIM

Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar

Ticari reklam

MADDE 61- (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışına, ya da kiralanmasına, sağlanmasına, hedef kitleyi oluşturanlar, bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklamverenler tarafından herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır.

(2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, dürüst olmaları esastır.

(3) Tüketiciyi aldatıcı, veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını, istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu

sa l, ,n, bozucu, hastalar,, ya l,lar,, çocuklar, ve engellileri istismar edici ticari reklam yap,lamaz.

(4) Reklam oldu u aç,kça belirtilmeksizin yaz,, haber, yay,n ve programlarda, mal veya hizmetlere ili kin isim, marka, logo veya di er ay,rt edici ekil veya ifadelerle ticari unvan veya i letme adlar,n,n reklam yapmak amac,yla yer almas, ve tan,t,c, mahiyette sunulmas, örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü ileti im arac,nda sesli, yaz,l, ve görsel olarak örtülü reklam yap,lmas, yasakt,r.

(5) Ayn, ihtiyaçlar, kar ,layan ya da ayn, amaca yönelik rakip mal veya hizmetlerin kar ,la t,rnal, reklam, yap,labilir.

(6) Reklamverenler ticari reklamlar,nda yer alan iddialar,n do rulu unu ispatla yükümlüdür.

(7) Reklamverenler, reklam ajanslar, ve mecra kurulu lar, bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdür.

(8) Ticari reklamlara ili kin getirilecek s,n,rlamalar ile bu reklamlarda uyulmas, gereken usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Haks,z ticari uygulamalar

MADDE 62- (1) Bir ticari uygulaman,n; mesleki özenin gereklerine uymamas, ve ula t, , ortalama tüketicinin ya da yöneldi i grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ili kin ekonomik davran, biçimini önemli ölçüde bozmas, veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olmas, durumunda haks,z oldu u kabul edilir. Özellikle aldat,c, veya sald,rgan nitelikte olan uygulamalar ile yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haks,z ticari uygulama olarak kabul edilir. Tüketiciiye yönelik haks,z ticari uygulamalar yasakt,r.

(2) Ticari uygulaman,n haks,z oldu unun iddia edilmesi halinde, ticari uygulamada bulunan, bu uygulamas,n,n haks,z ticari uygulama olmad, ,n, ispatla yükümlüdür.

(3) Haks,z ticari uygulaman,n reklam yoluyla gerçekleştirildi i hallerde bu Kanunun 61 inci maddesi hükümleri uygulan,r.

(4) Haks,z ticari uygulamalar,n tespit edilmesine ve bunlar,n denetlenmesine ili kin usul ve esaslar ile her halükarda haks,z ticari uygulama olarak kabul edilecek uygulamalar yönetmelikle belirlenir.

Reklam Kurulu

MADDE 63- (1) Ticari reklamlarda uyulmas, gereken ilkeleri belirleme ve haks,z ticari uygulamalara kar , tüketiciyi korumaya yönelik düzenlemeleri yapma, bu hususlar çerçevesinde inceleme ve gerekti inde denetim yapma, inceleme ve denetim sonucuna göre durdurma veya ayn, yöntemle düzeltme veya idari para cezas, veya gerekli görülen hallerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezas, verme hususlar,nda görevli bir Reklam Kurulu olu turulur. Kurul tedbiren durdurma karar, verme yetkisini Reklam Kurulu ba kan,na devredebilir. Kurulun kararlar, Bakanl,kça uygulan,r.

(2) Ba kanl, ,, Bakan,n görevlendirece i ilgili Genel Müdür taraf,ndan yürütülen Reklam Kurulu;

a) Bakanl, ,n ilgili Genel Müdür Yard,mc,lar, aras,ndan görevlendirece i bir üye,

b) Adalet Bakanl, ,n,n, bu Bakanl,kta idari görevlerde çal, an hâkim veya savc,lar aras,ndan görevlendirece i bir üye,

c) G,da, Tar,m ve Hayvanc,l,k Bakanl, ,n,n görevlendirece i bir üye,

ç) Sa l,k Bakanl, ,n,n görevlendirece i bir üye,

d) Yüksek Ö retim Kurulunun, reklamc,l,k, ileti im veya ticaret hukuku alan,nda uzman ö retim üyeleri aras,ndan görevlendirece i bir üye,

e) Türkiye Odalar ve Borsalar Birli inin, Türkiye Medya ve leti im Meclisi üyeleri aras,ndan görevlendirece i bir üye,

f) Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye,
g) Tüketici Konseyinin konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasında seçeceği bir üye,

ı) Reklamverenler derneklerinin veya varsa üst kurulları arasında seçeceği bir üye,

h) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kurulları arasında seçeceği bir üye,
olmak üzere Bakan dâhil onbir üyeden oluşur.

(3) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığında, takdirde boş alan üyeliklere ikinci defa esaslar, dâhilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır. Süresi dolan üyenin görevi, yeni üye görevine Bakanca kadar devam eder.

(4) Kurul ayda en az bir defa veya ihtiyaç duyulduğunda her zaman Bakanca karar, s, üzerine toplanır.

(5) Kurul, Bakan dâhil en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşit olması halinde Bakanın oyu kullandığında, taraf çoğunluğu sağlar.

(6) Bakanlıkça, Kurulun karar vermesine yardımcı olmak üzere sektörel alanlarda ihtisas komisyonları kurulur. Komisyonlar, Bakan dâhil en az üç kişiden oluşur.

(7) Kurul Bakan ve üyeleri ile ihtisas komisyonu Bakan ve üyelerine ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlık, nın uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(8) Kurul, incelemesini ilgili belgelerin yer aldığı, dosya üzerinden yapar. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

(9) Kurul, gerekli gördüğünde özel uzmanlık gerektiren hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi üniversiteler, özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşlerine başvurabilir.

(10) Kurul kararları, tüketicilerin bilgilendirilmesi, aydınlatılması, ve ekonomik çıkarları korunması amacıyla Bakanlıkça açıklanır.

(11) Reklam Kurulunun ve ihtisas komisyonları kurulumu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile sekreteryaya hizmetleri ve diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

YEDİNCİ KISIM **Tüketici Kurulları,** **BİRİNCİ BÖLÜM** **Tüketici Konseyi ve Reklam Konseyi**

Tüketici Konseyi

MADDE 64- (1) Tüketici sorunları ve ihtiyaçları belirlenmesi ile çıkarları korunması için gerekli tedbirleri araştırmak ve bu Kanunun uygulanmasıyla yönelik tedbirlere dair görüşleri öncelikle ele almak üzere ilgili mercilere iletmek amacıyla yolda en az bir kez Bakanlık koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi toplanır.

(2) Tüketici Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.

(3) Tüketici Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

Reklam Konseyi

MADDE 65- (1) Reklam politikaları oluşturulması, ve uygulanması ile ilgili olarak çabada iletişim uygulamaları, takip etmek, reklam sektörünün ve reklam denetim levhalarının geliştirilmesine yönelik araştırmalar ve çalışmalar yapmak, bu alanda görüş ve önerilerde

bulunmak ve bu görü ve önerileri ilgili mercilere iletmek amacıyla, yılda en az bir kez Bakanlık koordinatörlüğünde Reklam Konseyi toplanır.

(2) Reklam Konseyinin üyeleri, çalınması esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

K N C BÖLÜM **Tüketici Hakem Heyeti**

Kuruluşu ve görev alanı,

MADDE 66- (1) Bakanlık, tüketicileri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde ve yönetmelikle belirlenen ilçe merkezlerinde en az bir tüketici hakem heyeti oluşturmakla görevlidir.

(2) Bakanlık, illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam veya bunların görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici hakem heyeti;

a) Belediye başkanının konunun uzman, belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye,

b) Baronun, mensupları arasından görevlendireceği bir üye,

c) Ticaret odasının görevlendireceği bir üye, ticaret odasının bulunmadığı merkez ilçe niteliğinde olmayan ilçelerde ise en fazla üyeye sahip esnaf ve sanatkârlar odasının görevlendireceği bir üye,

ç) Tüketici örgütlerinin kendi aralarından seçecekleri bir üye,

olmak üzere başkan dâhil beş üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin bu fişkrada yer alan niteliklere sahip yedekleri de ayrıca belirlenir.

(3) Tüketici hakem heyetinin oluşmasının sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, yönetmelikle belirlenen üyelik niteliklerine sahip Devlet memurları arasından illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam tarafından tamamlanır.

Raportör

MADDE 67- (1) Raportörler il ve ilçe merkezlerinde kuruluşu bulunan tüketici hakem heyetlerinde istihdam edilebilir. Raportör sayısı yeterli olmadıkça, illerde ticaret il müdürü tarafından ticaret il müdürlüğü personeli arasından, ilçelerde ise kaymakam tarafından ilçede görevli Devlet memurları arasından yeterli sayıda raportör görevlendirilir.

(2) Tüketici hakem heyeti raportörleri, heyetin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak dosyaları hazırlamak ve uyuşmazlık ile ilgili raporunu sunmakla görevlidir.

Ba vuru

MADDE 68- (1) Değeri ikibin Türk Lirasından altıda bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyetlerine, üçbin Türk Lirasından altıda bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyük ehir statüsünde bulunan illerde ise ikibin Türk Lirası ile üçbin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz.

(2) Tüketici hakem heyetleri kendilerine yapılacak başvurulara gereğini yapmak üzere kabul etmek zorundadır.

(3) Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici ileminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabilir. Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvuruların nerelere yapılacağı ve bu başvuruların hangi tüketici hakem heyetine karara bağlanacağı yönetmelikle belirlenir.

(4) Bu maddede belirtilen parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci

maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilme oranında artırılarak uygulanır. Bu artırımların hesabında on Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.

(5) Bu madde tüketicilerin ilgili mevzuatına göre alternatif uyuşmazlık çözüm mercilerine başvurmamasına engel değildir.

Denetim

MADDE 69- (1) Tüketici hakem heyetleri uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kurum veya kuruluşlardan isteyebilir.

Karar ve karara itiraz

MADDE 70- (1) İlçe tüketici hakem heyetinin verdiği kararlar tarafların yararlarıdır.

(2) Tüketici hakem heyeti kararları, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre taraflara tebliğ edilir. Tüketici hakem heyetinin kararları, icra ve flâs Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir.

(3) Taraflar, tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak talep edilmesi artıylâ hâkim, tüketici hakem heyeti kararının icrasını, tedbir yoluyla durdurabilir.

(4) İtiraz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olması, itirazın kabul edilmesi gerektiği veya kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılamayı gerektirmediği takdirde tüketici mahkemesi evrak üzerinde, kararın değiştirilerek veya düzeltilerek onama kararı verebilir. Tarafların kimliklerine, ticari unvanlarına ait yanlışlıklarla yazılmış hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır. Kararın usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçe değiştirilerek veya düzeltilerek onanır.

(5) Tüketici hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir.

(7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça kararlaştırılır. Uyuşmazlık, tüketicinin lehine sonuçlanmasında ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı, Amme Alacakların Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.

Huzur hakkı ve ücreti

MADDE 71- (1) Tüketici hakem heyeti başkan ve üyelerine, raportör olarak görevlendirilen diğer kamu personeline ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile bilirkişi ücreti ve bu ödemelere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlıkça, uygun görüş alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Diğer hususlar

MADDE 72- (1) Tüketici hakem heyetlerinin kurulması, çalışmaları usul ve esasları, raportörlerin nitelikleri ile bilirkişi müessesesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

SEK Z NC KISIM
Yargılama, Denetim ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici mahkemeleri

MADDE 73- (1) Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.

(2) Tüketici mahkemeleri nezdinde Bakanlık, tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından açılan davalar 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı, Harçlar Kanununda düzenlenen harçlardan muaftır.

(3) Tüketici örgütleri üst kurullarıyla açılacak davalarda bilirkişi ücreti ve davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda, hükmedilen vekâlet ücreti Bakanlıkça karşılanır. Davanın davalı aleyhine sonuçlanması durumunda, bilirkişi ücreti Amme Alacakları Kanununda Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.

(4) Tüketici mahkemelerinde görülecek davalar 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı, Hukuk Muhakemeleri Kanununun Altıncı, Kısım hükümlerine göre yürütülür.

(5) Tüketici davaları, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesinde de açılabilir.

(6) Tüketici örgütleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlık; haksız ticari uygulamalar ve ticari reklamlara ilişkin hükümlerinde, genel olarak tüketicileri ilgilendiren ve bu Kanuna aykırı bir durumun doğma tehlikesi olan hallerde bunun önlenmesine veya durdurulmasına ilişkin ihtiyati tedbir karar alınması, veya hukuka aykırı durumun tespiti, önlenmesi veya durdurulması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açılabilir.

(7) Genel olarak tüketicileri ilgilendiren davalarda davacı, verilen kararların yayımlanmasını talep edebilir. Talebin mahkemece kabul edilmesi halinde bu karar, masraflar davalıdan alınmak üzere ülke düzeyinde yayımlanan gazetelerden en az üçünde derhal ilân edilir.

(8) Tüketici mahkemelerince verilen kesinleşmiş kararlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden Bakanlığa iletilir. Tüketici hakem heyetleri kararlarına karşı yapılan itiraz sonucu verilen kararlar, karar veren mahkeme tarafından ilgili tüketici hakem heyetine gönderilir.

Üretimin veya satışının durdurulması, ve malın toplatılması,

MADDE 74- (1) Satılan sunulan bir seri malın ayıklanması, oldunun tespiti, üretiminin veya satışının durdurulması, ayıklanması ortadan kaldırılması, ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütleri dava açabilir.

(2) Satılan sunulan seri malın ayıklanması, oldunun mahkeme karar ile tespit edilmesi halinde, mahkeme ayıklanma niteliğine göre malın satışını geçici olarak durdurma veya ayıklama giderme kararları verebilir. Üretici veya ithalatçı, mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren en geç üç ay içinde malın ayıklanması ortadan kaldırılmakla yükümlüdür. Malın ayıklanması ortadan kalkması imkânsız olması halinde mal, üretici veya ithalatçı tarafından toplanır veya toplattırılır. Toplatılan mallar tarafların risklerine göre kısmen veya tamamen imha edilir veya ettirilir.

(3) Satılan sunulan bir seri malın tüketicinin güvenliğini tehlikeye sokan bir ayıklanması durumunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Denetim

MADDE 75- (1) Bu Kanunun uygulanmasında, Bakanlık müfettişleri, gümrük ve ticaret denetmenleri ile Bakanlıkça görevlendirilecek personel mal veya hizmet sunulan her yerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Kanun kapsamına giren hususlarda, yetkili ve görevli kişi veya kurullara her türlü bilgi ve belgenin doğrudan olarak gösterilmesi veya istenmesi halinde belgelerin aslı, nüsha veya onaylı kopyaları verilmesi zorunludur.

Tüketici ürünü ve hizmet denetimi

MADDE 76- (1) Tüketici ürünü; hizmet sektöründe kullanılanlar dâhil olmak üzere tüketicilerin kullanması için tasarlanan veya makul koşullarda tüketiciler tarafından kullanılan, öngörülen, gerek ticari faaliyetler sonucunda gerekse başka yollarla tedarik edilen veya kullanılabilir hale getirilen yeni, kullanılmı, veya ,slah edilmi her türlü üründür.

(2) Üretici veya dağıtıcı, tüketiciye açıkça bilgi vermesi kaydıyla antika olan veya kullanılmadan önce tamir veya ,slah edilmesi gereken ikinci el ürünler birinci fıkra kapsamında değerlendirilmez.

(3) Tüketici ürünleri ile tüketiciye sunulan hizmetler; can ve mal güvenliğini ve çevreye zarar vermemeli, uygulanması zorunlu her türlü idari ve teknik düzenlemeye uygun olmalıdır.

(4) Bakanlık sorumlu olduğu tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümlerine göre yerine getirmekle görevlidir.

Ceza hükümleri

MADDE 77- (1) Bu Kanunun 4 üncü, 6 nc., 7 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 23 üncü, 26 nc., 30 uncu, 33 üncü, 35 inci, 48 inci, 49 uncu, 51 inci, 52 nci, 54 üncü ve 57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenler hakkında aykır, , tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için ikiyüz Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca belirlenen haksız artlar, tüketici sözleşmelerinde kullanılmaması durumunda, Bakanlıkça verilecek süre içerisinde bu haksız artın sözleşme metninden çıkarılması halinde, aykır, , tespit edilen her bir sözleşme için ikiyüz Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(3) Bu Kanunun 24 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 31 inci, 34 üncü, 36 nc., 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 nc., 41 inci, 43 üncü, 45 inci, 46 nc. maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenler hakkında aykır, , tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(4) Bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenler hakkında yüzbin Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(5) Bu Kanunun 47 nci ve 50 nci maddelerinin; ikinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenler hakkında yüzbin Türk Lirası, diğer fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenler hakkında aykır, , tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(6) Bu Kanunun 55 inci ve 56 nc. maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket eden üretici ve ithalatçı, hakkında piyasaya arz edilen; satış, hakkında tüketiciye satış, yapılan her bir mal için ikiyüz Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(7) Bu Kanunun 60 nc. maddesinde belirtilen hususlara aykır, olarak ödül verenler hakkında yüzbin Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(8) Bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykır, hareket edenlere bu aykır, , n giderilmesi için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda aykır, , n giderilmemesi halinde satış, ya ikiyüzbin Türk Lirası, idari para cezası, uygulanır.

(9) Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket eden süreli yay,n kurulu lar, hakk,nda be bin Türk Liras,; ayk,r,l,k ülke genelinde da ,t,m, yap,lan süreli yay,n ile gerçekleştirilmi ise yüzbin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r. Süreli yay,n kurulu u, kampanyay, ve kampanyaya ili kin her türlü reklam ve ilân, da durdurur. Ayk,r,l, ,n devam, halinde, reklam ve ilân,n durdurma zorunlulu unun do du u tarihten itibaren her say,/gün için onbin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r.

(10) Bu Kanunun 58 inci maddesine ayk,r, davranan üretici ve ithalatç,lar hakk,nda, sat, sonras, hizmet yeterlilik belgesinin al,nmamas, durumunda yüzbin Türk Liras,; kurulmayan her bir servis istasyonu için onbin Türk Liras,; servis istasyonlar,nda tespit edilen eksiklik ve ayk,r,l,klarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için bin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r.

(11) Bu Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci f,kras,nda belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket eden radyo ve televizyonlar hakk,nda onbin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r.

(12) Bu Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket eden reklamverenler, reklam ajanslar, ve mecra kurulu lar, hakk,nda durdurma veya ayn, yöntemle düzeltme veya idari para cezas, ve gerekli görülen hallerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezas, uygulan,r. Reklam Kurulu, ihlâlin niteli ine göre bu cezalar, birlikte veya ayr, ayr, verebilir. Ayk,r,l,k;

a) Yerel düzeyde yay,n yapan televizyon kanal, arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise onbin Türk Liras,,

b) Ülke genelinde yay,n yapan televizyon kanal, arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise ikiyüzbin Türk Liras,,

c) Süreli yay,nlar arac,l, ,yla gerçekleştirilmi ise (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezalar,n yar,s,,

ç) Yerel düzeyde yay,n yapan radyo kanal, arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise be bin Türk Liras,,

d) Ülke genelinde yay,n yapan radyo kanal, arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise ellibin Türk Liras,,

e) İnternet arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise ellibin Türk Liras,,

f) Kısa mesaj arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise yirmibe bin Türk Liras,,

g) Diğer mecralar arac,l, , ile gerçekleştirilmi ise be bin Türk Liras,,

idari para cezas, verilir. Reklam Kurulu, idari i leme konu ihlâlin bir y,l içerisinde tekrar edilmesi halinde yukar,da belirtilen idari para cezalar,n, on kat,na kadar uygulayabilir.

(13) Bu Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket edenler hakk,nda haks,z ticari uygulaman,n üç aya kadar tedbiren durdurulmas, veya durdurulmas, yapt,r,m, veya be bin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r. Kurul, ihlâlin niteli ine göre bu cezalar, birlikte veya ayr, ayr, verebilir. idari para cezas,, ayk,r,l,k ülke genelinde gerçekleştirilmi ise ellibin Türk Liras, olarak uygulan,r. Ayk,r,l, ,n reklam yoluyla gerçekleştirildi inin tespiti halinde bu maddenin onbirinci f,kras, hükümleri uygulan,r.

(14) Bu Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen seri ay,pl, mal,n ay,b,n,n giderilmesi, toplanmas, veya imhas,na ili kin yükümlülüklerle ayk,r, hareket eden üretici veya ithalatç,lar hakk,nda ayk,r,l, , tespit edilen her bir mal için; 79 uncu maddesinin birinci f,kras,nda belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket edenler hakk,nda be bin Türk Liras, idari para cezas, uygulan,r.

(15) Bu Kanun uyar,nca Bakanlık müfetti leri, gümrük ve ticaret denetmenleri veya Bakanlıkça görevlendirilecek personel taraf,ndan yap,lan denetim ve gözetim görevlerinin yerine getirilmesini engelleyen ki i, bir y,ldan üç y,la kadar hapis cezas, ile cezaland,r,l,r. Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci f,kras,nda belirtilen yükümlülüklerle ayk,r, hareket edenler hakk,nda yedi gün içinde bilgi ve belgelerin do ru olarak verilmesi veya yerinde inceleme

imkân, n, n sa lanmas, ihtar edilir. htara ra men ayk, r, l, , n devam, halinde bu ki iler üç aydan bir y, la kadar hapis ve binbe yüz güne kadar adli para cezas, ile cezaland, r, l, r.

(16) Bu Kanunun 76 nc, maddesinin üçüncü f, kras, nda belirtilen yükümlülüklerle ayk, r, hizmet sa layan sa lay, c, lar hakk, nda her bir i lem için ikiyüz Türk Liras, idari para cezas, uygulan, r.

(17) Yukar, da belirtilenlerin d, , nda kalan ancak bu Kanunun getirdi i yükümlülükler ile Bakanl, kça yönetmelik veya tebli le belirlenen tedbirlere uymayanlar hakk, nda bin Türk Liras, ndan elli bin Türk Liras, na kadar idari para cezas, verilir.

(18) Bu maddenin sekizinci, dokuzuncu, onikinci ve onüçüncü f, kralar, ndaki idari para cezalar, hariç olmak üzere, ayk, r, l, , n tespit edildi i tarih itibar, yla bir takvim y, l, nda uygulanan toplam idari para cezas, tutar, n, n yirmibe bin Türk Liras, n, a t, , durumlarda, bu miktardan az olmamak ve yüzmilyon Türk Liras, n, geçmemek üzere toplam idari para cezas, tutar, ;

a) Cezaya muhatap gerçek ya da tüzel ki inin, ayk, r, l, , n tespitinden bir önceki mali y, l sonunda olu an y, ll, k gayri safi gelirlerinin yüzde be ini a amaz. Bir önceki y, l gayri safi gelirinin olu mamas, halinde, tespit tarihi itibar, yla olu an gayri safi geliri dikkate al, n, r. Gayri safi gelirlerinin bildirilmedi i veya yanl, bildirildi i durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz.

b) Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kurulu lar ve kart ç, karan kurulu lar için, kamuya aç, klanan en son finansal tablolarda yay, nlanan öz kayna , n, n binde be ini a amaz.

(19) Bu Kanuna göre idari yapt, r, m uygulanmas,, di er kanunlar gere i yap, lacak i lemleri engellemez. Bakanl, k, bu maddenin uygulanmas, nda olu acak tereddütleri gidermeye yetkilidir.

Cezalarda yetki ve itiraz

MADDE 78- (1) Bu Kanunun 77 nci maddesinin ikinci, yedinci, dokuzuncu ve onbirinci f, kralar, ndaki idari yapt, r, mlar Bakanl, k taraf, ndan verilir; onikinci ve onüçüncü f, kralar, uyar, nca Reklam Kurulu taraf, ndan karar verilen idari yapt, r, mlar Bakanl, k taraf, ndan uygulan, r. Di er f, kralar, ndaki idari yapt, r, mlar ise yapt, r, m uygulanan, n merkezinin bulundu u valilik taraf, ndan verilir.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yapt, r, m kararlar, na kar , 6/1/1982 tarihli ve 2577 say, l, dari Yarg, lama Usulü Kanunu hükümlerine göre idari yarg, yoluna ba vurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, i lemin tebli ini izleyen günden itibaren otuz gün içinde aç, l, r. dare mahkemesinde iptal davas, aç, lm, olmas,, karar, n yerine getirilmesini durdurmaz.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezalar, n, n, tebli inden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi zorunludur.

DOKUZUNCU KISIM

Çe itli Hükümler

Yiyecek taklidi ürünler

MADDE 79- (1) G, da ürünü olmamalar, na ra men, sahip olduklar, ekil, koku, renk, görünüm, ambalaj, etiket, hacim veya boyutlar, nedeniyle olduklar, ndan farklı, görünen ve bu sebeple tüketiciler, özellikle çocuklar taraf, ndan, g, da ürünleriyle kar, t, r, larak a za al, nmas,, emilmesi ya da yutulmas, halinde bo ulma, zehirlenme yahut sindirim sisteminde delinmeye veya t, kanmaya yol açabilecek ürünlerin üretilmesi, pazarlanması, ithalat, ve ihracat, yasakt, r.

(2) Bakanl, k, olduklar, ndan farklı, görünerek tüketicilerin sa l, , n, ve güvenli ini tehlikeye atan bu ürünlere kar , gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(3) Piyasaya arz edilmi olan bu ürünlerin güvensizli inin tespit edilmesi halinde al,nacak önlemler ile bu önlemlerin Avrupa Komisyonuna bildirilmesi hususunda Ürönlere li kin Teknik Mevzuat,n Haz,rılanmas, ve Uygulanmas,na Dair Kanun hükümleri uygulan,r.

(4) Bakanl,k, bu kapsamdaki ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimini yapmakla görevlidir.

(5) Yiyecek taklidi ürünleri sat,n alan tüketicilerin u rad,klar, maddi ve manevi zararlar nedeniyle dava açma haklar, sakl,d,r.

Test, muayene ve analizler

MADDE 80- (1) Bakanl,k bu Kanunun uygulamas, için resmi veya özel kurulu lar,n laboratuvarlar,ndan yararlanabilir. Test ve muayene ücretleri Bakanl,k bütçesinden kar ,lan,r.

(2) Test ve muayene sonuçlar,n,n ilgili idari ve teknik düzenlemesine ayk,r, ç,kmas, halinde buna ili kin tüm giderler üretici veya ithalatç,dan Amme Alacaklar,n,n Tahsil Usulü Hakk,nda Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Tahsil olunan test ve muayene ücretleri bütçeye gelir kaydedilir.

Ödenek

MADDE 81- (1) Reklam Kurulu, Reklam Konseyi, Tüketici Konseyi ve tüketici hakem heyetlerinin faaliyetlerine ili kin masraflar, Bakanl, ,n tüketicinin korunmas, amac,na yönelik masraflar, ve sair harcamalar Bakanl,k bütçesine konulacak ödenekten kar ,lan,r.

Di er hükümler

MADDE 82- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulan,r.

(2) Taraflardan birini tüketicinin olu turdu u i lemler ile ilgili di er kanunlarda düzenleme olmas,, bu i lemin tüketici i lemi say,lmas,n, ve bu Kanunun görev ve yetkiye ili kin hükümlerinin uygulanmas,n, engellemez.

Yönetmelikler ve düzenlemeler

MADDE 83- (1) Bakanl,k, bu Kanunun uygulanmas,yla ilgili olarak mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Kanunda öngörölen yönetmelikler, Kanunun yürürlü e girdi i tarihinden itibaren alt, ay içerisinde Bakanl,k taraf,ndan ç,kar,l,r.

(3) Bankac,l,klä ilgili ç,kar,lacak ikincil düzenlemelerde, Bankac,l,k Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü ü al,n,r.

Kadro ihdas,

MADDE 84- (1) Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 say,l, Genel Kadro ve Usulü Hakk,nda Kanun Hükümünde Kararnamenin eki (I) say,l, cetvelin Gümrük ve Ticaret Bakanl, ,na ait bölümüne eklenmi tir.

Yürürlükten kald,r,lan hükümler

MADDE 85- (1) 23/2/1995 tarihli ve 4077 say,l, Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanun yürürlükten kald,r,lm, t,r. Di er mevzuatta Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanuna yap,lan at,flar bu Kanuna yap,lm, say,l,r.

Geçi hükümleri

GEÇ C MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önce aç,lm, olan davalar aç,ld,klar, mahkemelerde görölmeye devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önceki tüketici i lemlerine, bunlar,n hukuken ba lay,c, olup olmad,klar,na ve sonuçlar,na bu i lemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekte mi ise kural olarak o kanun hükümleri uygulan,r. Ancak:

a) Bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önce kurulan ve halen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna ayk,r, hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

b) Bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önce i lemeye ba lam, hak dü ürücü süreler ile zamana ,m, süreleri dolmam, ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak dü ürücü süre veya zamana ,m, süresi dolmu olur.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlü e girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kald,r,lan Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanuna dayan,larak ç,kart,lan yönetmelik ve di er mevzuat,n, bu Kanuna ayk,r, olmayan hükümleri uygulan,r.

Yürürlük

MADDE 86- (1) Bu Kanun yay,m, tarihinden itibaren alt, ay sonra yürürlü e girer.

Yürütme

MADDE 87- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

L STE

KURUMU : GÜMRÜK VE T CARET BAKANLI I
TE K LATI : TA RA

HDAS ED LEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECES</u>	<u>SERBEST KADRO ADED</u>	<u>TOPLAM</u>
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	1	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	2	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	3	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	4	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	5	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	6	25	25
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	7	50	50
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	8	100	100
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	9	100	100
G H	Tüketici Hakem Heyeti Raportörü	10	100	100
TOPLAM			500	500

GENEL GEREKÇE

I- Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanunda De i iklik Yap,lm,na Etkili Olan Sebepler

23/2/1995 tarihli ve 4077 say,1, Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanun ve ilgili mevzuat 1995 y,1,nda yürürlü e girdi inden bu yana tüketicinin korunmas, hukuku Türkiye'de önemli bir gelişme kaydetmi ; 2003 y,1,nda gerçekleştirilen kapsamlı, de i iklikler de tüketici hareketine ek bir ivme kazandı,rm, t,r. Ancak bu düzenlemelerin tümünün, Avrupa Birli i (AB) mevzuat, ile tam uyumunun sağlanmas, için gözden geçirilmesi ve k,smen yeniden kaleme alınmas, ihtiyac, özellikle AB-Türkiye tarama toplant,lar, çerçevesinde kendisini göstermi tir. Kanun de i ikli ine gidilmesinin en temel amaçlar,ndan birisi, AB'nin son dönemde ç,kard, , ve henüz mevzuat,m,za aktar,lmam, olan, 2002/65/AT say,1, Finansal Hizmetlerin Mesafeli Sat, , 2005/29/AT say,1, Haks,z Ticari Uygulamalar, 2008/48/AT say,1, Tüketici Kredileri Sözle meleri, 2008/122/AT say,1, Devre Tatil, Uzun Süreli Tatil Ürünü, Yeniden Sat,m ve De i im Sözle meleri, 2001/83/EU say,1, Tüketici Haklar, Yönergelerinin iç hukukumuzda aktar,lm, olmu tur. Diğer taraftan, bu Tasar, haz,rılan,rken tüketicinin korunmas, alan,nda AB taraf,ndan ç,kar,lm, olan bütün Yönergeler incelenmi ve iç hukukumuzdaki de i iklikler ona göre ekillendirilmi tir. Tasar, ile, a a ,daki AB Yönergeleri ve AB Tavsiyeleri iç hukukumuzda aktar,lm, t,r:

1- 25/6/1987 tarihli Olduklar,ndan Farklı, Görünen, Tüketicilerin Sağ,ık veya Güvenli ini Tehlikeye Atan Mallara İli kin Üye Ülkelerin Hukuki Düzenlemelerinin Uyumla t,r,lm, Hakk,nda 87/357/AET say,1, Konsey Yönergesi.

2- 13/6/1990 tarihli Paket Gezi, Paket Tatil ve Paket Turlara İli kin 90/314/AET say,1, Konsey Yönergesi .

3- 5/4/1993 tarihli Sözle melerdeki Haks,z artırlara İli kin 93/13/AET say,1, Konsey Yönergesi.

4- 16/2/1998 tarihli Tüketicilere Sunulan Mallar,ın Fiyatlar,ın Belirtilmesi Konusunda Tüketicilerin Korunmas,na İli kin 98/6/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

5- 25/5/1999 tarihli Tüketici Mallar, Sat,m Sözle meleri ve İlgili Garantilerin Baz, Yönleri Hakk,nda 1999/44/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

6- 23/9/2002 tarihli Tüketicilere Yönelik Finansal Hizmetlerin Mesafeli Sunumuna İli kin ve 90/619/AET, 97/7/AT ve 98/27/AT say,1, Yönergeleri De i tiren 2002/65/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

7- 11/5/2005 tarihli 84/450/AET say,1, Konsey Yönergesi, 97/7/AT, 98/27/AT ve 2002/65/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergelerini ve 2006/2004 say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzü ünü Tadil Eden Ç Pazarda İletmeden-Tüketicilere Yönelik Haks,z Ticari Uygulamalara İli kin 2005/29/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

8- 12/12/2006 tarihli Aldat,c, ve Kar ,la t,rnal, Reklâmlara İli kin 2006/114/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

9- 23/4/2008 tarihli Tüketici Kredisi Sözle meleri ile İlgili 2008/48/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

10- 14/1/2009 tarihli Devre Tatil, Uzun Süreli Tatil Ürünü, Yeniden Sat,m ve De i im Sözle melerinin Belli Yönleri Aç,s,ndan Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda 2008/122/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

11- 23/4/2009 tarihli Tüketicinin Ekonomik Ç,karlar,ın Korunmas, için İhtiyati Tedbirler Hakk,nda 2009/22/AT say,1, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi.

12- 22/11/2011 tarihli 93/13/EEC Sayılı, Konsey Yönergesi ve 1999/44/AT Sayılı, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesini Değiştiren ve 85/577/AET Sayılı, Konsey Yönergeyi ve 97/7/AT Sayılı, Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesini Yürürlükten Kaldırarak 2011/83/AB sayılı, Tüketici Hakları, Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesi.

13- 30/3/1998 tarihli ve 98/257/AT sayılı, Tüketici Uyumlaştırma Mahkeme Davası, Çözümü için Sorumlu Kurumlara Uygulanabilir Kurallara İlişkin Komisyon Tavsiyesi.

14- 4/4/2001 tarihli ve 2001/310/AT sayılı, Tüketici Uyumlaştırma Mahkeme Davası, Uzun Süreli Sorumlu Kurumlara Uygulanabilir Kurallara İlişkin Komisyon Tavsiyesi.

II- Kanun Değişikliklerine İlişkin Teknik Ayrıntılar

Her ne kadar tüketici mevzuatından elden geçirilmesinin arkasındaki itici güç AB yönergeleriyle uyumun sağlanması, olmuştur da Kanun değişikliğinde sadece AB mevzuatı dikkate alınmakla kalmamış, bir dizi üye ülkede bunları nasıl iç hukuka aktarıldıkları da incelenmiştir. Bunun yanı sıra, şвейçre'deki tüketici mevzuatı da özellikle değerlendirilmiştir. Zira bir AB ülkesi olmasa da, şвейçre yasa koyucusu uzun yıllardır özel hukuk alanındaki yasama faaliyetlerinde AB yönergelerini dikkate almaktadır. Tüketicinin korunması, hakkındaki kurallarda bu belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Karşılaşılan sorunların büyük ölçüde borçlar hukuku sorunları, itibarıyla şвейçre mevzuatından değerlendirilmesi kuşkusuz büyük önem taşımaktadır.

Tüketicilerin korunmasına ilişkin olan AB mevzuatından yönergeler aracılığıyla düzenlenmiş olması, bu alanda belirli bir esneklik imkân tanımaktadır. Bu açıdan zaman zaman yönergelerde yer alan düzenlemelerin birebir tercüme suretiyle de ilde Türk Borçlar Kanunu sistematiğine uyacak şekilde iç hukukumuzda aktarılması tercih edilmiştir. Buna karşılık, maksimum harmonizasyon (azami uyum)önsaylayan yönergeler açısından bakıldığında, bu türden bir esneklik payı mevcut değildir. Örneğin henüz iç hukukumuzda aktarılmamış olan, 2002/65/AT sayılı, Finansal Hizmetlerin Mesafeli Satışı, 2005/29/AT sayılı, Haksız Ticari Uygulamalar, 2008/48/AT sayılı, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, 2008/122/AT sayılı, Devre Tatil, Uzun Süreli Tatil Ürünü, Yeniden Satım ve Değişim Sözleşmelerinin Belli Yönleri Açısından Tüketicinin Korunması, 2011/83/AB sayılı, Tüketici Hakları, Yönergesi bu türdendir.

Diğer taraftan Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu birçok yeni hukuki düzenlemeler getirmiştir. AB mevzuatı uyumunun yanı sıra, Tasarım, hazırlanırken bu iki Kanun hükümleri de dikkate alınmıştır.

AB tüketici mevzuatından sık sık revize edildiği gerçeği karşısında Tasarıya sadece en önemli ve temel hususlar alınmış, özellikle teknik bütün ayrıntıların yönetmeliklerle düzenlenmesi tercih edilmiştir. Bu şekilde yasa koyucunun ihtiyaç duyacağı esneklik sağlanmıştır, amaçlanmıştır. Halihazırda AB yasama organlarında tartışılmakta olan paket tura ilişkin yönerge değişiklikleri gerçekleştiren Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın gecikmeksizin bu değişiklikleri Türk hukukuna yansıtılması mümkün olacaktır.

Borçlar Hukukunun çok farklı alanlarına nüfuz eden ve son derece teknik bir dizi ayrıntı içeren bu Tasarımın kaleme alınmasındaki en büyük güçlüklerden biri kavramların doğru oturtulmasına ilişkin olarak ya da anılmasıdır. Bu kargağanın bir sebebi, AB mevzuatından sık sık aynı kavrama farklı anlamlar yüklemesinden kaynaklanmaktadır. En temel kavram olarak tüketicinin farklı yönergelerde farklı anlamları taşıyabilmektedir. Tasarım, hazırlanırken bu karşılaştıkları en az indirilmeye çalışılmış, ancak AB uyumunun sağlanması açısından kaçınılmaz gözükse bile, Tasarıda açıklama yapmak suretiyle istisnalara yer verilmek zorunda kalmıştır. Tüketicinin işlem yaptıkları, karşılaştıkları özelliklerine göre bazen satış, bazen kredi veren, bazen sağlayıcı, bazen de bunların hepsini kapsayacak bir

kavrama ihtiyaç duyulmu tur. Bu nedenle öticari veya mesleki amaçlarla hareket edenö veya ösözle meyi düzenleyenö gibi ifadelerin Kanuna alınmasındaki temel gerekçe budur. Tüketicinin sözle me akdetti i ki inin ediminin herhangi bir önem ta ,mad, , hallerde nötr bir üst kavram olarak bu iki ifade kullanılm, t,r.

III- Kanun De i ikli ine li kin Maddi Ayr,nt,lar

Tüketicinin korunmas, ihtiyaç, de i ik sebeplere dayand, ,ndan tüketiciyi korumak için kullanılması, gereken araçlar da farklı,la abilmektedir. Koruma zorunluluunun nedenlerinden biri de, tüketicinin ilgili hukuki i lemi en uygun içerik ile kurmak için ihtiyaç duydu u bilgiye sahip olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu hallerde taraflar arasındaki bilgi asimetrisinden bahsedilmekte ve bu asimetrinin giderilmesi için hukuki önlemler almak icap etmektedir. Nitekim bu Tasar,da sözle menin kurulmas, öncesinde ve kurulmas, s,ras,nda tüketicinin bilgilendirilmesi yükümlülü ünün düzenlendi i bütün hallerde amaç, taraflar arasındaki bu dengesiz durumu gidermek ve tüketicinin de bilgilendirilmi bir ekilde sözle me kurmas,na imkân tan,makt,r. Sözle me özgürlü üne en az müdahale eden araç olmas, itibar,yla özellikle AB mevzuat, bilgilendirme yükümlülüklerine özel bir önem atfetmektedir. Bu yükümlülük bazen bir yaz,l, ekil art, olarak düzenlenmi ve ekle ayk,r,l, ,n yapt,r,m,n,n kesin hükümsüz olaca , kabul edilmi ; baz, hallerde ise eksik bilgilendirmeye ra men sözle menin kurulaca , ancak tüketicinin bilgilendirilmedi i konularda sözle meyi düzenleyen aleyhine baz, haklardan faydalanmas, kabul edilmi tir. Tüketicinin somut olarak hangi konularda, ne zaman ve nas,l bilgilendirilece i hususlar, Bakanlık taraf,ndan ç,kar,lacak yönetmeliklerle düzenlenecektir. Özellikle AB Yönergelerinin bu konuda son derece ayrınt,l, ve teknik hükümler içermesi ve bunlar,n içeri inin s,k s,k de i ebilmesi nedeniyle bu hususlar,n üye ülkelerde yap,ld, , gibi kanun yerine yönetmelik ile düzenlenmesi tercih edilmi tir. Bu ekilde hem Tasar,n,n gereksiz yere ayrınt,lara bo ulmas, engellenecek hem de AB hukukuna uyumun, gerekti inde yönetmelikleri de i tirmek suretiyle en k,sa zamanda temin edilmesi de mümkün olacaktır,r.

Bir dizi sözle mede sorun, tüketicinin bunlar, gerek i lemin cazibesi gerekse pazarlama tekniklerinin özellikleri nedeniyle çok fazla dü ünmeden imzalamas,d,r. Bu hallerde genelde kar ,la ,lan durum, tüketicinin k,sa süre sonra sözle meyi kurdu una pi man olmas,d,r. te bu hallerde kendisine tan,nabilecek en iyi imkân cayma hakk,d,r. Ba ka bir deyi le sözle meyi kurmaya yönelik irade beyan,n, geri alma hakk,d,r. Nitekim Tasar,da bir dizi sözle me için (devre tatil ve uzun süreli tatil ürününe ili kin sözle meler, i yeri d, ,nda yap,lan sözle meler, ön ödemeli ve mesafeli sözle meler, finansal hizmetlerin mesafeli sat, ,na ve tüketici kredisine ili kin sözle meler gibi) bu tür bir cayma hakk, kabul edilmi ve buna ili kin süre de ondört gün olarak belirlenmi tir. Bu ekilde tüketici dü ünmeden, bask, alt,nda veya mal, görmeden akdetti i sözle meden kurtulma imkân,na sahip olacaktır,r.

Sözle me özgürlü üne daha ciddi bir müdahale ku kusuz sözle me içeri inin bilfiil yasa ile veya hâkim eliyle düzenlendi i hallerdir. Bu durumlarda ya yasa emredici olarak sözle me içeri ini saptamaktad,r ya da hâkime sözle me içeri ine müdahale etme imkân, vermektedir. Örne in taksitli sözle melere veya tüketici kredisine sözle melerine ili kin emredici hükümler do rudan sözle me içeri ini ekillendirmektedir. Buna kar ,l,k tüketici sözle melerindeki haks,z artlara ili kin denetim mekanizmas, somut olay,n özelliklerine göre hâkime sözle me içeri ine müdahale ederek tüketici aleyhine olan sözle me hükümlerini kesin hükümsüz sayma imkân, vermektedir.

Son olarak, bir dizi durumda da tüketicinin korunmas, ancak, ortaya ç,kan zarar,n,n giderilmesini talep imkân,n,n verilmesi yoluyla mümkün olmaktadır. Tazminat talep edilmesinin mümkün k,l,nd, , hallerin tümünde bu durum söz konusudur.

Ancak tüketicinin korunmas,na yönelik bu borçlar hukuku araçlar,n,n yan, s,ra piyasay, denetlemeye ili kin idari bir dizi önlem de Tasar,da yer almaktad,r. Özellikle haks,z artlar,n, reklamlar,n, haks,z ticari uygulamalar,n denetlenmesi buna örnek gösterilebilir. Bu önlemler do rudan piyasaya müdahale eden ve yans,ma suretiyle tüketiciyi koruyucu etkisi olan önlemlerdir. Örne in, tüketicinin irade özerkli inin temin edilmesi amac,yla kendisini yanl, yönlendirebilecek her türlü reklam ve haks,z ticari uygulama yasaklanm, t,r. Bu ekilde tüketici, kafas,nda uyand,r,lan yanl, kanaatler sonucunda de il; dü ünerek, tartarak, bilinçli bir ekilde hukuki i lem yapabilecektir. Tasar, ile, getirilmi bütün idari para cezalar, da piyasa davran, lar,n, tüketici lehine yönlendirmenin bir arac,d,r.

Tasar,da tüketiciyi korumaya yönelik son düzenleme grubu da hak arama özgürlü üne ili kindir. Tüketicinin bu Tasar, ile kendisine verilmi olan haklar,n, kullanmak için tüketici hakem heyetlerine ve tüketici mahkemelerine ba vurabilece i aç,kt,r. Tasar,da yer alan, tek tek tüketicilerin genelde açmayaca , bir dizi davay, tüketici örgütlerinin açmas, ve bu ekilde etkin bir korumay, temin etmesi imkân, son derece büyük öneme sahiptir.

MADDE GEREKÇELER

MADDE 1- Bu madde, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun birinci maddesi ile büyük ölçüde örtüşmektedir. 1982 Anayasasının Tüketicilerin korunması başlıklı, 172 nci maddesi Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder. Önerilen hüküm ile tüketicilerin korunması, anayasal güvence altına alınmış ve Devleti tüketicileri korumakla görevlendirmiştir. Anayasa ile verilen görev çerçevesinde bu Kanun hazırlanmıştır. Bu doğrultuda, maddede geçen ifade düzeltmeleri yapılmış ve madde evrensel tüketici hakları doğrultusunda yeniden kaleme alınmıştır.

MADDE 2- Kanunun kapsamı belirlendiği ikinci maddede tüketicilerle ilişkilerinin ve uygulamaların kapsamı dâhilinde olduğu belirtilmiştir. Böylece, kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişilerin, tüketicilerle sözleşme imzalanmadan önce, sözleşmenin kurulması, esnasında ve sözleşme imzalandıktan sonra yapılacak uygulamaların da Kanun kapsamında değerlendirilecektir.

Örneğin, tüketici kredisi verilmeden önce tüketicilere verilmesi öngörülen sözleşme öncesi bilgi formu, devre tatil sözleşmesinin kurulması, esnasındaki satış yöntemi veya bir malın satışından sonra o mala ilişkin satış sonrası hizmetler gibi uygulamalar konusunda çababilecek üyeleri amaçlayan bu Kanun hükümleri uygulanacaktır.

Bu hüküm ile özellikle bir hukuki işlem veya sözleşmeye dayanmayan, tüketiciye yönelik haksız ticari uygulamaların da Kanun kapsamında olduğu açıkla, kavru turulmu olmaktadır.

MADDE 3- Bu madde tanımlar maddesi olup, bu maddede Kanunda geçen ana kavramların tanımları yer verilmiştir.

4077 sayılı Kanun ile mukayese edildiğinde Tanımlar maddesinden bazı tanımlar çıkarılmış, yeni bazı tanımlar eklenmiş, bazı tanımlar ise değiştirilmiştir. Yapılan esas değişiklikler, tüzel kişilerin tüketici kavramından, dâhilinde tutulması ve tüketici işlemi kavramının kapsamının genişletilmesidir.

Buna göre tüketici işlemi; eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere kurulan her türlü sözleşme ve hukuki işlem ifade eder şeklinde yeniden tanımlanmıştır. Böylece uygulamada ortaya çıkan ve tüketici sözleşmelerinin kapsamından daraltan yorumların da önüne geçilmesi olacaktır.

MADDE 4- Bu maddede tüketici sözleşmelerinde uygulanacak temel ilkeler özel olarak düzenlenmiş, Kanunun birçok maddesinde ayrı ayrı düzenlenmesi öngörülen hususlar bu maddeye alınarak Kanunda tekrardan kaçınılmazdır.

Maddenin birinci fıkrasında, Kanunda yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmelerin ve bilgilendirmelerin ekil art, belirlenmiş, sözleşme mede bulunması, gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmamasının hukuki sonuçları düzenlenmiştir. Buna göre, sözleşmeler ile bilgilendirmelerin anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde en az oniki punto büyüklüğünde olacak şekilde düzenlenmesi zorunlu tutulmuştur. Sözleşme ve bilgilendirmelerin tüketicilere katılma ortamında veya sürekli veri taşıyıcısıyla verilmesi gerekmektedir. Sözleşme mede bulunması, gereken şartların eksikliği halinde, bu eksiklik sözleşmeyi düzenleyen (satıcı, sağlayıcı, kredi veren ve benzeri) tarafından derhal giderilmesi öngörülmüştür.

İkinci fıkrada, sözleşme mede öngörülen koşulların, sözleşme süresi içerisinde tüketici aleyhine değiştirilemeyeceği düzenlenmiştir. Böylece tüketicilerin aleyhine olacak şekilde

sözle melerde tek taraflı olarak ve tüketicilerin aleyhine olacak şekilde de iklik yapılmaması önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Üçüncü fıkra, tüketiciden kural olarak sözleşme ile belirlenen dışında ek bir ücret talep edilemeyeceği düzenlenmiştir. Bu fıkranın temelindeki gerekçe, piyasada özellikle tüketicilere sunulan mal ve hizmetler için ödenecek ücretlerin kapsamının belirlenmesinde zaman zaman sorun yaşanmasıdır. Tüketici bir sözleşme yaparken, edineceği mal veya hizmeti bir bütün olarak alır ve bunun ücretini ödediğini düşünür. Tüketicinin haklı olarak bir bütün olarak aldığı, ve tek fiyat biçimi edimin daha sonra parçalara bölünmesi ve her bir parça için ek ücret talep edilmesi hakkaniyete uygun olmayacaktır. Diğer taraftan bir sözleşme kapsamına giren bütün edimlerin, sözleşmenin asli fiyat pazarlığına dâhil olduğu yorumu yapılar ve yan edimler için bir ücret talep edilmesi tümüyle engellenirse bu durum ise fiyatların artması, neden olacak ve tüketici aleyhine sonuç doğuracaktır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle bir sözleşmede neyin de i toku dengesi içinde olduğu, neyin asli edim neyin yan edim olduğu unun tespiti büyük önem taşır. Bu tespit yapılabilmesi amacıyla üçüncü fıkra ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenlerin tüketiciden hangi durumlarda ek ücret talep edebileceğine dair düzenleme yapılmıştır.

Buna göre ortalama bir tüketicinin kendisine sunulan edim kapsamında saymakta haklı olduğu, ana sözleşme ücreti dâhilinde bu edimi de ödediğini düşündüğü hallerde ayrıca ücret talep edilemeyecektir. Burada kast edilen subjektif bir tüketici beklentisi değil, ortalama bir tüketicinin objektif, genel ve haklı bir algısıdır. Bunun tespit edilmesinde ise yargı organlarına yol gösterecek olan iki kriter vardır:

Öncelikle, Kanunda özel olarak düzenlenmiş sözleşmelerde, özellikle edim kapsamında sayılmayan hizmetler için ayrıca bir ücret talep edilmesi mümkün değildir. Örneğin satış sözleşmesinde devir ve taşıma giderleri için özel bir düzenleme vardır veya kira sözleşmesi sırasında ortaya çıkan kira konusunun ayrılmaması kimin tarafından giderileceği veya temizlik ve bakım giderlerini kimin ödeyeceği bellidir. Kanunda özel olarak düzenlenmemiş isimli sözleşmelerde ise özel olarak düzenlenmiş sözleşme hükümlerinin uygulanması mümkündür.

Üçüncü fıkranın de rlendirme için getirdiği ikinci kriter ise mal veya hizmet sunan, kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir ücret talep edemeyecek olmasıdır. Bu kapsamda sözleşmeyi düzenleyen kendisini belirli risklere karşı korumak için yaptığı masraflar, daha sonra tüketiciye yüklemesi hakkaniyete uygun değildir. Zira başlangıçta sözleşme fiyatı belirlenirken tarafların risk hesapları yapılar, ona göre edimin belirlenmesi gerekir. Dolayısıyla bu de rlendirmede özellikle tarafların risk alanları da iyi tartışılmalıdır.

Yukarıdaki açıklamalar, bir örnek ile somutlaştırılmaktadır. Örneğin bir hava yolu şirketinin asli edimi tüketicilerin ve el bagajlarının taşınmasıdır. Ulaştırma sırasında verilen yemek ve içecek servisi, el bagajından daha büyük bagajların taşınması, uçak yolcularına sigorta yaptırılması ise yan edimlerdir. Bu kapsamda sadece el bagajı ile uçan, yiyecek, içecek servisinden faydalanmayan ve sigorta yaptırmayan bir tüketicinin daha büyük bir bagajla uçan ve/veya yiyecek içecek servisinden faydalanan ve/veya sigorta yaptırdığı diğer tüketiciden daha ucuza uçmak istemesi makul bir istektir ve hava yolu şirketinin de bu imkân, tüketiciye sunması hakkaniyete uygundur.

Asli edim, yan edim ve sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masrafların neler olabileceğine ilişkin açıklamalar yukarıda kapsamlı biçimde yapılmıştır. Ancak, bankacılık işlemlerinde asli edim, yan edim, sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar konusunda karara varmak çok da kolay olmayacaktır. Bankacılık işlemlerinde asli edim, yan edim ve sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masrafların neler olduğu unun bankacılık sektörünün düzenleyici kurumu olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından

belirlenmesinin mevzuat, uygulayacak olanlar, n i lerini kolayla t,raca , ve ç,kabilecek yorum farklı,klar,n, engelleyebilece i dü ünülmektedir. Bu nedenle, bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluş lar ve kart ç,karan kuruluş lar taraf,ndan tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde tüketiciden faiz d, nda al,nacak her türlü ücret, komisyon ve masraflar ile bunlara ili kin usul ve esaslar,n Bakanl, n görüş ü ile Bankac,l,k Düzenleme ve Denetleme Kurumu taraf,ndan belirlenece i hüküm alt,na al,nm, t,r.

Dördüncü f,krada, sözleşme melere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ili kin bilgilerin, sözleşmeye ek olarak tüketicilere kâ ,t üzerinde yaz,l, ekilde verilmesi öngörölmü tür. Özellikle, bankac,l,k ve elektronik haberle me sektöründe kullanılan sözleşmeler gibi tip sözleşmeler, çok kapsamlı, ve anlaşılmas, zor olan sözleşmelerdir. Ücret ve masraflar,n bu sözleşmelerin içerisinde tüketiciler taraf,ndan fark edilebilmesi son derece zor olmakta ve bu nedenle tüketiciler mağduriyet yaşamaktadırlar. Dördüncü f,krada yer alan düzenleme ile tüketicilerin, imzalandıkları, sözleşmeye istinaden ödemekle yükümlü olacağı, ücretler konusunda açıkça bilgi sahibi olmaları,, kendilerine sunulan teklif ile piyasadaki diğer seçenekleri karşılaştırmaları böylece satın alma karar,n, daha bilinçli bir şekilde verebilmeleri amaçlanmıştır.

Beşinci f,krada yapılan düzenlemeyle, sadece nama yazıl, ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilece i belirtilmiş, tüketici d, ndaki kiler yönüyle kambyo senedi geçerli sayılm, , dolaşma giren kambyo senedi yönüyle işlem güvenli sağlanmıştır, aynı zamanda da tüketicinin mağdur olmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Altıncı f,krada yapılan düzenleme ile tüketici ilemlerine tüketicinin edimlerinin teminat, için alınması ahsî teminatlar,n her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağı, hüküm altına alınmıştır. Buna göre tüketici ilemlerinde, tüketicinin verdiği ahsî teminatlara Türk Borçlar Kanununda yer alan adi kefalet hükümleri uygulanacaktır. Bu düzenlemenin amacı, tüketici ilemlerinde kefil olan kileri korumaktır. Bu doğrultuda tüketici ilemlerinde ancak adi kefaletin kararlaştırılabilece i kabul edilmiştir. Taraflar,n müteselsil kefalet kararlaştırılmaları halinde bile bu kefalet sözleşmesi adi kefalet hükmünde olacaktır. Ancak altıncı f,kranın son cümlesinde ise tüketicinin alacakları teminat için karşı tarafça verilen ahsî teminatlar,n aksine düzenleme olmadıkça müteselsil kefalet sayılacağı, hüküm altına alınmıştır.

Yedinci f,krada yapılan düzenleme ile temerrüt hali de dâhil olmak üzere tüketici ilemlerinde bile iki faiz uygulaması yasaklanmıştır.

MADDE 5- Bu madde ile 4077 sayılı Kanunun sözleşmedeki haksızlıklara ilişkin 6 nci maddesi yeniden kaleme alınmıştır. Sözleşmedeki haksızlıklara ilişkin madde hükümleri, ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket edenlerin dayatması, sonucu tek taraflı olarak sözleşmeye konulan, üzerinde pazarlık dahi edilmeden kabul edilmek zorunda kalması ve tüketicinin aleyhine olan sözleşmelerdir, karşı tüketicileri korumak amacıyla yapılmaktadır. Ayrıca bu düzenleme ile birlikte 5/4/1993 tarihli Sözleşmelerdeki Haksızlıklara İlişkin 93/13/AET sayılı AB Yönergesi de iç hukuka aktarılmaktadır.

Uygulamada özellikle matbu standart sözleşmeleri aynen kabul etmek veya kurmak istediği sözleşme den vazgeçmek seçeneği karşı, sında bırakılan tüketiciler, genelde sözleşmeyi kurmayı tercih etmektedir. Oysa hiçbir şekilde pazarlık edilmeden, hatta genelde okunmadan kabul edilen bu sözleşmeler, arasında, taraflar,n sözleşme den doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı, düecek biçimde tüketici aleyhine bir dengesizliğin neden olan hükümler vardır. Kanunun 5 inci maddesi uyarınca bu hükümler haksızlık olarak nitelendirilir. Haksızlığın göstergesi, karşı hak ve yükümlülüklerde bir dengesizliğin olması, ve bunun dürüstlük kuralına aykırı, dümesidir. Sadece pazarlık

edilmeden sözleşme içeriği olan artlar, denetime tabi oldu u ise gözden kaçırılmamalıdır. Taraflar, irade özerkli i asıldır. Denkler arasında bir pazarlık gerçekleşmi ve sözleşme içeriği buna göre belirlenmi se haksız sözleşme artı, de erlendirmesi yapılamaz.

Birinci fıkra düzenleme ile haksız artın tanımlanması, yapımı, tır. Bu tanımlama göre bir sözleşme artı, haksız art olarak de erlendirilebilmesi için iki durumun birlikte ortaya çıkması gerekmektedir. Birincisi, tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilmesi, ikinci ise tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykır, dü ecek biçimde tüketici aleyhine dengesizli e neden olmasındır. Hemen belirtmek gerekir ki, maddenin dokuzuncu fıkrası, uyarınca haksız art oldu u Bakanlıkça ilân edilen sözleşme ko ulların, tüketiciler tarafından müzakere edilip edilmedi ine bakılmaksızın geçersizlik yaptır, m, na tabi olacağı, a ikârdır.

İkinci fıkra düzenleme ile sözleşme yer alan haksız artın kesin olarak hükümsüz olacağı, hüküm altına alınması, tır. Türk Borçlar Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası, uyarınca bir kısımlı hükümsüzlük söz konusudur. Ancak bu düzenlemeden farklı olarak, sözleşmenin geri kalanını ayakta tutulması, tarafların bu konuda farazi iradelerine göre tayin edilmez. Sözleşme, her halükarda bu artlar olmaksızın geçerliliğini korur. Sözleşmenin çok sayıdaki hükümünün hükümsüz sayılması, nedeniyle oluşan boşluklar, ise hâkim, duruma göre yedek hukuk kuralları, veya kendi koyacağı, normlar ile dolduracaktır. Sözleşmeyi düzenleyen, haksız art olarak de erlendirilen artlar olmasaydı, diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak oldu unun ileri süremeyecektir.

Üçüncü fıkra, uygulamada tüketici aleyhine haksız artların büyük bir ço unlukla standart sözleşmeler içinde yer alması, nedeniyle, bu tip sözleşmelerdeki haksız artların de erlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmış, tır. Bu artlar, ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenin çok sayıdaki sözleşme kullanılmak üzere önceden hazırlanmış ve ço altmış, oldu u ve her bir tüketici ile akdetti i sözleşmeye dâhil etti i türden sözleşme artlarıdır. Bu metinler içinde de i meden aynen yer alan bir standart artın, münferiden tartışılması, kabul etmek piyasa artları, na uygun de ildir. Bu metinler tüketici tarafından aynen kabul edilmeleri dü üncesi ile hazırlanmıştır. Dolayısıyla sözleşmeyi düzenleyen, istisnai olarak bir standart artın tüketici ile müzakere edilerek belirlendiğini iddia ediyorsa bunu ispat yükü ona aittir. Ayrıca standart sözleşme bir artın belirli unsurların, veya münferit bir hükümünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmının da müzakere edildi i anlamına gelmeyecektir. Sözleşmenin kalan kısmında yer alan sözleşme artları, na da bu madde hükümleri uygulanacaktır.

Dördüncü fıkra, sözleşmenin yazılı olması, durumunda sözleşme açık ve anlaşılır bir dilin kullanılması, zorunluluğunu getirilmiştir. Yazılı kurulan standart sözleşmelerde sık sık karşılaşılan bir sorun, sözleşme artlarının son derece ayrıntılı, karmaşık ve bir anlam verilemeyecek şekilde kaleme alınmalarıdır. Adeta anlaşılmamak amacıyla yazılan bu türden sözleşme artları, da haksız sayılır ve ikinci fıkra uyarınca hükümsüzlük yaptır, m, na tabi olur. Sözleşme artlarının yazılı olması, halinde tüketicinin anlayabileceği açık ve anlaşılır bir dilin kullanılması, olması, yani saydamlık gerektirir uygun kaleme alınmaları, arttır. Diğer yandan bir sözleşme artının tamamen anlaşılmaz olmayıp, sadece birden fazla anlama geldi i hallerde hükümsüz olması, söz konusu de ildir. Ancak bu hallerde tüketici lehine, düzenleyenin aleyhine olan yorum tercih edilir. Contrastipulatore (Sözleşme, üphe hâlinde düzenleyen aleyhine yorumlanır.) ilkesi olarak Roma Hukukundan bu yana geçerli olan bu kural, sözleşme hükümünü kaleme alan tarafın bunun anlaşılır olması, sorumluluğunu taşıması, dü üncesine dayanır.

Be nci fıkra düzenleme ile faaliyetlerini, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi ve kuruluşların hazırladıkları, sözleşmelere de niteliklerine bakılmaksızın bu madde hükümlerinin uygulanacağı, açıkça hüküm altına alınması, tır. Bu şekilde, literatürde iltihaki sözleşmeler olarak nitelendirilen su, haberleşme,

elektrik, doğalgaz, sigorta, bankacılık ve benzeri alanlarda kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle faaliyette bulunan kişi ve kuruluşların düzenlemesi oldukları sözleşmelerde de haksızlıkların bulunması durumunda Kanunun 5 inci maddesinin uygulanacağı açıkça ifade edilmiştir.

Altıncı fıkrada, bir sözleşme art, n, n haksızlıkların sözleşme konusu mal veya hizmetin niteliğine dikkat alınarak ve sözleşmenin kurulduğu sırada var olan sözleşmenin akdedilmesini ilgilendiren tüm koşullar, sözleşmenin diğer şartları, veya sözleşmenin bakiyesi, olduğı diğer sözleşmelere bakılarak değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Haksızlıklar, sözleşme medeni doğan hak ve yükümlülüklerde dürüstlük kuralına aykırı, düzensiz biçimde tüketici aleyhine bir dengesizliğe sebep olan şartlar olduğuna göre bu dengesizliğin var olup olmadığı, n, n belirlenmesinde dikkate alınması, gereken hususlardan bazıları, bu fıkrada belirlenmiştir. Özellikle dikkat edilmesi gereken bir husus, bir art, n tek bakiyeye alınması, n, n haksızlık olarak nitelendirilebilecek olmasıdır. Zira tüketiciye bakiyelerde önemli tavizler verilmiş olması, suretiyle sözleşme dengesinin yeniden kurulması, ihtimali vardır. Bu açıdan diğer bütün sözleşme ve bakiyeler, sözleşmelerde gözönünde bulundurulmak zorundadır. Taraflar arasındaki denge, sözleşmenin kurulması, anına göre belirlenecektir. Sözleşme adaleti bakiyeye alınması, ve fakat daha sonra bozulması bu durum sözleşme art, n, n denetimi yoluyla değil, olsa olsa işlem temelinin çökmesi kurumu çerçevesinde değerlendirilebilir.

Yedinci fıkrada, sözleşme özgürlüğü ve serbest piyasa ekonomisinin önemli bir kuralı, aynen benimsenmektedir. Tarafların asli edimleri arasındaki denge asla denetim konusu değildir. Serbest piyasa ekonomisi kuralları, n, n hakim olduğu bir ortamda edimler arasında dengede objektif adaletin yerini öpiyasa adaleti almaz. Fiyatlar bazı istisnalar dışında mevcut hukuk sistemimizde denetime konu olamaz. Olmalar, da düğülenemez, çünkü ödo ruö fiyat, tespit etmek için herhangi bir hukuksal ölçüt mevcut değildir. Edimler arasındaki dengeye müdahale edilemeyeceği kuralı, n, n sadece bir istisna, vardır. O da saydamlık ilkesine aykırı, davranış, olması, halidir. Zira tüketici açısından, açık ve anlaşılabilir bir şekilde ifade edilmiş olması gereği edimi belirleyen hükümler açısından özel bir önem taşımaktadır. En elverişli fiyatların piyasada oluşabilmesi için bedel karşılığı, n, n sunulan hizmetin kapsamı, hangi hallerde ek bir ödemenin talep edileceği gibi hususların tüketici açısından anlaşılabilir ve diğer arz edilen mal veya hizmetlerle karşılaştırılabilir olması, gerekir. Aksi takdirde zaten piyasada fiyat oluşumunun koşulları, ortadan kalkabilir olur. Bu nedenle gerek asli edimlerin gerekse yan edimlerin hepsi saydamlık denetiminden geçecektir.

Sekizinci fıkrada yapılan düzenleme ile Bakanlar, n, genel olarak kullanılmak üzere hazırlanmış sözleşmelerde yer alan haksızlıkların sözleşme metinlerinden çıkarılması, veya kullanılması, n, n önlenmesi için gerekli tedbirleri alması, hüküm altına alınmıştır. Bakanlık standart sözleşmelerde yer alan haksızlıkların tespit etmeye ve bunların sözleşme metinlerinden çıkarılması, için gerekli işlemleri yapmaya yetkili olacaktır.

Dokuzuncu fıkrada, Bakanlar, n, haksızlıkların tespit edilmesine ve bunların denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar, yönetmelik ile belirleyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu yönetmelikte özellikle 93/13/AET sayılı, AB Yönergesinin ekinde verilmiş olan öhaksızlıklar listesi de yer alacaktır.

MADDE 6- Bu madde, 4077 sayılı, Tüketicinin Korunması, Hakkında Kanunun 5 inci maddesi ile büyük ölçüde örtülmektedir. Sadece maddenin ifade edilmemiş kısımlarıdır.

Birinci fıkraya göre satış, a arz edilen malın, satılmadığı, belirtilmedikçe satış, n, n kaçınılmazdır. Benzer şekilde ikinci fıkraya göre de haklı bir sebep olmaksızın hizmetin sağlanmaması kaçınılmazdır.

Üçüncü fıkraya göre, aksine bir teamül, ticari örf veya adet ya da haklı bir sebep yoksa; a) Bir mal veya hizmetin satış, n, o mal veya hizmetin, satış, c, tarafından belirlenen

miktar, say., ebat gibi ko ullara ba lanamayaca ,, b) Bir mal veya hizmetin sat, ,, ba ka bir mal veya hizmetin sat,n al,nmas, art,na ba lanamayaca , aç,kça vurgulanm, t,r.

Maddeye yeni eklenen dördüncü f,krada yer alan düzenleme ile Bakanlık ve belediyelerin, bu maddenin uygulanmas, ve izlenmesine ili kin i leri yürütmekle ayr, ayr, görevli olduklar, hüküm alt,na al,nm, t,r.

MADDE 7- Bu maddede yap,lan düzenleme tüketicilerin ,smarlamad, , mal ve hizmetlerden dolayı, sorumlu tutulmalar,n,n önüne geçilmesi amaçlanm, t,r. Ayr,ca bu madde ile paralel bir düzenleme 2011/83/AB say,l, Tüketici Haklar, Hakk,nda Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesinin 27 nci maddesinde yer almaktadır.

Birinci f,krada yap,lan düzenleme ile tüketicinin, sipari etmedi i mallar,n gönderilmesi veya hizmetlerin sunulmas, suretiyle bir borç alt,na girmesinin engellenmesi amaçlanm, t,r. Bu mal veya hizmetin sunulmas,na ili kin tüketicinin herhangi bir iradesi bulunmamaktadır. Dolay,s,yla sipari edilmeyen mallar,n teslimi veya hizmetlerin sunulmas, halinde de ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler, tüketiciiye kar , herhangi bir hak ileri sürememeleri gerekir. Mal veya hizmetin tüketiciiye sunulmu olmas, halinde tüketicinin sessiz kalmas, ya da mal veya hizmeti kullanm, olmas,, sözleşmenin kurulmas,na yönelik bir kabul beyan, olarak yorumlanamayacaktır. Yine tüketicinin mal, geri yollamak veya muhafaza etmek gibi bir yükümlülü ü de bulunmamaktadır. Ancak bu madde ba kas, ad,na gönderilen bir mal veya hizmetin hata ile tüketicinin kendisine teslim edilmesi halindeki tüketicinin sorumlulu unu ortadan kald,rmamaktadır.

İkinci f,krada bir mal veya hizmetin sipari edildi ini iddia eden bu iddias,n, ispatla yükümlü k,l,nm, t,r. Sipari edilmeyen mal ve hizmetlere ili kin olarak tüketicinin herhangi bir iradesi bulunmamaktadır. Dolay,s,yla tüketicinin bir mal, veya hizmeti sipari etmedi ini kan,tlamas, mümkün de ildir. Bu nedenle ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler e er bir mal,n veya hizmetin sipari edildi ini iddia ederlerse bu iddialar,n, yine kendileri ispat etmelidir.

MADDE 8- Birinci f,krada yer verilen tan,m, 99/44/AT say,l, Yönergenin 2 nci maddesinin ikinci paragraf,ndaki tan,ma uyum da gözönünde bulundurularak yeniden yapılm, t,r. Tan,mda öncelikle ay,pl, ifan,n, sözleşmeye ayk,r, ifa oldu u vurgulanm, ; dolay,s,yla mal,n teslim edildi i anda sözleşmele kararla t,r,lm, olan özellikleri ta ,mamas, veya taraflarca kararla t,r,lm, örnek veya modele uygun olmamas, halinde, ay,pl, bir ifan,n var olaca , kabul edilmi tir. Bu aç,dan sözleşme içeri ine hangi hususlar,n dâhil oldu unun tespit edilmesi özel önem ta ,r. Taraflar,n mala ili kin olarak üzerinde aç,kça anla m, olduklar, hususlar,n sözleşme içeri i olaca , tart,mas,zd,r. Bunun yan, s,ra, bir mal,n objektif olarak sahip olmas, gereken asgari özellikleri ta ,mas, gerekti i de taraflar aras,nda z,mnen kararla t,r,lm, say,l,r.

İkinci f,krada yap,lan düzenleme ile bir mal,n ay,pl, olup olmad, ,n,n tespit edilmesi aç,s,ndan bir tak,m kriterlere yer verilmi tir. Buna göre; özellikle ambalaj,nda, etiketinde, tan,tma ve kullanma k,lavuzunda ya da reklam ve ilânlar,nda yer alan özelliklerinden bir veya birden fazlas,n, ta ,mayan; sat,c, taraf,ndan bildirilen veya teknik düzenlemesinde tespit edilen niteli e ayk,r, olan; muadili olan mallar,n kullan,m amac,n, kar ,lamayan, tüketicinin makul olarak bekledi i faydalar, azaltan veya ortadan kald,ran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mallar,n ay,pl, olarak kabul edilecektir.

Bu düzenleme ile mal,n ambalaj,nda, etiketinde, tan,tma ve kullanma k,lavuzunda veya reklam ve ilânlar,nda yer alan niteliklere sahip olaca ,n,n da taraflarca kararla t,r,lm, oldu u kabul edilmi tir. Kamuya yapılm, olan bu tür bildirimlerden, sat,c,n,n ve tüketicinin haberdar oldu u ve bu bilgi , , ,nda sözleşmeyi kurduklar, varsayılmaktadır. te mal,n, sözleşme ile belirlenmi olan bu özelliklerinden herhangi birine sahip olmamas, halinde ay,pl,

oldu u kabul edilir. Ay,pl, bir ifan,n var olup olmad, ,, mal,n tüketiciye teslim edildi i ana göre belirlenecektir. Madde metninde geçen teknik düzenleme kavram, ile 11/7/2001 tarihli ve 4703 say,l, Ürünler e li kin Teknik Mevzuat,n Haz,rılanmas, ve Uygulanmas,na Dair Kanunda yer alan tan,m kastedilmi tir.

Üçüncü f,krada, 1999/44 say,l, AB Yönergesinin 2 nci maddesinin be inci paragraf,na uygun olarak, ay,p kavram, kapsam,na dâhil edilen, mal,n gere i gibi monte edilmemesi halleri düzenlenmi tir. Her ne kadar ay,b,n varl, , mal,n teslim edildi i ana göre belirleniyorsa da mal,n henüz monte edilmeden teslim edildi i, ancak montaj,n,n sat,c, veya onun sorumlulu unda ba kalar, taraf,ndan gerçekleştirildi i hallerde teslim sonrasında, montaj a mas,nda ortaya ç,kan sorunlar da ay,p kavram, içinde de erlendirilmi tir. Aynı ekilde, montaj,n tüketici taraf,ndan yap,lmas,n,n kararlarla t,r,lm, oldu u hallerde, yanl, montaj,n, sat,c, taraf,ndan sunulan montaj talimatnamesindeki yanl, l,k veya eksikli e dayanmas, durumunda olu acak bu ay,p mal,n ay,b, olarak de erlendirilir ve teslimden sonra ortaya ç,km, olsa bile ay,p hükümlerine tabi olur. Ayr,ca tüketicilerin s,kl,kla kar ,la t,klar, bir sorun olan sözleşme meye konu olan mal,n, sözleşme kararla t,r,lan süre içerisinde teslim edilmemesi durumunda da sözleşme ayk,r, ifa söz konusu olur. Bu durumda tüketici ay,pl, mala ili kin hükümlerden yararlanacaktır.

MADDE 9- Birinci f,krada yap,lan düzenleme ile sat,c,ya, mal, sat,m sözleşme mesine uygun olarak tüketiciye teslim etme yükümlülü ü verilmi tir.

İkinci f,kra 1999/44 say,l, AB Yönergesinin 2 nci maddesinin dördüncü paragraf, esas al,narak kaleme al,nm, t,r. Reklam veya ilân yoluyla yap,lan aç,klamalara ayk,r, mal teslim edilmesi halinde bir ay,b,n varl, ,n,n kabul edilmesinin nedeni, bu aç,klamalarda yer alan taahhütlerin taraflarca bilindi i ve dolay,s,yla bunlar,n sözleşme içeri i oldu udur. Ancak nadiren de olsa, sat,c,n,n, mala ili kin olarak örne in üretici taraf,ndan yap,lan reklamlardan fiilen haberdar olmamas, ve haberdar olmas,n,n da kendisinden beklenemeyecek olmas, ihtimali vard,r. te bu hallerde sat,c,n,n ilgili taahhütlerle ba l, tutulmas, uygun olmayacaktır. Ku kusuz bu durumda ispat yükü sat,c,dad,r. Sat,c,n,n reklam ve ilânlarda vaat edilenlerden sorumlu tutulmaktan kurtulmak için ba vurabilece i ikinci yöntem, gerçe i yans,tmayan reklam veya ilân,n, sat,m sözleşme mesinin kurulmas, an,na kadar düzeltilmi ini ispat etmesidir. Bu hallerde sözleşme içeri i zaten yeni reklama göre belirlenir. Son olarak sat,c,, ilgili reklam ve ilâna ra men, tüketicinin bunlardan etkilenmedi ini, yani buradaki taahhütlere ba l, olarak sözleşme kurma iradesinin olu mad, ,n, da ispat edebilir. Örne in ilgili reklam,n hiç ula mad, , bir bölgede kurulan bir sat,m sözleşme mesini aç,s,ndan bu imkân mevcuttur. Bu hallerde yine reklamdaki taahhüdün sözleşme içeri i olmad, , kabul edilebilir.

MADDE 10- Bu maddede ispat yüküne ili kin düzenlemeler yap,lm, t,r. Birinci f,krada yap,lan düzenleme ile, 1999/44 say,l, AB Yönergesinin 5 inci maddesinin üçüncü paragraf,na uygun olarak, tüketici lehine getirilmi olan bir ispat kolayl, , benimsenmi tir. Buna göre teslimden itibaren alt, ay içinde ortaya ç,kan ay,plar,n teslim an,nda var oldu u kabul edilir. Sözleşme ayk,r, bir mal,n ifa edilip edilmedi i teslim an,na göre saptand, ,ndan, tüketicinin ay,ptan do an haklar,n, kullanabilmesi, ay,b,n o anda var oldu unu, mal,n aç,k veya gizli bir ay,b, o anda ta ,d, ,n, ispat etmesine ba l,d,r. Fakat özellikle mal,n bu ay,p nedeniyle telef oldu u hallerde, ispat,n getirilmesi güçtür. Dolay,s,yla Kanun, ilk alt, ay için ispat yüküne yer de i tirtmi tir.

Bir mal,n alt, ay boyunca sorunsuz çal, mas,, hayat,n ola an ak, ,na uygun olarak kabul edilmi ve bu süre içinde mal yine de bozulmu sa, kayna ,nda yani teslim an,nda var olan bir ay,b,n yatt, , sonucuna var,lm, t,r. Ku kusuz sat,c,n,n bunun aksini ispat etmesi imkân, her zaman vard,r. Di er yandan, baz, mallar aç,s,ndan tüketiciye bu tür bir ispat kolayl, , getirilmesinin sat,c,y, ma dur edebilmesi söz konusudur. Örne in do as, gere i

çabuk bozulan, çürüyen veya yok olan mallar aç,s,ndan bu tür bir karinenin kabulü, mal,n niteli i ile ba da maz. Koltuk tak,malar,nda sigara yan,klar, gibi, ay,b,n, tüketicinin kullan,m hatas,na dayanmas,n,n çok daha muhtemel oldu u hallerde de, sat,c,n,n ispat yükü alt,nda olmas, do ru olmaz. Bu aç,dan hâkimin, ay,b,n ve mal,n niteli ini takdir ederek, ay,b,n teslim an,nda var oldu u konusundaki ispat yükünün yine tüketicide oldu una karar vermesi mümkündür.

Ay,pl, malda tüketicinin seçimlik haklar,ndan faydalanabilmesi için ay,b, belirli bir süre içinde ihbar etmesi yükümlülü ü kald,r,lm, t,r. AB Yönergesinin mecburi unsurlar, aras,nda yer almayan ihbar yükümlülü ü bugün örne in Avusturya, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Fransa, ngiltere, rlanda, Letonya, Lüksemburg ve Yunanistan'da düzenlenmemi tir. Nitekim tüketicinin seçimlik haklar,ndan birini kulland, , yönünde sat,c,ya her halükarda bildirimde bulunmas, gere inin olmas,, bunun öncesinde ayr,ca bir de ay,b, ihbar etmesi zorunlulu unu anlams,z k,lmaktad,r. Özellikle ay,b,n hangi anda tespit edildi i genelde tart, mal, olaca ,ndan, bu tespit an,ndan itibaren i leyecek bir ay,b, ihbar süresinin de ne zaman sona erdi i uygulamada sorun olu turmaktad,r. Tüketici iki y,ll,k zamana ,m, süresi içinde ay,b, tespit etti i sürece seçimlik haklar,n, da kullanabilecektir. Ay,b,n çok erken bir safhada tespit edilmi olmas,na ra men tüketicinin uzun bir süre seçimlik haklar,n, kullanmam, olmas,, duruma göre Türk Medenî Kanununun 2 nci maddesinin ikinci f,kras, çerçevesinde bir hakk,n kötüye kullan,lmas, itiraz, ile kar ,la abilecektir. Tüketicinin ihbar için öngörülen süre içinde ayr,ca hangi seçimlik hakk,n, kulland, ,n, bildirme yükümlülü ü bugün de yoktur. Dolay,s,yla ihbar yükümlülü ünün tüketiciyi, seçimlik haklar,n, kullanmak konusunda çabuk hareket etmeye zorlayaca , yönündeki bir argüman bugün için de yerinde de ildir.

kinci f,krada, tüketicinin, sözle menin kuruldu u tarihte kendisine bildirilen ay,ptan haberdar oldu u veya makul olarak haberdar olmas,n,n kendisinden beklendi i hallerde, sözle meye ayk,r,l, ,n söz konusu olmayaca , düzenlenmi tir. Tüketicinin sadece haberdar oldu u ay,plar de il, haberdar olmamas,n,n mümkün olmad, , ay,plar da sözle meye ayk,r,l,k olu turmaz. Ancak, tüketicinin haberdar olmad, , ay,plar için bu maddede yer alan haklar, sakl,d,r. Örne in üzerinde çizik oldu u bilinerek ve etiketinde de aç,kça belirtilerek sat, a sunulan bir buzdolab,n,n motorunun ar,zalanmas, durumunda, söz konusu ar,za için tüketicinin dört seçimlik haktan faydalanma imkân, vard,r. Ayr,ca, ikinci el sat,mlarda veya defolu mallar,n sat,m,nda da bu tür durumlar ile kar ,la ,labilir. Bu hallerde zaten taraflar,n, mal,n sahip olmas, gereken özelliklere ili kin olarak farklı, bir sözle mesel düzenleme yapt,klar, kabul edilecek, dolay,s,yla da mal,n ay,pl, oldu undan bahsedilemeyecektir. kinci el bir araban,n yeni bir araba ile ayn, özelliklere sahip olamayaca , aç,kt,r.

Sözle menin kurulmas, a mas,nda son derece a ikâr olan ve herhangi bir muayene yapmadan hemen göze batan bir ay,b,n varl, , halinde, daha sonra bundan haberdar olunmad, , ileri sürülemeyecektir. Ancak dikkat edilmesi gereken bir nokta, tüketicinin haberdar oldu u ay,plardan farklı, bir ay,b,n daha sonra ortaya ç,km, olmas, halinde, sat,c,, üretici ve ithalatç,n,n bunlara ili kin sorumluluklar,n,n her halükarda var olaca ,d,r. Örne in sat,n al,nan ikinci el araban,n lastiklerinin a ,nm, oldu u tüketicinin bilmesi gereken bir olgudur, dolay,s,yla daha sonra bu konuda bir ay,p iddias,nda bulunamaz. Buna kar ,l,k araban,n hava yast, ,n,n aç,lmamas,, fren sistemi, motor, vites kutusu ar,zalar, gibi ar,zalar araban,n ikinci el olmas, ile alakal, bir sorun de ildir. Bu hallerde yine bir ay,b,n varl, , kabul edilecektir. kinci el bir araban,n objektif olarak sahip olmas, gereken bütün özellikleri ta ,mas, gerekti i aç,kt,r.

Üçüncü f,krada yap,lan düzenleme ile sat, a sunulacak ay,pl, mal üzerine ya da ambalaj,na, üretici, ithalatç, veya sat,c, taraf,ndan tüketicinin kolayl,kla okuyabilece i ekilde mal,n ay,b,na ili kin aç,klay,c, bilgiyi içeren bir etiket konulmas, zorunlu tutulmu tur. Te hir ürünü olmalar, sebebiyle bir tak,m ay,p olu an mallar da benzer ekilde bu durumunun

belirtilmesi gerekmektedir. Bu etiketin tüketiciye verilmesi veya ay,ba ili kin aç,klay,c, bilginin tüketiciye verilen fatura, fi veya sat, belgesi üzerinde aç,kça gösterilmesi zorunludur. Böylelikle, sözleşmenin akdi an,nda tüketicinin maldaki ay,ptan haberdar olması, sa lanm, olacakt,r ve tüketicinin, sözleşmenin akdi an,nda mal,n ay,b,ndan haberdar olduğu haller için bir sözleşmeye ayk,r,l,k söz konusu olmayacaktır. Ancak güvensiz ürünlerin etiketle dahi sat, a sunulması, yasaktır. Güvensiz ürün söz konusu olduğu unda Ürünlere li kin Teknik Mevzuat,n Haz,rlanması, ve Uygulanması,na Dair Kanunun hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 11- Birinci f,krada ay,pl, maldan dolayı, tüketicinin seçimlik hakları, düzenlenmiştir. Tüketici bu haklardan birini serbestçe belirleyebilir. Sat,c, tüketicinin tercih ettiği i bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Tüketicinin ay,pl, maldan dolayı, dört seçimlik hakkı, bulunmaktadır. Bunlar:

- Sat,lan, geri vermeye haz,r olduğu unu bildirerek sözleşme meden dönme.
- Sat,lan, al,koyup ay,p oran,nda sat, bedelinden indirim isteme.
- A ,r, bir masraf gerektirmediği takdirde, bütün masraflar, sat,c,ya ait olmak üzere sat,lan,n ücretsiz onar,lması,n, isteme.
- mkân varsa, sat,lan,n ay,ps,z bir misli ile de i tirilmesini isteme.

İkinci f,krada yapılan düzenleme ile tüketicinin dört seçimlik hakkı,ndan dolayı, öncelikli sorumluluk sat,c,ya verilmiş olmakla birlikte, ücretsiz onar,mö ve ömal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesi taleplerini üretici veya ithalatç,ya karşı, da yöneltmesi imkân, tan,nm, t,r. Tüketicinin, ücretsiz onar,mö veya ömal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesi taleplerinin yerine getirilmesi konusunda sat,c,, üretici ve ithalatç,ya müteselsil sorumluluk yüklenmiştir. Ancak, üreticinin veya ithalatç,n,n mal,n kendisi tarafından piyasaya sürülmesinden sonra ay,b,n olu tu unu ispat edemediği hallerde sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.

Sözleşmeye ayk,r,l,ktan, sözleşme taraf, olarak öncelikle sat,c,n,n sorumlu olması, esast,r. Ancak, tüketici sat,c,n,n ortadan kaybolduğu durumlar da dâhil olmak üzere, ay,ps,z misli ile de i tirme veya ücretsiz onar,m hakları,n, üreticiye veya ithalatç,ya karşı, da kullanılabilir. Üretici veya ithalatç, ile tüketici arasında bir sözleşme ili kisi bulunmamaktadır. Tüketici, üreticiye veya ithalatç,ya karşı, bir ödeme yapmadığı, için sözleşme meden dönme hakkı,n, kullanarak, sat,c,ya ödemi olduğu u parayı, üretici veya ithalatç,dan geri alması, veya bedel indirimi hakkı,n, kullanması, mümkün değildir. Tüketici bu hakları,n, ancak sat,c,ya karşı, kullanılabilir. Buna karşı, l,k ücretsiz onar,m ve ay,ps,z misli ile de i tirmenin üreticiden veya ithalatç,dan istenmesi anlamlı,d,r. Zira elinde yeni mal bulunan veya o mal, gereği gibi onarılacak olan üretici veya ithalatç,d,r. Dolay,s,yla bu hallerde, sözleşmelerin nisbileri ilkesini amaç tüketicinin doğrudan üreticiye veya ithalatç,ya gidebilmesi kabul edilmiştir.

Üçüncü f,krada yapılan düzenleme ile ücretsiz onar,m veya mal,n ay,ps,z misli ile de i tirilmesi hakları,n,n kullanılmayacağı, durumlar belirlenmiştir. Her ne kadar tüketici seçimlik hakları,ndan birini kullanmakta serbestse de özellikle ücretsiz onar,m ve ay,ps,z misli ile de i tirme hakları,n,n kullanılması, baz, hallerde sat,c,y, zor durumda bırakabilir. Buna göre onar,m ve ay,ps,z misli ile de i tirme imkân,s,z ise bu taleplerin ileri sürülmesi mümkün olmayacaktır. mkân,s,z olmasa bile, ücretsiz onar,m ve ay,ps,z misli ile de i tirme sat,c, aç,s,ndan orant,s,z güçlükleri beraberinde getirecek ise tüketici yine bu hakları,n, kullanamaz. mkân,s,zl, ,n tespiti kolaydır. Örneğin mal,n misliyle de i tirilmesi hakkı,n,n kullanılması, durumunda istenen mal,n ay,ps,z mislini tedarik etmek mümkün değildir ilse bu hak istenemez. Tamir edilmesi objektif açı,dan imkân,s,z olan bir mal için de bu talep kabul edilemez. Buna karşı, l,k sat,c, için öorant,s,z güçlükleri beraberinde getirecek olmanın ne anlama geldiğini tayin etmek daha zordur. Bu konuda 1999/44 sayılı, AB Yönergesi Kanunu da aynen aktarılmış, olan üç kriter belirtmiştir. Bunlar; mal,n ay,ps,z de eri, ay,b,n önemi ve diğer seçimlik haklara başvurmanın tüketici açısından,ndan sorun doğurup doğurmayacağı, gibi

unsurlardır. Örneğin malın tamir edilmesi, ay, ps, z mislinin verilmesi ile mukayese edildiğinde çok daha masraflı olacaktır. Eğer, olmasa, kabul edilmeyecektir. Satın alınan bir vidanın dışında bozukluk varsa vidanın tamiri yerine ay, ps, z misli ile değiştirilmesi daha uygundur. Buna karşın, satın alınan bir çamaşır makinesinin bir vidasının bozulması halinde, başka bir çamaşır makinesi talep edilmesi orantısızlık savunması ile karşılanabilir. Bu hallerde vidanın değiştirilmesi uygun olan çözümdür.

Dördüncü fıkrafta, tüketicinin ücretsiz onarım veya ay, ps, z misli ile değiştirme haklarından birini seçtiği durumlarda, tüketicinin ya amaç, muhtemel mağduriyetlerin önüne geçmek amacıyla, söz konusu taleplerin satıcıya, üreticiye veya ithalatçıya yöneltilmesinden itibaren azami otuz gün, konut ve tatil amaçlı taşınmazlarda ise altmış gün içerisinde yerine getirilmesi öngörülmüştür. Ancak, Kanunun satıcı sonrası hizmetlere ilişkin düzenlemelerin yapıldığı, 58 inci maddesi uyarınca, çamaşır makinesi yönetmelik eki listede yer alan mallara ilişkin azami tamir süresi farklılık gösterebilecektir. Listedeki mallar için tüketicinin ücretsiz onarım talebi, yönetmelikte belirlenen azami tamir süresi içerisinde yerine getirilecektir. Ayrıca, mal bu fıkrafta öngörülen azami tamir süreleri içerisinde tamir edilemezse tüketici, ay, ps, z misli ile değiştirme, bedel indirim veya sözleşme dönme haklarından birini kullanabilecektir.

Beşinci fıkrafta yapılan düzenleme ile tüketicinin sözleşme dönme veya ay, ps, z oranında bedelden indirim haklarından birini kullanmayacağı, seçtiği durumlarda, ödemi yaptıktan sonra bedelin tümünün veya bedelden yapılan indirim tutarının derhal kendisine iade edileceği hüküm altına alınmıştır.

Altıncı fıkrafta, seçimlik hakların kullanılması sebebiyle ortaya çıkan tüm masrafların, tüketicinin seçtiği hak, yerine getiren tarafça (satıcı, üretici veya ithalatçı) karşılanması, öngörülmektedir. Örneğin, nakliye, posta veya iletişim masrafları gibi. Tüketici seçimlik hakların kullanılması sebebiyle hiçbir masrafa katlanmak zorunda bırakılmamalıdır. Ayrıca, ay, ps, z mal bir kişinin ölümüne veya yaralanmasına veya bir malın zarar görmesine sebep olabilir. Dolayısıyla, tüketicinin dört seçimlik hakkının yanı sıra Türk Borçlar Kanunu hükümlerine karşın tazminat talep etmesi imkânında mevcuttur. Ancak bunun için, sözleşme aykırılık nedeniyle ortaya çıkan zararın ispat edilmesi gerekir.

MADDE 12- Bu maddede ay, ps, z maldan sorumluluğu ilişkin zamana, süreleri düzenlenmiştir.

Birinci fıkrafta satıcı, sözleşme ile daha uzun bir süre sorumlu olmayacağı, üstlenmemiştir, ay, ps, z maldan sorumluluk, ay, ps, z daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, malın tüketiciye teslimi tarihinden itibaren iki yıl, zamana, süresine tabidir. Bu süre konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda beş yıl ve taşınmaz teslimi anından itibaren itibaren ilmece balar.

İkinci fıkrafta yapılan düzenleme ile ikinci el satıcılarda satıcı sorumluluğu en az bir yıl, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda en az üç yıl olarak belirlenmiştir.

Üçüncü fıkrafta yapılan düzenleme ile malın ay, ps, zna karşı, sorumlu tutulanlar, ay, ps, z tüketiciden karşı kusur ya da hile ile gizlemesi durumunda zamana, sürelerinden faydalanamayacağı, hüküm altına alınmıştır.

MADDE 13- Birinci fıkrafta, ay, ps, z hizmetin tanınması, yapılmaması, tır. Tanınması göre hizmetin sözleşme belirlenen süre içerisinde başlamaması, veya taraflarca kararlaştırılmayan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşınmaması, nedeniyle sözleşme aykırılığı olan hizmetler ay, ps, z hizmet olarak kabul edilecektir.

İkinci fıkrafta yapılan düzenleme ile hizmet sağlayıcı, tarafından bildirilen veya reklam ve ilânlarında yer alan özellikleri taşımayan ya da yararlanma amaç, bakımından de erini veya tüketicinin ondan makul olarak beklediği faydalar, azaltan veya ortadan

kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler de ay, pl, hizmet kapsam, nda de erlendirilece i hüküm altına alınmış, tır.

Bu düzenleme ile hizmetin, sa lay, c, tarafından bildirilen veya reklam ve ilânlar, nda yer alan niteliklere sahip olacağı, n da taraflarca kararlaştırılmış, oldu u kabul edilmiştir. Kamuya yapılmış, olan bu tür bildirimlerden, sa lay, c, n ve tüketicinin haberdar oldu u ve bu bilgi , , nda sözleşme yapıldı, varsayılmaktadır. te hizmetin, sözleşme ile belirlenmiş olan bu özelliklerinden herhangi birine sahip olmaması, halinde ay, pl, oldu u kabul edilir. Ay, pl, bir ifanın var olup olmadığı, , hizmetin tüketiciye sunuldu u ana göre belirlenecektir.

MADDE 14- Birinci fıkrada yapılan düzenleme ile sa lay, c, ya, hizmeti sözleşmeyle uygun olarak ifa etme yükümlülüğü verilmiştir.

İkinci fıkrada sa lay, c, n, reklam ve ilânlar, nda yer alan açıklamalara ilişkin olarak sorumluluktan kurtulabilece i durumlar düzenlenmiştir. Sa lay, c, , kendisinden kaynaklanmayan reklam veya ilân yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığı, n, ve haberdar olması, n da kendisinden beklenemeyece i ni veya yapılan açıklamanın içeriğinin hizmet sözleşmesinin akdinde düzeltilmiş oldu unu veya hizmet sözleşmesi akdetme kararı, n bu açıklama ile nedensellik bağlamında olmadığı, n, ispatladığı, takdirde açıklamanın içeriği ile bağlanmayacaktır.

Reklam veya ilân yoluyla yapılan açıklamalara aykırı, hizmet sunulması, halinde bir ay, b, n varlığı, n kabul edilmesinin nedeni, bu açıklamalarda yer alan taahhütlerin taraflarca bilindiği ve dolayısıyla bunların sözleşme içeriği oldu udur. Ancak nadiren de olsa, sa lay, c, n, hizmete ilişkin olarak örneğin sa lay, c, tarafından yapılan reklamlardan fiilen haberdar olmaması, ve haberdar olması, n da kendisinden beklenemeyecek olması, ihtimali vardır. te bu hallerde sa lay, c, n ilgili taahhütlerle bağlanmaması, uygun olmayacaktır. Kuşkusuz bu durumda ispat yükü sa lay, c, dadır. Sa lay, c, n reklam ve ilânlarda vaat edilenlerden sorumlu tutulmaktan kurtulmak için başvurabilece i ikinci yöntem, gerçeği yansıtmayan reklam veya ilânın, hizmet sözleşmesinin kurulması, ana kadar düzeltilmiş ini ispat etmesidir. Bu hallerde sözleşme içeriği zaten yeni reklama göre belirlenir. Son olarak sa lay, c, , ilgili reklam ve ilâna rağmen tüketicinin bunlardan etkilenmediğini, yani buradaki taahhütlere bağlanarak sözleşme kurma iradesinin olmadığı, n, da ispat edebilir. Örneğin ilgili reklamın hiç ulaşmadığı, bir bölgede kurulan bir hizmet sözleşmesi açısından bu imkân mevcuttur. Bu hallerde yine reklamdaki taahhüdün sözleşme içeriği olmadığı, kabul edilebilir.

MADDE 15- Bu madde, ay, pl, mallara ilişkin 11 inci maddeye paralel olarak düzenlenmiştir. Buna göre ay, pl, hizmette tüketicinin yine dört seçimlik hakkı bulunmaktadır. Bunlar; hizmetin yeniden ifasını, talep etmek veya ücretsiz onarım gibi ifa temelli talepler ile sözleşme dönme veya bedel indirilmesi gibi yenilik doğuran haklardır. Bu seçimlik hakların kullanılması, nedeniyle ortaya çıkan masraflar sa lay, c, tarafından karşılanacaktır. Tüketici bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat talep edebilir.

İkinci fıkraya uyarınca, ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesi sa lay, c, için orantısız güçlükleri beraberinde getirecekse tüketici bu seçimlik hakkını kullanamaz. Bu durumda ya onarım yerine hizmetin yeniden görülmesini veya tersini isteyebilecek veya sözleşme dönme veya bedel indirimi yolunu tercih edecektir. Orantısızlığı, n tayininde hizmetin ay, ps, z de eri, ay, b, n önemi ve diğer seçimlik haklara başvurmanın tüketici açısından sorun doğurup doğurmayacağı, gibi unsurlar dikkate alınır. Örneğin bir evin boyanması, sırasın da bazı yerlerde duvarda çatlaklar kalmış sa tüketicinin tüm boyayı leminin yeniden yapılmasını, talep etmesi bu savunma ile engellenebilir. Zira yapılması, istenen masraf ölçüsüdür. Sadece ilgili çatlakların düzeltilmesi bu noktada yeterli olacaktır. Buna karşılık,

boyan,n rengi hiçbir yerde tutturulamam, sa tüketicinin tümünün yeniden yap,lmas,n, talep etmesi mümkündür.

Üçüncü f,krada yap,lan düzenleme ile tüketicinin sözleşme meden dönme veya ay,p oran,nda bedelden indirim hakk,n, seçti i durumlarda, tüketicinin ödemi oldu u bedelin tümü veya bedelden indirim yap,lan tutar derhal tüketiciye iade edilece i hüküm alt,na al,nm, t,r.

Dördüncü f,krada ücretsiz onar,m veya hizmetin yeniden görülmesi haklar,n,n seçilmesi durumunda, hizmetin niteli i ve tüketicinin bu hizmetten faydalanma amac, dikkate al,nd, ,nda makul say,labilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar do urmayacak şekilde bu talebin sa lay,c, taraf,ndan yerine getirilmesi öngörülmektedir. Her halükarda bu süre, talebin sa lay,c,ya yöneltmesinden itibaren otuz i gününü geçemez. Aksi takdirde tüketici, sa lay,c,ya kar , di er seçimlik haklar,n, kullanmakta serbesttir.

MADDE 16- Birinci f,krada ay,pl, hizmetten sorumlulu a ili kin zamana ,m, düzenlenmiştir. Özel yasal düzenlemelerde veya taraflar aras,ndaki sözleşme daha uzun süreli bir sorumluluk öngörülme hallerde, ay,pl, hizmetten sorumluluk, ay,p daha sonra ortaya ç,km, olsa bile, hizmetin ifas,ndan itibaren iki y,ll,k zamana ,m,na tabidir.

İkinci f,krada sa lay,c,n,n, hizmetin ay,b,n, tüketiciden a ,r kusur ya da hile ile gizlemesi durumunda zamana ,m,ndan yararlanamayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r.

MADDE 17- Birinci f,krada taksitle sat, sözleşme mesinin tan,m, yap,lm, t,r. Taksitle sat, sözleşme mesisi, sat,c, veya sa lay,c,n,n mal,n teslimi veya hizmetin ifas,n, üstlendi i, tüketicinin de bedeli k,s,m k,s,m ödedi i sözleşme meler olarak tan,m,lanm, t,r. Taksitle sat, tan,m, yap,lrken mal,n tesliminin veya hizmetin ifas,n,n ne zaman yap,ld, , de il tüketicinin ödeme ekli önem kazanmaktadır. Mal,n teslimi veya hizmetin ifas, sözleşme menin kuruldu u tarihte yap,labilece i gibi daha sonraki bir zamanda da yap,labilir. Ödemenin hangi aral,klarla yap,ld, , da önemli de ildir. E er ödeme tüketici taraf,ndan k,s,m k,s,m yap,lyorsa o takdirde taksitle sat, söz konusu olur.

İkinci f,krada finansal kiralama sözleşme melerine ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Tüketicinin, kira süresi sonunda bir mal,n mülkiyetini edinme zorunlulu unun bulundu u finansal kiralama sözleşme meleri hakk,nda da taksitle sat, a ili kin hükümleri uygulanacaktır.

Taksitle sat, sözleşme melerinde, mal,n teslimi veya hizmet sonucu ortaya ç,kan eserin montaj, mal,n veya hizmet sözleşme mesinin düzenlendi i anda teslim veya ifa edilmedi i durumlar da söz konusudur. Taksitle sat, sözleşme melerine ili kin tüketiciyi koruyucu hükümlere tabi olmamak için piyasada ayn, ekonomik amaçl, ba ka sözleşme melerin de yap,ld, , görülmektedir. Özellikle kira süresinin sonunda tüketicinin, bir mal,n mülkiyetini edinme zorunlulu unun bulundu u finansal kiralama sözleşme meleri bunun bir örne idir. Asl,nda bir kulland,rma sözleşme mesisi olarak kurulan bu sözleşme melerde, kira süresinin sonunda tüketici mal,n mülkiyetini kazan,yorsa taksitle sat,m,la tamamen örtü en bir durum söz konusudur. Bu hallerde kira bedelleri asl,nda taksitlerden farklı, bir ey de ildir. Dolay,s,yla ortaya ç,kabilecek bu türden yeni sözleşme meleri de kapsayacak şekilde taksitle sat,m sözleşme melerine ili kin hükümlerin uygulama alan, geni letilmiştir. Mal,n teslimi veya hizmet sonucu ortaya ç,kan eserin montaj, nedeniyle bedelin, mal,n teslimi veya hizmetin ifas,ndan önce ödenmeye ba land, , sözleşme meler ile tüketicinin, kira süresi sonunda bir mal,n mülkiyetini edinme zorunlulu unun bulundu u finansal kiralama sözleşme meleri de aç,kça taksitli sözleşme kapsam,na al,narak bu tür sözleşme melerde tüketicilerin taksitle sat, sözleşme melerine ili kin hükümler ile koruma alt,na al,nmas, amaçlanm, t,r.

Üçüncü f,krada taksitli sözleşme menin ekil art, düzenlenmiştir. Taksitle sat, sözleşme mesisi yaz,l, olarak kurulmak zorundadır. Yaz,l, olarak kurulmazsa sözleşme geçerli olmayacaktır. Ancak bu düzenleme sat,c, veya sa lay,c, taraf,ndan tüketicinin aleyhine

olabilecek ekilde kullan,labilir. Ba ka bir ifade ile sat,c, veya sa lay,c, sözle meyi yaz,l, olarak kurmay,p daha sonra tüketicinin aleyhine olabilecek ekilde sözle menin geçersizli i iddias,nda bulunabilir. Bu nedenle üçüncü f,kran,n devam,nda geçerli bir sözle me yapmam, olan sat,c, veya sa lay,c,n,n, sonradan sözle menin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak ekilde ileri süremeyece i hüküm alt,na al,nm, t,r. Sözle menin yaz,l, olarak düzenlenmesi sat,c, veya sa lay,c,n,n yükümlülü ündedir. Bu nedenle, yükümlülü ünü yerine getirmeyen sat,c, veya sa lay,c,ya sözle meyi geçersiz k,lma hakk, verilmemi tir.

MADDE 18- Bu madde ile 4077 say,l, Kanunda taksitle sat, larda yer almayan cayma hakk,na ili kin düzenleme getirilmi tir.

Birinci f,krada tüketicinin yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai art ödemeksizin taksitle sat, sözle mesinden cayma hakk,na sahip oldu u düzenlenmi tir.

İkinci f,krada cayma hakk,n,n nas,l kullan,laca , düzenlenmi tir. Sat,c, veya sa lay,c,, cayma hakk, konusunda tüketiciyi bilgilendirmek zorundadır. Cayma hakk,n,n kullan,lmas,na ili kin di er ayr,nt,lar uygulama yönetmeli inde yer alacaktır.

Üçüncü f,krada yap,lan düzenleme ile tüketicie verilen cayma hakk, nedeniyle sat,c, veya sa lay,c,n,n ma dur edilmesinin önüne geçmek istenmi tir. Tüketici cayma süresi içinde mal, teslim alm, sa, bu mal, ancak ola an bir gözden geçirmenin gerektirdi i ölçüde kullanabilir; aksi takdirde cayma hakk,n, kullanamayacaktır. Cayma hakk, süresi sona ermeden önce, tüketicinin onay, ile hizmetin ifas,na ba lanan hizmet sözle melerinde de tüketici cayma hakk,n, kullanamayacaktır.

Dördüncü f,krada sat,c,y, tüketicinin buldu u finansal kiralama i lemlerinde cayma hakk,n, kullan,lamayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r.

MADDE 19- Bu maddede tüketicinin temerrüde dü mesine ili kin düzenleme yap,lm, t,r.

Birinci f,krada yap,lan düzenleme ile taksitle sat, sözle melerinde tüketicinin özellikle muacceliyet artlar,na kar , korunmas, istenmi tir. Zira sat,c, veya sa lay,c, ile akdedilen sözle melerde s,k s,k bir taksitin ödenmesinde gecikilmesi halinde bütün kalan taksitlerin de an,nda muaccel olaca , hükmüne rastlanmaktadır. Ancak bu durumun, ödeme plan,n, taksitlere göre ayarlam, olan tüketiciyi ma dur edece i ortadadır. Sat,c, veya sa lay,c,n,n, ödenmeyen taksitde ili kin temerrüt faizi tahsil etmek suretiyle yeterince korunmas, mümkündür. Kural olarak, tüketicinin kalan bütün borcunu hemen muaccel k,lmakta sat,c, veya sa lay,c,n,n hakl, bir menfaati yoktur. Tüketicinin geç ödemeyi bir al, kanl,k haline getirmesi ve bu aç,dan sat,c, veya sa lay,c, gelecekte do acak alaca ,n, tahsil edemeyece i üphesinin ortaya ç,kmas, durumunda muacceliyet kay,tlar, hakl, bir gerekçeye dayan,r.

Dolay,s,yla bu tür kay,tlar ancak a a ,daki artlar,n tümünün bir arada gerçekleşmesi halinde geçerli kabul edilir:

- Sat,c, veya sa lay,c,n,n bütün edimlerini ifa etmi olmas,.

- Tüketicinin kalan borcun en az onda birini olu turan ve birbirini izleyen en az iki taksidi veya kalan borcun en az dörtte birini olu turan bir taksidi ödemedede temerrüde dü mü olmas,.

- Sat,c, veya sa lay,c,n,n tüketicie en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyar,s,nda bulunmu olmas,.

İkinci f,krada muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,na ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate al,nmayacaktır. Tüketicinin ödemesi gereken bedel hesaplan,rken, muaccel k,l,nan taksit tutar,ndan faiz, komisyon ve benzeri masraflar ç,kar,lacaktır.

MADDE 20- Bu maddede taksitle sat, larda erken ödemeye ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Tüketici, borçland, , toplam miktar, önceden ödeyebilir veya vadesi gelmemi bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da sat,c, veya sa lay,c,, faiz veya komisyon ald, , durumlarda, ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür.

Taksitli sözleşmelerde tüketicinin ciddi bir faiz yükü altına giriyor olması, nedeniyle, eline geçen her parayı, taksitli sözleşmedeki borcunu kapatmak için kullanmaya teşvik edilmesi bir hukuk politikası, tercihidir. Türk Borçlar Kanununun 96 nc, maddesinde yer alan, öborçlu vadesinden önce borcunu ödemesi halinde herhangi bir faiz indirimine hak kazanmaz.ö hükmü taksitle sat, sözleşmeleri için uygulanmayacaktır. Tüketici, borçland, , toplam miktar, vadesi gelmeden tamamıyla öder veya vadesi gelmemi bir ya da birden çok taksit borcunu kapatır, sat,c, veya sa lay,c,, faiz veya komisyon alm, sa, ödenen miktara göre faiz ve komisyon indirimini yapmak zorundadır. Bu indirimin nasıl yapılacağı, hususu Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenecektir.

MADDE 21- Birinci fıkrada yapılan düzenleme ile tüketicinin taşınır bir malın satış bedelini önceden kısmen ödemeyi, satışından da bedelin tamamen ödenmesinden sonra satış, tüketiciye teslim etmeyi üstlendikleri ve ödeme süresi bir yıldan daha uzun veya belirsiz olan sözleşmeler hakkında Türk Borçlar Kanununun 264 üncü ve devamında yer alan ön ödemeli taksitle satış hükümlerinin uygulanması, öngörülüdür.

İkinci fıkrada, taksitle satış, larda uyulması, gereken usul ve esasların ayrıntıların, ikinci mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanlık yetkilidir.

MADDE 22- Birinci fıkrada, tüketici kredisi sözleşmesinin tanımlanması, AB Yönergesine uygun olarak değiştirilmiştir. Tüketici kredileri artık sadece, bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak alınan krediler değildir. Kredi verenin tüketiciye, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi vermesi veya kredi vermeyi taahhüt ettiği bütün sözleşmeler tüketici kredisi olarak değerlendirilecektir.

İkinci fıkrada kredi kartları ile ilgili sözleşmelerin, ödemenin üç aydan daha uzun süre faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ertelenmesi veya taksitle ödeme imkânı sağlanması, halinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Banka kartları, kredilendirilmi ise bu madde hükümlerine tabi olacaktır. Aksi takdirde, banka kartı, sadece ödeme aracıdır, özelliğine sahiptir. Diğer ülke uygulamalarında öDebit Card olarak adlandırılan ve sadece tüketicinin mevduat hesabındaki parasını kullanması imkânı sağlayan banka kartları, örnek olarak verilebilir. Önemli olan tüketicinin, vadesi gelmemiş bir ödemesinin ileri bir tarihte ertelenmesi ve kredi kurumunun bundan bir menfaat sağlamasıdır. Bu tür bir ertelemenin bazı kararlarla değiştirilmesi, mümkün olabileceği gibi, vadenin geldiği anda taraflarca kararlarla değiştirilmesi, da bu madde hükümlerine tabi olmak açısından yeterlidir.

Üçüncü fıkrada tüketici kredisi sözleşmesinin ekil art, düzenlenmiştir. Tüketici kredisi sözleşmesi yazılı olarak kurulması zorundadır. Yazılı olarak kurulmazsa sözleşme geçerli olmayacaktır. Ancak bu düzenleme kredi veren tarafından tüketicinin aleyhine olabilecek şekilde kullanılabilir. Kredi veren sözleşmeyi yazılı olarak kurmay, daha sonra tüketicinin aleyhine olabilecek şekilde sözleşmenin geçersizliği iddiasında bulunabilir. Bu nedenle üçüncü fıkranın devamında geçerli bir sözleşme yapmaması, olan kredi verenin, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremeyeceği hüküm altına alınmıştır. Sözleşmenin yazılı olarak düzenlenmesi kredi verenin yükümlülüğündedir. Bu nedenle, yükümlülüğünü yerine getirmeyen kredi verene sözleşmeyi geçersiz kılma hakkı verilmemiştir.

MADDE 23- Bu maddede yap,lan düzenleme ile tüketicilere kredi sözleşme imzalamadan önce sözleşme öncesi bilgi formu verilmesi zorunlu hale getirilmiştir. Kredi veren ve varsa kredi aracı, teklif ettikleri kredi sözleşmesinin koşullarını, içeren bir sözleşme öncesi bilgi formunu tüketiciye sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce verecektir. Bu süre, tüketicilere tanınan son kez düzenleme ve aralama süresidir. Böylece tüketiciler kredi sözleşmesi ile ilgili şartlar, önceden örenebilecek ve kararları, daha bilinçli olarak verebileceklerdir.

MADDE 24- Birinci fıkrada yap,lan düzenleme ile ilk defa tüketici kredisi sözleşmelerinden ondört gün içinde cayma hakkı getirilmiştir. Bu düzenleme 2008/48 sayılı AB Yönergesi dikkate alınarak kaleme alınmıştır. Tüketici kredisi sözleşmelerinde tüketici açısından önemli bir tehlike tüketicinin çok fazla düzenmeden, geri ödeyebileceğini düşünme maddi bir yükümlülük altına girmesidir. Kimi zaman tüketici kredisi sözleşmesi tüketicinin ödeme gücünü artırmaktadır. Dolayısıyla tüketicilere, ondört günlük süre içinde düzenli duruma göre cayma hakkını kullanma imkânı verilmiştir. Aslında tüketicilere cayma hakkı verilmesi kredi verenlerin de lehinedir. Zira bir kaç ay sonra ödeme güçlüğünü düşünecek bir müşteri, kredi veren açısından riskli bir müşteri olacaktır. Dolayısıyla bu tür müşterilere zaman kaybetmeden itibaren cayma hakkı verilirse en azından kredi veren açısından da bu riskin bir ölçüde azaltılacağı, imkân olacaktır.

İkinci fıkrada cayma hakkının nasıl kullanılacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Cayma hakkının kullanılması, bu konuda bildirim yapılması, süresi içinde kredi verene yöneltilmesi, yeterli olacaktır. Kredi veren, cayma hakkı konusunda tüketiciyi bilgilendirmekle yükümlüdür.

Üçüncü fıkrada, krediden faydalanan tüketicinin cayma hakkını kullanması durumunda ödeyeceği tutara ilişkin düzenleme yapılmıştır. Buna göre, tüketici sadece, anapara ve kredinin kullanılması, tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi gecikme olmadan ve en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra 30 gün içinde ödeyecektir. Faiz tutarının hesaplanmasında akdi faiz oranı kullanılacaktır. Hesaplanan akdi faiz ve bir kamu kurum ve kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenen masraflara ilişkin tazminat dışında herhangi bir masrafın tüketiciden talep edilmesi mümkün değildir. Örneğin, 10.000 TL tüketici kredisi almak için başvurulduğunda, 250 TL dosya masrafı, 50 TL vergi olmak üzere tüketiciden toplamda 300 TL masraf alınır ve bu masraflar krediden mahsup edilerek 9.700 TL tüketiciye ödenmiş olsun. Söz konusu kredi sözleşmesinden tüketicinin cayması halinde, bankaya iade edilmesi gereken anapara tutar, 9.700 TL'dir. Ayrıca, 10.000 TL tutarındaki kredinin çekildiği tarihten geri ödendiği tarihe kadar olan ve akdi faiz oranı, esas alınarak hesaplanan faiz tutarı ile birlikte 50 TL'lik vergi bankaya geri verilecektir. Bu durumda tüketici, kredinin kullandığı esnasında peşin olarak mahsup edilen 250 TL dosya masrafını, kredi verenden talep etme hakkına sahiptir. Bu örneğe ilişkin başka bir senaryo ise yukarıda belirtilen masrafların krediden mahsup edilmeden tüketiciye 10.000 TL ödenmesidir. Söz konusu kredi sözleşmesinden tüketicinin cayması halinde, bankaya iade edilmesi gereken anapara tutarı, 10.000 TL'dir. Ayrıca, 10.000 TL tutarındaki kredinin çekildiği tarihten geri ödendiği tarihe kadar olan ve akdi faiz oranı, esas alınarak hesaplanan faiz tutarı, geri verilecektir. Bununla birlikte, banka tarafından tüketiciye 250 TL iade edilmesi gerekmektedir.

MADDE 25- Birinci fıkrada, tüketici kredisi sözleşmelerinin sadece sabit faizli olarak kurulabileceği ve sözleşme kurulurken belirlenen faiz oranının sözleşme süresi içerisinde değiştirilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

İkinci fıkradaki tüketici kredisi sözleşmesinde akdi faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması, durumunda, kredi tutarı, faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılması, hükümler altındaki, t.r. Bu sözleşme, kredinin toplam maliyeti, efektif yıllık faiz oranı, ve akdi faiz oranı, gibi esaslı unsurların yer almaması, durumunda tüketiciden, sözleşme belirtilmemiş olan hiçbir faiz, masraf veya komisyon talep edilmemelidir. Yani kredi veren hiçbir faize hak kazanamaz. Ödeme planı, da, de i en duruma göre yeniden düzenlenir. Bu düzenleme, 23/3/2001 tarihli Tüketici Kredisi Sözleşmelerine İlişkin Swiss Kanunu 15. maddesi örneği alınarak hazırlanmıştır. Kredi verenlerin, sözleşmenin zorunlu içeriğine uymaması, yaptırım, kredilerini faizsiz kullanılmak zorunda kalmalarıdır. Böylece, yukarıda belirtilen ve sözleşme yer almayan zorunlu kriterler esaslı unsurların eksiksiz biçimde sözleşme kurulurken tüketiciye bildirilmesi sağlanacaktır.

Efektif faiz oranı, kredinin toplam maliyetini esas alarak, için akdi faize göre her zaman daha yüksektir. Bu açıdan, kredi verenlerin müteri çekmek için bu oran, düşük göstermesi olasılığı, vardır. Efektif faiz oranı, oldu undan düşük gösterilmesi, kredinin tüketici için toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınmayan akdi faiz oranı, efektif faiz oranına uyacak şekilde indirilir. Efektif yıllık faiz oranı, kredinin tüketici için toplam maliyetinin, kredinin yıllık yüzde olarak ifade edilmesidir. Basit bir örnek verilecek olursa: tüketici 100 birim kredi almış ve akdi faiz yıllık %15 ise geri ödemesi gereken 115 birimdir. Ancak akdi faiz oranı, da, komisyon ve masraflar sonucunda fiilen tüketicinin geri ödemesi gereken meblağ 125 ise efektif faiz oranı, %25'dir. Efektif faiz oranı, kredinin tüketici için toplam maliyetini esas alarak, için, akdi faize göre her zaman daha yüksektir. Bu açıdan kredi verenlerin müteri çekmek için bu oran, düşük göstermesi ihtimali vardır. Bunun tespit edilmesi halinde tüketiciye bildirilen efektif faiz oranı, esas alınır. Yani tüketiciden daha fazla ödemesi talep edilemez. Onun yerine akdi faiz oranı, efektif faiz oranına, tutturacak şekilde ayarlanmalıdır. Örnekte, kredi veren efektif faiz oranına, 100 birim kredi için %25 olması, na oranı %20 olarak göstermesi, yapacağı olan akdi faizi ayarlanmalıdır. Tüketici toplamda 120 birim geri ödeyecektir. Bunun on birimi masraf olduğu için geri kalan 110 birim (faiz+kredi) olacak, yani tüketici krediyi %10 faiz ile kullanmış olacaktır. Ödeme planı, da, de i en duruma göre yeniden düzenlenecektir.

MADDE 26- Birinci fıkradaki tüketici ile kredi veren arasında akdedilmiş olan belirli süreli kredi sözleşmeler artları, sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilemeyeceği hükümler altındaki, t.r. Bu hallerde özellikle faiz oranları, masraflar, komisyon ücretleri gibi hususlar sabittir ve sözleşmenin kurulmasından sonra ancak tüketici lehine indirilmeleri mümkündür.

İkinci fıkra uyarınca kredili mevduat hesabına ilişkin sözleşmeler ile kredi kartı, sözleşmeleri gibi belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması, mümkündür. Ancak, değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt ortamında yazılı olarak veya elektronik ortamda, veri saklayıcı, aracılığıyla bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, ödemelerin sayısı, ile birlikte, de i mesine ilişkin ayrıntılara yer verilecektir. Diğer yandan sözleşme değişikliği yapma yetkisinin kullanılmasında Türk Medeni Kanununun 2. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenmiş olan hakkın kötüye kullanılması, yasa dışı her zaman bir şekilde tekil ettiği unutulmamalıdır. Yani hakkın kötüye kullanılması, olarak nitelendirilebilecek ölçüde bir faiz veya masraf artımı, her zaman Türk Medeni Kanununun 2. maddesinin ikinci fıkrasına, denetimine tabidir.

Faiz oranının artması, halinde, yeni faiz oranı, geriye dönük olarak uygulanamayacaktır. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde tüm borcu ödeyip kredi kullanmaya son verdiğini takdirde faiz artımından etkilenmeyecektir. Tüketicinin,

kredi borcunun tamam,n, kapat,p sözleşmeyi feshetmemesi halinde yapılan devlemlerini kabul ettiğini varsayılır.

MADDE 27- Bu maddede tüketici kredisi sözleşmelerinde erken ödemeye ilişkin düzenleme yapılmış, t.r. Birinci fıkrada uyarınca tüketici vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabileceği gibi, kredi sözleşmesini feshederek kredi borcunun tamam,n, erken geri ödeyebilir. Tüketicinin kredi sözleşmesini feshetmesi için ne bir hak, sebebinin olması, ne de bir feshi ihbar süresine uymas, aranmış, t.r. Bu bir hukuk politikası, tercihidir. Amaç, tüketicilerin ellerine geçen ek bir parayı, hemen kredi borçları,n, kapatmak için kullanmalar, ve mümkün olduğu ölçüde borç sarmal,ndan çekmeler,d.r. Kredi borcunun tümünü kapatamadıkları, hallerde de en az,ndan bir veya birden fazla taksit ödemek imkân, tüketicilere verilmiştir. Ayrıca, kredi verenin erken geri ödemeyi kabul etmemesi halinde, Türk Borçlar Kanununun 106 nc, maddesi ve devam, hükümleri uyarınca alacaklı,n, temerrüde dümesi söz konusu olacaktır. Gerek taksitlerin erken ödenmesi gerekse kredi sözleşmesinin feshi nedeniyle kredinin tümünün erken geri ödenmesi halinde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli faiz ve diğer maliyet unsurları,na ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür. Tüketicileri erken geri ödemeye teşvik edici en önemli unsur budur. Bu hallerde indirimin nasıl hesaplanacağı, konusunda ayrıntılar yönetmelik ile belirlenecektir.

İkinci fıkrada, belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi verenin erken ödeme tazminat, talep edebileceğine ilişkin düzenleme yapılmış, t.r. Buna göre; kredi veren, erken ödeme ve kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki sürenin bir y,la, a mamas, durumunda erken ödenen kredi tutarı,n, n binde beşini, bir y,la, a mamas, halinde ise erken ödenen kredi tutarı,n, n yüzde birini a mamas, artıyla tazminat talep edebilecektir.

Üçüncü fıkrada erken ödeme tazminat,n, alınması,na ilişkin istisnalara yer verilmiştir. Aşağıdaki durumlarda erken ödeme tazminat, talep edilemeyecektir:

- Bir kredi ödeme garantisi sağlanmay, amaçlayan sigorta sözleşmesi kapsamında yapılan erken ödemeler. Kredinin bir ödeme garantisi amaçlayan sigorta sözleşmesi kapsamında kullanılması, ve tüketicinin ölümü veya herhangi bir nedenle ödeme güçlüğüne dümesi durumunda, ödeme garantisini üstlenen sigorta şirketi krediyi vadesinden önce kapatmak isteyebilir. Bu durumda, kredi verenin, sigorta şirketinden erken ödeme tazminat, talep etmesi mümkün değildir.

- Kredili mevduat sözleşmesi kapsamında yapılan erken ödemeler. Kredili mevduat sözleşmesi kapsamında kullanılan kredinin bir maliyeti bulunması, nedeniyle kredili mevduat kapsamında, kullanılan kredinin erken ödenmesi halinde, erken ödeme tazminat, talep edilmesi mümkün değildir.

- Erken ödeme tutarı,n, oniki ay için yirmibin Türk Lirası,n, a mamas, durumunda yapılan erken ödemeler.

MADDE 28- Bu maddede tüketici kredilerinde tüketicinin temerrüde dümesine ilişkin düzenleme yapılmış, t.r.

Birinci fıkrada yapılan düzenleme ile belirli süreli kredisi sözleşmelerinde tüketicinin özellikle muacceliyet artları,na karş, korunması, istenmiştir. Belirli süreli kredi sözleşmelerinde kalan borcun geri çağrılması, belli artlara bağlanmış, t.r. Kredi verenin, ödenmeyen taksitlere ilişkin temerrüt faizi tahsil etmek suretiyle yeterince korunması, mümkündür. Kural olarak, tüketicinin kalan bütün borcunu hemen muaccel kılınmakta kredi verenin hak, bir menfaati yoktur. Olsa olsa tüketicinin geç ödemeyi bir al, kanlık haline getirmesi ve bu açıdan müteebbisin gelecekte doğacak alacağı,n, tahsil edemeyeceğini ihtimalinin ortaya çıkması, durumunda muacceliyet kayıtları, hak, bir gerekçeye dayanır.

Dolayısıyla bu tür kayıtlar ancak aşağıdaki artları,n tümünün bir arada gerçekleşmesi halinde geçerli kabul edilir:

- Kredi verenin bütün edimlerini ifa etmi olmas,.
- Tüketicinin birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde dü mü olmas,.
- Kredi verenin bu hakk, kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyar,s,nda bulunmu olmas,.

İkinci f,krada muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,na ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Muaccel k,l,nan taksitlerin hesaplanmas,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate al,nmayacaktır. Tüketicinin ödemesi gereken bedel hesaplan,rken, muaccel k,l,nan taksit tutar,ndan faiz, komisyon ve benzeri masraflar ç,kar,lacaktır.

MADDE 29- Bu maddede tüketicinin aç,k talebi olmaks,z,n kredi ile ilgili sigorta yapt,r,lamayaca ,, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yapt,r,mak istemesi halinde ise istedi i sigorta irketi ile imzalad, , poliçenin kredi veren taraf,ndan kabul edilece i öngörölmü tür.

Uygulamada bankalar taraf,ndan kredi verilmesi, yap,lm,as, iste e ba l, sigortalar,n yapt,r,lm,as, art,na ba lanmakta, bu sigortalar, yapt,r,mayan tüketicilere bankalar taraf,ndan kredi kulland,r,lmamaktadır. Ayr,ca bu sigortalar tüketiciler için ek maliyetler getirmekte ve bu sigortay, yapt,r,mak isteyen tüketicilerin ba ka bir sigorta kurulu unu tercih etmesi engellenmektedir. Bu durumda tüketicinin ekonomik ç,karlar, zedelenmektedir. Bu nedenle tüketicinin aç,k talebi olmaks,z,n kredi ile ilgili sigorta yapt,r,lamayaca ,, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yapt,r,mak istemesi halinde, istedi i sigorta irketi ile imzalad, , poliçenin kredi veren taraf,ndan kabul edilmek zorunda oldu una ili kin düzenleme yapma ihtiyac, do mu tur.

Tüketicilerin sigorta yapt,r,mak istemesi durumunda bu sigortan,n kredi konusuyla, vadesiyle ve miktar,yla ba lant,l, olmas,; sigorta bedelinin de kredi tutar,ndan fazla olmamas, gerekmektedir.

MADDE 30- Bu maddede ba l, kredi sözleşme sine ili kin hükümler düzenlenmi tir. Ba l, kredilerde taksitli sözleşme ile tüketici kredisi aras,ndaki paralellik en bariz ekilde ortaya ç,kmaktadır. Bu tür kredilerde tüketici, mal veya hizmeti tedarik etti i sat,c, veya sa lay,c,dan kredi almamakta, onun i birli i içinde oldu u kredi verenden finansman sa lamaktadır. Ş,kl,kla, tüketiciye nakit ödemesi hiç yap,lm,adan para do rudan sat,c, veya sa lay,c,ya transfer edilmekte, tüketici ise taksitlerini kredi verene ödemektedir.

Bir tüketici kredisinin ba l, kredi olabilmesi için, tüketici kredisinin münhas,ran belirli bir mal,n veya hizmetin tedarikine ili kin bir sözleşme nin finansman, için verilmesi ve bu iki sözleşme nin objektif aç,dan ekonomik bir birlik olu turmas, gerekmektedir.

- İkinci f,krada ekonomik birli in tan,m, yap,lm, t,r. Ekonomik birli in varl, ,;
- Sat,c, veya sa lay,c,n,n tüketici için krediyi finanse etti i,
- Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda kredi verenin kredi sözleşme sinin imzalanmas, veya haz,rlanması, ile ilgili olarak sat,c, veya sa lay,c,n,n hizmetlerinden yararland, ,,
- Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşme sinde aç,kça belirtildi i, durumlardan en az birinin varl, , halinde kabul edilmektedir.

Üçüncü f,krada ba l, kredi sözleşme si imzalam, olan tüketicinin cayma hakk,n, kullanmas,na ili kin hükümlere yer verilmi tir. Tüketicinin mal veya hizmet tedarikine ili kin sözleşme den cayma hakk,n, kullanmas, halinde, ba l, kredi sözleşme si de kendili inden sona erer. Ancak cayma bildiriminin kredi verene de iletilmesi gereklidir. Bu durumda herhangi bir tazminat veya cezai art ödeme yükümlülü ü söz konusu olmayacaktır.

Dördüncü f,krada, ba l, kredilerde mal,n veya hizmetin hiç ya da gere i gibi teslim veya ifa edilmemesi halinde kredi verenin sorumlulu una ili kin hükümler düzenlenmi tir. ki sözleşme aras,ndaki ba l,l, ,n önemli bir sonucu, mal,n veya hizmetin hiç ya da gere i gibi

teslim veya ifa edilmemesi riskidir. Bu durumda, tüketici kredi verene kar , da baz, haklar kullanabilecektir. Örne in al,nan kredi ile bir sat,m sözleşmesi finans edilm ancak mal ay,pl, ç,km, sa, tüketicinin sat,c, veya sa lay,c,ya kar , kullanaca , haklar,na ba l, olarak kredi verene de ba vurmas, mümkündür. Tüketici sat,c, veya sa lay,c,dan tamirat veya yenisi ile de i tirme istemi , yani içerik de i tirmi bir ifa talebinde bulunmu sa, kredi verene kar , herhangi bir talebi olmaz. Zira bu hallerde tüketici, kredi veren ile sat,c, veya sa lay,c, ayn, ki i olsayd, (örne in taksitli sözleşme) ona kar , da ödemeleri durduramazd,. Buna kar ,l,k tüketici, bedelin indirimi veya sözleşme dönme haklar,n, kullanmay, tercih etmi se, kredi verene de ba vurma imkân,n,n olmas, büyük önem ta ,r. Aksi takdirde tüketici, elde etmek istedi i mal,n veya hizmetin ay,pl, olmas,na veya hiç ifa edilmemi olmas,na ra men kredi taksitlerini ödemeye devam etmek ve ödedi i paray, bu sefer sat,c, veya sa lay,c,dan geri almaya çal, mak zorunda kalacaktır. Sat,c,n,n iflas riskini de tüketici ta ,mak zorunda kalacaktır. Bu nedenle tüketicinin, bedelin indirilmesi olas,l, ,n, seçti i hallerde, kredi verene yapaca , taksit ödemelerini de o oranda indirebilece i; sözleşme dönmesi halindeyse, o ana kadar yapm, oldu u bütün ödemeleri geri talep edebilece i kabul edilmi tir. Paran,n tüketiciye iade edilmesi konusunda kredi veren ve sat,c, veya sa lay,c, müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumlulu u mal,n teslim ve hizmetin ifa edildi i tarihten itibaren bir y,l süre ve kullan,lan kredi miktar, ile s,n,r,l,d,r. Ödemede bulunan kredi kurumu olursa, onun sat,c, veya sa lay,c,ya rücu etmesi imkân, her zaman vard,r.

MADDE 31- Birinci f,krada münhas,ran belirli süreli kredi sözleşmesine ili kin olarak bir hesap aç,lmas, ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili i lemler yap,lmas, durumunda, bu hesaptan herhangi bir isim alt,nda ücret veya masraf talep edilemeyece i hüküm alt,na al,nm, t,r.

Bir mal veya hizmetin edinilmesine ili kin sözleşmelerde iki taraf,n asli edimleri bulunmaktad,r. Belirli süreli kredi sözleşmesinde kredi veren tüketiciye talep etti i krediyi verecek tüketici de kredi taksitlerini ödeyecektir. Mevcut uygulamada kredi veren tüketicinin asli edimini yerine getirebilmesi için imzalanan sözleşmeye istinaden tüketicinin ad,na bir hesap açılmaktad,r. Tüketici kredi verene borcunu bu hesap vas,ta,s,yla ödeyebilmektedir. Dolay,s,yla hesap,n aç,lmas, tüketiciye ek bir hizmet de ildir. Bu nedenle, belirli süreli kredi sözleşmesine ili kin olarak hesap aç,lmas, ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili i lemler yap,lmas, durumunda, bu hesaptan herhangi bir isim alt,nda ücret veya masraf talep edilmemesi gerekir. Kural olarak bu hesaplar kredinin ödenmesi ile kapanacaktır. Ancak, tüketicinin aç,lan hesaptan kredi ödemesi ve kredi ile ilgili sigorta ve benzeri ödemeler haricinde i lemler yapmas, ve bu hesap, kapatmaya yönelik talebi olmamas, durumunda hesap,n kapat,lmas,na gerek olmayacaktır.

İkinci f,krada tüketicinin aç,k talimat, olmaks,z,n, belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilgili bir kredili mevduat sözleşmesi yap,lamayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r. Kredi sözleşmeleri içerik olarak son derece kapsaml, ve anla ,lmas, zor standart sözleşmelerdir. Bu nedenle, tüketici ço unlukla imzalad, , sözleşme belirtilen yükümlülüklerini bilmemektedir. Tüketici belirli süreli kredi sözleşmesine istinaden sadece taksitlerini ödeyece ini, ödeyememesi durumunda da temerrüde dü ece ini dü ünmektedir. Ancak tüketicinin bilgisi d, ,nda kredi veren taraf,ndan tüketici ad,na kredili mevduat hesap, da açılmaktad,r. Tüketici taksitini ödemedi i veya eksik ödedi i takdirde, tüketicinin haberi olmaks,z,n, akdi faiz oran, daha yüksek olan kredili mevduat hesap,ndan tüketicinin ödememi oldu u miktar kar ,lanmaktad,r. Bu durum da tüketicinin ekonomik ç,karlar,n, zedeleyebilmektedir. Bu nedenle, ikinci f,krada belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilgili bir kredili mevduat sözleşmesi imzalanmadan önce tüketiciden aç,k talimat al,nmas, hüküm alt,na al,nm, t,r.

Üçüncü f,krada yap,lan düzenleme ile kart ç,karan kurulu lar taraf,ndan, tüketicilere y,ll,k üyelik aidat, ve benzeri isim alt,nda ücret tahsil etmedikleri bir kredi kart, türü sunulmas, zorunlu hale getirilmi tir. Günümüzde kredi kartlar, tüketicilerin kulland,klar, önemli bir ödeme arac, olmu tur. Piyasada çe itli özelliklere sahip, tüketicilere de i ik imkânlar sa layan kredi kartlar, bulunmaktadır. Bu tür kredi kart, kullananlardan y,ll,k üyelik aidat, ve benzeri isim alt,nda ücret al,nmaktadır.

5464 say,l, Banka Kartlar, ve Kredi Kartlar, Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci f,kras, ve 24 üncü maddesinin dördüncü f,kras, bankalar,n kredi kartlar,ndan y,ll,k üyelik ücretleri almalar,na imkân tan,makla birlikte, uygulamada bankalar,n düzenledikleri sözleşmelerde y,ll,k üyelik ücreti tutar,n, aç,kça belirtmedikleri veya ilgili bölümü boş bırakt,klar, görülmektedir. Bu durum, tüketici mağduriyetlerine sebep olmaktadır. Nitekim tüketici hakem heyetlerine ve tüketici mahkemelerine binlerce tüketicinin başvurdu u bilinmektedir. Bankalar,n bu uygulamas,na yap,lan itirazlar neticesinde konuya ili kin Yarg,tay 13. Hukuk Dairesinin 2/5/2008 tarihli ve E.:2008/4345, K.:2008/6088 say,l, Karar,nda üyelik ücretine ili kin sözleşme art, haks,z art olarak değerlendirilmi ve tüketiciden üyelik ücreti al,namayaca ,na hükmedilmi tir. Bu kararda, sözleşmenin oniki punto koyu siyah harflerle düzenlenmemesi, bu sözleşme art,n,n tüketici aleyhine olmas,, an,lan sözleşme art,n,n tüketiciyi kart kullan,m ücreti ad, alt,nda bir külfete sokmas,, belirtilen sözleşme art,n,n tüketici ile ayr,ca müzakere edilerek kararla t,r,ld, ,n,n ispat edilememesi ve sözleşmenin davac, banka taraf,ndan standart olarak haz,rılan,p, boş olan k,s,mlar,n rakam, isim ve adresler yaz,larak doldurulmas, haks,z art,n gerekçesi olarak aç,klanm, t,r.

Buradan hareketle, bankalar taraf,ndan kredi kart, üyelik ücreti veya benzeri isimler alt,nda al,nan ücretler konusunda tüketici mağduriyetinin bertaraf edilmesi amacıyla kart ç,karan kurulu lar,n, tüketicilere y,ll,k üyelik aidat, ve benzeri isim alt,nda ücret tahsil etmedikleri bir kredi kart, türü sunmalar, zorunlu hale getirilmi tir.

Dördüncü f,krada tüketici kredilerinde ayr,nt,lar,n ikincil mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanl, a yetki verilmi tir.

MADDE 32- Birinci f,krada konut finansman, sözleşmelerine ili kin tan,m 6362 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu 57 nci maddesi esas al,narak yap,lm, t,r.

Buna göre, konut edinmeleri amacıyla;

- Tüketicilere kredi kulland,r,lmas,na,
 - Konutlar,n finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanmas,na,
 - Sahip olduklar, konutlar,n teminat, alt,nda tüketicilere kredi kulland,r,lmas,na,
 - Bu kredilerin yeniden finansman, amacıyla kredi kulland,r,lmas,na,
- yönelik sözleşmeler konut finansman, sözleşmeleridir.

İkinci f,krada konut finansman, sözleşmesinin ekil art, düzenlenmi tir. Konut finansman sözleşmesi yaz,l, olarak kurulmak zorundadır. Yaz,l, olarak kurulmazsa sözleşme geçerli olmayacaktır. Ancak bu düzenleme konut finansman, kurulu u taraf,ndan tüketicinin aleyhine olabilecek ekilde kullanılabilir. Konut finansman, kurulu u sözleşmeyi yaz,l, olarak kurmay,p daha sonra tüketicinin aleyhine olabilecek ekilde sözleşmenin geçersizli i iddias,nda bulunabilir. Bu nedenle ikinci f,kras,n devam,nda geçerli bir sözleşme yapmam, olan konut finansman, kurulu unun, sonradan sözleşmenin geçersizli ini tüketicinin aleyhine olacak ekilde ileri süremeyece i hüküm alt,na al,nm, t,r. Sözleşmenin yaz,l, olarak düzenlenmesi konut finansman, kurulu unun yükümlülü ündedir. Bu nedenle, yükümlülü ün yerine getirmeyen konut finansman, kurulu una sözleşmeyi geçersiz k,lma hakk, verilmemi tir.

MADDE 33- Maddede yap,lan düzenleme ile konut finansman, kurulu lar, taraf,ndan, tüketiciye, konut finansman, sözleşmenin koşullar,ın, içeren sözleşme öncesi bilgi formu verilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Bu süre, tüketicilere tanınan son kez düzenleme ve araştırma süresidir. Böylece tüketiciler kredi sözleşmesi ile ilgili şartlar, önceden örenebilecek ve kararlar,ın, daha bilinçli olarak verebileceklerdir. Sözleşme öncesi bilgi formunun sözleşmenin kurulmas,ından makul bir süre önce tüketiciye verilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

MADDE 34- Bu maddede tüketicinin temerrüde düzenlemesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Birinci fıkrada yap,lan düzenleme ile konut finansman, sözleşmelerinde tüketicinin özellikle muacceliyet şartları,na karşın, korunması, istenmiştir. Konut finansman, sözleşmelerinde kalan borcun geri çağrılması, belli şartlara bağlanmıştır. Konut finansman, kuruluğunun, ödenmeyen taksitlere ilişkin temerrüt faizi tahsil etmek suretiyle yeterince korunması, mümkündür. Kural olarak, tüketicinin kalan bütün borcunu hemen muaccel kılınmakta konut finansman, kuruluğunun haklı bir menfaati yoktur. Olsa olsa tüketicinin geç ödemeyi bir alternatif haline getirmesi ve bu açıdan müteebbisin gelecekte doğacak alacakları, tahsil edemeyeceği ihtimalinin ortaya çıkması, durumunda muacceliyet kayıtları, haklı bir gerekçeye dayanır.

Dolayısıyla bu tür kayıtlar ancak aşağıdaki şartların tümünün bir arada gerçekleşmesi halinde geçerli kabul edilir:

- Konut finansman, kuruluğunun bütün edimlerini ifa etmiş olması,,
- Tüketicinin birbirini izleyen en az iki taksidi ödemediği temerrüde düzenlemesi olması,,
- Konut finansman, kuruluğunun tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunmuş olması,,

İkinci fıkrada muaccel kılınan taksitlerin hesaplanması,na ilişkin düzenleme yapılmıştır. Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanması,nda faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmayacaktır. Tüketicinin ödemesi gereken bedel hesaplanırken, muaccel kılınan taksit tutarından faiz, komisyon ve benzeri masraflar çıkarılacaktır.

Üçüncü ve dördüncü fıkrada finansal kiralama işlemlerinde muacceliyet uyarısında verilen süre içerisinde tüketicinin edimini yerine getirmemesi halinde sözleşmenin feshedilmesi durumunda sözleşmeye konu olan konutun satışına ve devredilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 35- Bu maddede konut finansmanında bağımlı kredi sözleşmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Birinci fıkraya uyarınca konut finansman, kredisinin münhasıran belirli bir konutun satışına alınması, durumunda bir sözleşmenin finansman, için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik bir birlik oluşturdukları hallerde bağımlı kredi sözleşmesi söz konusu olur.

İkinci fıkrada, bağımlı kredilerde konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi halinde kredi verenin sorumluluğuna ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İki sözleşme arasındaki bağımlı,ın önemli bir sonucu, konutun hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmemesi riskidir. Bu durumda, tüketici konut finansman kuruluğuna karşın, da bazı haklar kullanabilecektir. Örneğin bağımlı kredi ile satın alınan konut aylık çökme, satış, tüketicinin satış, veya satışla ilgili karşın, kullanacağı hakları,na bağımlı olarak konut finansman kuruluğuna da başvurması, mümkündür. Tüketici satış,ından tamirat veya yenisi ile değiştirme istemi, yani içerik değiştirimi bir ifa talebinde bulunmuşsa, konut finansman kuruluğuna karşın, herhangi bir talebi olmaz. Buna karşın, tüketici, bedelin indirimi veya sözleşme dönme hakları,ın, kullanmayı tercih etmişse, konut finansman kuruluğuna da başvurması imkân,ın, olması, büyük önem taşır. Aksi takdirde tüketici, elde etmek istediği konutun aylık olması,na veya hiç ifa

edilmemi olmas,na ra men kredi taksitlerini ödemeye devam etmek ve ödedi i paray, bu sefer sat,c,dan geri almaya çal, mak zorunda kalacakt,r. Sat,c,n,n iflas riskini de tüketici ta ,mak zorunda kalacakt,r. Bu nedenle tüketicinin, bedelin indirilmesi olas,l, ,n, seçti i hallerde, konut finansman kurulu una yapaca , taksit ödemelerini de o oranda indirebilece i; sözleşme meden dönmesi halindeyse, o ana kadar yapm, oldu u bütün ödemeleri geri talep edebilece i kabul edilmi tir. Paran,n tüketiciye iade edilmesi konusunda konut finansman kurulu u ve sat,c, müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansman, kurulu unun sorumlulu u konutun teslim edildi i tarihten itibaren bir y,l süre ve kullan,lan kredi miktar, ile s,n,r,l,d,r. Ödemede bulunan kredi kurumu olursa, onun sat,c,ya rücu etmesi imkân, her zaman vard,r.

Üçüncü f,krada ba l, kredinin devrolmas, halinde kredi veren konut finansman, kurulu unun sorumlulu u devam edece i hüküm alt,na al,nm, t,r.

MADDE 36- Birinci f,krada kredilerde geri ödeme tutarlar,n,n, finansal kiralama i lemlerinde ise kira bedellerinin anaparay, a an k,sm,n,n faiz olarak kabul edilece ine ili kin düzenleme yap,lm, t,r.

İkinci f,krada konut finansman,na yönelik kredilerde ve finansal kiralama i lemlerinde faiz oran,n,n sabit veya de i ken olarak ya da ayn, kredi için her iki yöntem esas al,nmak suretiyle belirlenebilece ine ili kin düzenleme yap,lm, t,r. De i ken faizle kredi verilebilmesi ile kredi verenlerin risk yönetimi kolayla acak ve böylece vadelerin uzamas, ve geri ödeme taksitlerinin azalmas, sa lanacakt,r. Bu düzenleme tüketicilerin sabit faizle borçlanmaya devam etmesini engellemekte, ancak isteyen tüketicilerin de i ken faizli borçlanabilmelerine imkân tan,maktad,r. De i ken faizli tüketici kredilerinde uygulanacak akdi faiz oran,, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankas, taraf,ndan tespit edilecek olan referans faizler ve endeksler esas al,narak belirlenecektir.

Di er yandan, finansal kiralama sözleşme leri hali haz,rda de i ken kira bedelleri içerebilmekte iken, bu de i iklik ile bu tür sözleşme lerde uyulmas, gereken esaslar de i ken faizli kredi sözleşme leri paralel olarak düzenlenmi tir. Finansal kiralama sözleşme leri faizin finansal tekniklerle anaparadan ayr,larak ayr,ca hesaplanmas, gerekmektedir.

Faiz oran,n,n de i ken olarak belirlenebilmesine imkân getirilmekle birlikte ilgili sözleşme leri bu oran ve tutarlar için bir üst s,n,r belirlenmesi de zorunlu tutulmu tur. Bu ekilde baz al,nan endeksteeki geli meler ne olursa olsun, tüketicilerin ald,klar, riskler için bir üst s,n,r çizilmi olmaktadır.

MADDE 37- Bu maddede konut finansman, sözleşme leri erken ödemeye ili kin düzenleme yap,lm, t,r.

Birinci f,kra uyar,nca tüketici vadesi gelmemi bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilece i gibi, konut finansman, sözleşme leri feshederek kredi borcunun tamam,n, erken geri ödeyebilir. Tüketicinin konut finansman, sözleşme leri feshetmesi için ne bir hakl, sebebinin olmas, ne de bir feshi ihbar süresine uymas, aranm, t,r. Bu bir hukuk politikas, tercihidir. Amaç, tüketicilerin ellerine geçen ek bir paray, hemen kredi borçlar,n, kapatmak için kullanmalar, ve mümkün oldu u ölçüde borç sarmal,ndan ç,kmalar,d,r. Kredi borcunun tümünü kapatamad,klar, hallerde de en az,ndan bir veya birden fazla taksit ödemek imkân, tüketicilere verilmi tir. Ayr,ca, kredi verenin erken geri ödemeyi kabul etmemesi halinde, Türk Borçlar Kanununun 106 nc, maddesi ve devam, hükümleri uyar,nca alacakl,n,n temerrüde dü mesi söz konusu olacakt,r. Gerek taksitlerin erken ödenmesi gerekse kredi sözleşme leri feshi nedeniyle kredinin tümünün erken geri ödenmesi halinde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli faiz ve di er maliyet unsurlar,na ili kin indirim yapmakla yükümlüdür. Tüketicileri erken geri ödemeye te vik edici en önemli unsur budur. Bu hallerde indirimin nas,l hesaplanaca , konusunda ayr,nt,lar yönetmelik ile belirlenecektir.

kinici f,krada kredinin erken ödenmesinin akdî faiz oran,n,n sabit oldu u bir dönem içinde gerçekleşmesi ko uluyla konut finansman kurulu unun erken ödeme tazminat, talep edebilece ine ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Akdi faiz oran,n,n de i ken oldu u bir dönemde erken ödeme yap,lm,as, durumunda ise herhangi bir tazminat uygulanmas, mümkün olmayacaktır. Kredinin erken ödenmesinin akdî faiz oran,n,n sabit oldu u bir dönemde borcun erken ödenmesi durumunda, faiz ve di er maliyet unsurlar,na ili kin gerekli indirim yap,larak, erken ödeme tarihinde ödenmesi gereken anapara tutar, hesaplanacaktır. Konut finansman kurulu u, bu hesaplanan tutar,n en fazla %20'sini erken ödeme tazminat, olarak tüketiciden isteyebilir.

MADDE 38- Bu maddede tüketicinin yaz,l, veya kal,c, veri saklay,c,s, arac,l, ,yla aç,k talebi olmaks,z,n kredi ile ilgili sigorta yapt,r,lamayaca ,, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yapt,r,mak istemesi halinde ise istedi i sigorta irketi ile imzalad, , poliçenin konut finansman, kurulu u taraf,ndan kabul edilece i öngörölmü tür.

Uygulamada konut finansman kurulu u taraf,ndan konut finansman kredisi verilmesi, yap,lm,as, iste e ba l, sigortalar,n yapt,r,lmas, art,na ba lanmakta, bu sigortalar, yapt,r,mayan tüketicilere konut finansman kurulu u taraf,ndan konut finansman kredisi kulland,r,lmamaktadır. Ayr,ca bu sigortalar tüketiciler için ek maliyetler getirmekte ve bu sigortay, yapt,r,mak isteyen tüketicilerin ba ka bir sigorta kurulu unu tercih etmesi engellenmektedir. Bu durumda tüketicinin ekonomik ç,karlar, zedelenmektedir. Bu nedenle tüketicinin yaz,l, veya kal,c, veri saklay,c,s, arac,l, ,yla aç,k talebi olmaks,z,n, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yapt,r,mak istemesi halinde, istedi i sigorta irketi ile imzalad, , poliçenin konut finansman, kurulu u taraf,ndan kabul edilmek zorunda oldu una ili kin düzenleme yapma ihtiyac, do mu tur.

Tüketicilerin sigorta yapt,r,mak istemesi durumunda bu sigortan,n konut finansman kredisinin konusuyla, miktar,yla ve vadesiyle ba lant,l, olmas,; sigorta bedelinin de konut finansman kredisi tutar,ndan fazla olmamas, gerekmektedir.

MADDE 39- Birinci f,krada münhas,ran konut finansman, sözleşme mesine ili kin olarak bir hesap aç,lm,as, ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili i lemler yap,lm,as, durumunda, bu hesaptan herhangi bir isim alt,nda ücret veya masraf talep edilemeyece i hüküm alt,na al,nm, t,r. Bir mal veya hizmetin edinilmesine ili kin sözleşme melerde iki taraf,n asli edimleri bulunmaktadır. Konut finansman, sözleşme mesinde konut finansman kurulu u tüketiciiye talep etti i krediyi verecek tüketici de kredi taksitlerini ödeyecektir. Mevcut uygulamada konut finansman kurulu u tüketicinin asli edimini yerine getirebilmesi için imzalanan sözleşme istinaden tüketicinin ad,na bir hesap aç,maktadır. Tüketici konut finansman kurulu una borcunu bu hesap vas,ta,s,yla ödeyebilmektedir. Dolay,s,yla hesap,n aç,lm,as, tüketiciiye ek bir hizmet de ildir. Bu nedenle, konut finansman, sözleşme mesine ili kin olarak hesap aç,lm,as, durumunda bu hesaptan herhangi bir isim alt,nda ücret veya masraf talep edilmemesi gerekir. Kural olarak bu hesaplar kredinin ödenmesi ile kapanacaktır. Ancak, tüketicinin aç,lan hesaptan kredi ödemesi ve kredi ile ilgili sigorta ve benzeri ödemeler haricinde i lemler yapmas, ve bu hesap, kapatmaya yönelik talebi olmamas, durumunda hesap,n kapat,lm,as,na gerek olmayacaktır.

kinici f,krada tüketicinin aç,k talimat, olmaks,z,n, konut finansman, sözleşme mesine ili kili bir kredili mevduat sözleşme mesinin yap,lm,amayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r. Konut finansman, sözleşme meleri içerik olarak son derece kapsaml, ve anla ,lm,as, zor standart sözleşme melerdir. Bu nedenle, tüketici ço unlukla imzalad, , sözleşme mede belirtilen yükümlölüklerini bilmemektedir. Tüketici konut finansman, sözleşme mesine istinaden sadece taksitlerini ödeyece ini, ödeyememesi durumunda da temerrüde dü ece ini dü ünmektedir. Ancak tüketicinin bilgisi d, ,nda konut finansman kurulu u taraf,ndan tüketici ad,na kredili

mevduat hesab, da aç,lmaktad,r. Tüketici taksitini ödemedi i veya eksik ödedi i takdirde, tüketicinin haberi olmaks,z,n, akdi faiz oran, daha yüksek olan kredili mevduat hesab,ndan tüketicinin ödememi oldu u miktar kar ,lanmaktad,r. Bu durum da tüketicinin ekonomik ç,karlar,n, zedelemektedir. Bu nedenle, ikinci f,krada konut finansman, sözleşmesi ile ilgili bir kredili mevduat sözleşmesi imzalanmadan önce tüketiciden aç,k talimat alınması, hüküm altına alınmıştır, t.r.

Üçüncü f,kra uyarınca bu Bölüm hükümlerinin uygulanmasında, konut yapı kooperatiflerinin gerçek kişi ortaklar, da tüketici olarak kabul edilecektir.

Dördüncü f,krada ayrıntılar, ikinci mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanlıkça yetki verilmiştir.

MADDE 40- Piyasada maketten sat, veya sat-yap olarak adlandırılan bu tür sözleşmelerde, henüz ortada bir konut olmadan tüketicilerin para ödemeye başlamaması, nedeniyle özel bir koruma ihtiyacı, bulunmaktadır.

Birinci f,krada ön ödemeli konut sat, , sözleşmesinin tanımı, yapılmıştır, t.r. Ön ödemeli konut sat, , sözleşmelerinde, konut amaçlı, bir taşınmazın sat, bedelinin toptan veya taksitler halinde, konutun devir veya teslim edilmesinden önce ödendiği sözleşmelerdir. Tüketici bedeli taksitler halinde veya toplu halde ödemi olabilir. Her iki halde de ön ödemeli sözleşmelerle ilgili hükümler uygulanacaktır.

İkinci f,kra gereği tüketicilerle sözleşme imzalanmadan en az bir gün önce detaylar, Bakanlıkça belirlenen ön bilgilendirme formu verilmesi zorunlu kılınmıştır, t.r.

Ön ödemeli konut sat, larında tüketicilerin korunması, ilk aya , konutun inşaatı edileceği arsa üzerinde Belediyeden alınacak olan inşaat ruhsatı alınması, d.r. Ayrı bir satış, bu artışa layık ise tüketicilerle ön ödemeli konut sat, , sözleşmesi kurulmayacaktır.

MADDE 41- Birinci f,krada tüketicilerin korunması,na yönelik getirilen en önemli koruma ön ödemeli sözleşmenin resmi ekil altına tabi tutulması, d.r.

Sat, ve sat, vaadi sözleşmesinin kanunda belirtilmiş olan ekil altına uygun olarak düzenlenmiş olması, gerekmektedir. 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı, Noterlik Kanununun 60 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesine ve 6098 sayılı, Türk Borçlar Kanununun 237 nci maddesi ile Türk Medeni Kanununun 706 nci maddesine göre de taşınmaz sat, vaadi sözleşmesinin geçerlilik kazanabilmesi için sözleşmenin resmi ekilde noterde yapılması, gerekir. Dolayısıyla taşınmaz sat, vaadi sözleşmesi, noterde resmî düzenleme eklinde yapılmalıdır.

Ön ödemeli konut sat, ,n,n ise tapu siciline tescil edilmesi gerekmektedir.

Resmî ekilde sözleşme yapmayan satış, n,n, daha sonra tüketiciye karşı , sözleşmenin resmi ekilde yapılmadığı, öne sürerek sözleşmenin geçersizliğini iddia etmesi de hakkaniyete uygun olmayacağı, için yasaklanmıştır, t.r.

İkinci f,krada noterden resmi ekilde sözleşme yapılmadan veya konut sat, ,n,n tapu siciline tescil edilmeden satış, ların tüketiciden ödeme kabul etmeleri veya borç altına sokan herhangi bir belge almaları, yasaklanmıştır, t.r. Tüketiciden bu yasa ile men edilecek olursa tüketici her zaman yapmış olduğu ödemeleri getirileriyle birlikte geri isteme hakkına sahip olacaktır.

MADDE 42- Ön ödemeli konut sat, , sözleşmelerinde en önemli sorunlardan birisi, satış, ların belirli kampanyalar düzenleyerek, konut yapılmış, için yüzlerce tüketici ile sözleşme akdetmeleri ve çok yüksek tutarda meblağlar, piyasadan toplamaları, d.r. Aslında sadece bankalara verilmiş olan bu yetkinin, ön ödemeli sözleşme yapılmış, içinde dolaylı olarak satış, lara verilmesi, ya tüketicilerin ödemelerini yaptıkları, konutlar, edinmelerini ya da ödedikleri meblağ , güvence altına alacak bir koruma sağlamayacağı, zorunlu kılınmıştır, t.r. Aksi

takdirde sat,c,n,n iflas, ile birlikte ödemede bulunan tüketicilerin ciddi ekilde ma dur olmas, tehlikesi mevcuttur. öyle ki 100.000 TL bedelle konut sözleşmesi yapıldı, n, ve 40.000 TL ön ödemede bulunuldu unu varsayalım. Geri kalan 60.000 TL e it taksitler veya ara ödemelerle üç y,lda ödenecek olsun. Sözleşmenin imzalanmasından bir y, sonra 40.000 TL ön ödeme yapıldı, n, ve 20.000 TL tutarındaki birinci y, l taksitlerinin ödendi ini varsayalım. Sat,c,n,n iflas, halinde tüketici kendisine teslimi taahhüt edilen konutu alamadı, , gibi, o ana kadar sat,c,ya ödedi i 60.000 TL tutarındaki ödemelerini de alamama riski ile kar , kar ,ya kalacaktır. Bu riski önleyecek koruman, temelini Dünyanın, baz , ülkelerinde de uygulama bulan bina tamamlama sigortası, olmaktadır.

Dolay,s,yla birinci f,krada in aat ruhsat, alm, olan sat,c,n,n ön ödemeli konut sat, , yapmadan önce, belirlenen büyüklü ün üzerindeki projeler için bina tamamlama sigortası, yaptırması, zorunlu kılınmıştır. Bu sigortanın, kapsam,, koşulları, ve uygulama usul ve esasları,n,n Hazine Müsteşarlığı, nca belirlenmesi öngörülmüştür. Bu sayede, konut edinmek amacıyla yüksek meblağlar ödemi olan tüketicilerin sat,c, iflas bile etse bina tamamlama sigortası, sayesinde nihai amaç, olan konutları, edinmeleri sağlanacaktır. Sat,c,lar bina tamamlama sigortası, yerine Bakanlıkça belirlenen (hak edili sistemi, bağı, kredi, ön ödeme tutarı, gibi) diğer teminat veya araçları, da sağlayarak tüketicilerin ödemelerini garanti altına alabilirler.

İkinci f,krada bina tamamlama sigortası, kapsam,nda sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvencelerin iflas veya tasfiye masaları,na dâhil edilemeyeceği, hacze konu edilemeyeceği ve üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamayacağı, düzenleme altına alınarak, sigorta şirketinin binanın, tamamlanması,na yönelik bir an önce çalışmaları, başlatılması,na önündeki engellerin kaldırılması, amaçlanmıştır.

MADDE 43- Ön ödemeli satışlarda tüketiciyi korumaya yönelik cayma hakkı, getirilmiştir. Genellikle yoğun reklamlarla cazibesi artırılan ve maket üzerinden projeye başlaması,nda çeşitli tanıtımlarla satışları, yapılan bu satışları,ndü ünlümeden akdedilmiş olması, ihtimali yüksek olabilmektedir. Bu tür sözleşmelerde özellikle yazılı, sözleşme metninin okunmasından ve uzun bir süre ödeme yapıldıktan sonra ancak edime hak kazanılacağı, n, algılanmasından sonra, bu sözleşme kurtulma isteminin doğması, muhtemeldir. Bu açıdan tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai artı ödemeksizin ön ödemeli sözleşme meden cayabilecektir.

Tüketicinin cayma hakkı, kullanabilmesi için on dört gün içinde sat,c,ya sözleşme meden caydığını, bildirmesi gerekir. Bunun yanı sıra bildirim sat,c, veya sağlayıcısına, veya onun tarafından ö renilmiş olması, aranmaz. Cayma hakkı, konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini sat,c, ispat etmek zorunda olacaktır.

Tüketicinin ödediği bedelin tamamı, veya bir kısmı, sat,c, ile konut finansman kuruluşu arasında anlaşmaya dayanarak konut finansman kuruluşu tarafından karşılansa bağı, kredi sözleşmesi söz konusu olur. Konut finansman sözleşmesi ile konut tedarikine ilişkin sözleşme arasında bu yaklaşımla, iki sözleşmenin de bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunu doğurur. Dolayısıyla konutun gereği gibi ifa edilmemesi durumunda tüketicinin, sat,c,ya karşı kullanacağı hakları,na bağı, olarak konut finansman kuruluşuna karşı da ödemeleri durdurma veya azaltma hakkı, vardır. Örneğin taahhüdündeki bir ay, nedeniyle tüketici bedel indirimi hakkı, kullanması, konut finansman kredisi de bu oranda indirilir ve ödeme planı, değiştirilir. Tüketici diğer sözleşme meden dönmeyi tercih etmesi, o güne kadar yapmış olduğu ödemelerin iadesi hususunda sat,c, ve konut finansman kuruluşu müteselsil olarak sorumludur. Bağı, kredi sözleşmesi, tüketiciye tanınmış olan cayma süresi geçtikten sonra geçerlilik kazanacak olup, cayma hakkı, süresi içerisinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük gibi isimler bağı,ta olmak üzere hiçbir masraf talebi edilmemesi gerekmektedir. Böylece, cayma hakkı, kullanan tüketicinin sat,c,ya ödemiş olduğu bedeli

geri alamama riski ve krediye ili kin masraf ve faiz gibi yükümlülükleri ödeme zorunlulu u ortadan kald,r,lm, t,r. Örne in, 100.000 TL ba l, kredi kullanan tüketici, sat,c, ile imzalad, , ön ödemeli konut sat,m sözleşme mesinden onuncu gün caymak istedi inde her ne kadar ba l, krediyi kulland, , kurulu lara yaz,l, bildirimde bulursa da sat,c,dan bu süre içerisinde ödemi oldu u bedeli geri alamama dolay,s,yla krediyi geri ödeyememe ihtimali bulunmaktadır. Bu nedenle, ba l, kredi sözleşme melerinin ondört günlük cayma hakk, süresi sonunda yürürlü e girmesi öngörölmü tür.

Üçüncü f,kra gere i cayma hakk,n,n kullan,lmas, halinde tüketici, sat,c,n,n ald, , bedeli ve tüketiciyi borç alt,na sokan her türlü belgeyi iade etti i tarihten itibaren, on gün içerisinde edinimlerini iade etmelidir.

MADDE 44- Ön ödemeli konut sat, , sözleşme melerinde tüketiciyi korumaya yönelik di er bir düzenleme konutun devir veya teslim süresinin s,n,rland,r,lmas,d,r. Bu ekilde tüketicinin uzun y,llar ödeme yap,p hiçbir edim elde etmemesi ihtimali engellenmek istenmi tir. Devir veya teslim süresi piyasa artlar, da dikkate al,narak otuzalt, ayla s,n,rland,r,lm, t,r.

Devir veya teslim için as,l olan tüketiciye kat mülkiyeti tapusunun verilmesidir. Ancak, piyasa artlar,nda baz, durumlar nedeniyle tüketiciye kat mülkiyeti tapusu verilmesi bile fiili olarak konut teslim edilebilmektedir. Tüketici zilyetli i devredilen bu konutu kullanabilmekte oldu u için otuzalt, ay olan teslim veya devir süresi hesaplan,rken bu durumda dikkate al,nmal,d,r. Ancak zilyetli in devri ile birlikte kat irtifak tapusunun da tüketiciye verilmesi gerekmektedir. Ancak, bu husus konutun sözleşme mede belirlenen zamanda veya nitelikte teslim edilmemesi halindeki tüketicilerin haklar,n, aramalar,n,n önünde bir engel olarak yorumlanmamal,d,r.

MADDE 45- sviçre Borçlar Kanununun 227/f maddesi örnek al,narak tüketiciye tan,nan di er bir imkân, konutun devir ve teslim edilmesine kadar herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşme meden dönme hakk,d,r. Ku kusuz bu hallerde sat,c,y, korumak aç,s,ndan tüketicinin bir dönme cezas, ve konutun sat, , veya sat, vaadi sözleşme mesini nedeniyle olu an vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden do an masraflar, ödemesi sözleşme ile kararla t,r,labilir. Fakat kararla t,r,lacak olan dönme cezas, en fazla toplam sat, bedelinin %20 oran,nda istenebilecektir.

kinici f,kra hükümlerine göre dört olas,l,ta dönme cezas, ödemeksizin sözleşme meden dönülmesi mümkündür.

- Bunlardan ilki, tüketici, sat,c, edimlerini hiç ya da gere i gibi yerine getirmede i için sözleşme meden dönerse pek tabi olarak sözleşme meden dönme cezas, ödemeyecektir.

- kincisi, konutun devir ve teslim edilmesinden önce tüketicinin ölmesi halinde mirasç,lar,n,n dönme hakk,d,r. ihtiyaç duyup duymad,klar, meçhul bir edim için mirasç,lar,n gelece e dönük olarak yükümlendirilmesi do ru bulunmam, t,r.

- Üçüncü ihtimal ise tüketicinin kazanç elde etmekten sürekli olarak yoksun kalmas, sebebiyle ön ödemeleri yapamayacak duruma dü mesidir. Burada da tüketicinin maddi imkânlar, son derece k,s,tlanm, olmas,na ra men gelecekte kavu aca , bir edim için ödemelere devam etme yükümlülü ü alt,nda b,rak,lmas, engellenmek istenmi tir.

- Dördüncü ihtimal ise sözleşme menin yerine ola an ko ulla ile yap,lacak bir taksitle sat, sözleşme mesinin konulmas,na ili kin tüketici önerisinin sat,c, taraf,ndan kabul edilmemesi halidir.

Üçüncü f,kraya göre sözleşme meden dönülmesi halinde tüketiciye iade edilmesi gereken tutar,n ve tüketiciyi borç alt,na sokan her türlü belgenin, sat,c, taraf,ndan dönme bildirimiminin sat,c,ya ula t, , tarihten itibaren en geç doksan gün içerisinde geri verilmesi gerekmektedir. Tüketiciye sözleşme menin teslim tarihinden itibaren ondört gün içinde cayma hakk,, konutun

devir ve teslim tarihine kadar ise sözleşme meden dönme hakkı, tanınm, t.r. Tüketicinin, bu hakları, kullanması, halinde satış, da yükümlülüklerini yerine getirir ise tüketici konutu pek tabii olarak satış, ya devir veya teslim etmek zorunda olacaktır. Satış, bu yükümlülüğü yerine getirdiği tarihten itibaren tüketici konutu devralm, ise on gün içinde de bu konutu satış, ya devredecektir.

MADDE 46- Madde ile, Bakanlık, bir yönetmelik çıkararak sözleşme meninin zorunlu içeriği, cayma, sözleşme meden dönme, tüketici ve satış, hak ve yükümlülükleri gibi detayları, belirleyeceği hüküm altına alınm, t.r.

MADDE 47- 4077 sayılı Kanunda Kapıda Satışlar hakkında düzenlenmiş hükümlerle birlikte örneğin yerinde yapılan sözleşmeler olarak değerlendirilmemiş ve 25/10/2011 tarihli Tüketici Hakları Kanununun 2011/83/EU sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesine uyumlu hale getirilmiştir. yerinde yapılan sözleşmelerde sorun, tüketicinin hiçbir şekilde sözleşme akdetmeyi düşünmediği bir ortamda sözleşme kurmaya ikna ediliyor olmasıdır. Satış, ve satışlar genelde tüketicinin bilgisizliğinden ve ortamın yarattığı, açık ve net faydalanarak bu agresif pazarlama yöntemi sayesinde tüketicileri aslında hiç yapmayı düşünmedikleri sözleşmeler kurmaya yönlendirmektedir. Bu tür sözleşmelerde satış, ziyaretini tüketicinin isteyip istemediğinden başlıca olarak tüketiciler psikolojik baskı altında olabilmekte ve istemedikleri bir durumla karşılaşmakta, kalabilmektedirler.

Birinci fıkrada yerinde yapılan sözleşmelerin neler olduğu sıralanm, t.r. yerinde yapılan sözleşmeler üç durumda ortaya çıkmaktadır.

İlk olarak teklifin tüketici veya satış, veya satışlar tarafından yapılması, bakımından tarafların fiziksel varlığı, satış, veya satış, yerinde, örneğin tüketicinin bulunduğu yerde veya bir konutta sözleşme kurulmasıdır. Tüketici kural olarak ne bulunduğu yerde, ne kendi konutunda, ne de ziyaret ettiği başka bir konutta sözleşme kurmayı düşünmez. Ancak istisnai olarak tüketicinin, satış, veya satış, ile önceden bulunduğu yerde veya konutunda bulunması, kararlarla, hallerde artı beklenmezlik durumu ortadan kalkar. Örneğin, musluk tamiri veya balkonun boyanması için satış, konuta gelmesi ve sözleşme görüşmelerinin burada yapılması, normaldir. Tüketicinin bulunduğu yerde bu görüşmeyi yapmak istemesi halinde de bir kapı önünün leminin varlığından bahsedilemez. Sorun, tüketicinin hiçbir sözleşme ile kisi kurmayı düşünmediği anda satış, veya satış, karıştırmada bulunmasıdır.

Uygulamada karşılaşılan diğer bir pazarlama tekniği, tüketiciyle, satış, veya satış, yerinde, görüşülmesinin hemen sonrasında satış, veya satış, yerinde veya uzaktan iletişim araçları kullanılarak kurulan sözleşmelerdir. Burada önemli olan tüketicinin o an bir değerlendirme yapması, fırsat verecek bir zaman olmadan yerinde, görüşülmesinin hemen sonrasında satış, veya satış, yerinde veya uzaktan iletişim araçları kullanılarak kurulan sözleşmelerdir. Ancak bir satış, veya satış, tüketiciden kesinlikle herhangi bir taahhüt almadan sadece bir önlem almak veya bir tahmin vermek amacıyla tüketicinin evine gider, bu ziyaretten daha sonraki bir zamanda satış, veya satış, yerinde veya uzaktan iletişim araçlarıyla kurulan sözleşmeler ise bu kapsamda sayılmayacaktır. Tüketici sözleşme doldurulmadan önce satış, veya satış, tahminini/teklifini reddedecek kadar bir zamana sahipse bu tür sözleşmeler satış, veya satış, tüketiciyle yerinde, görüşülmesinin hemen sonrasında yerinde veya uzaktan iletişim aracılığıyla sözleşme kurması, olarak değerlendirilmemesi gerekir.

yerinde yapılan sözleşmelerin üçüncü türü ise tüketicilerin bir gezi çerçevesinde aniden belirli sözleşmeler kurma yönünde icaplarla karşılaşmasıdır. Örneğin İngilizce kitap seti satan bir satış, bu kitap setinin tanıtım, amacıyla düzenlediği bir gezi esnasında tüketicilerle sözleşme imzalanmasıdır.

İkinci fıkra da iyeri d, nda sat, n kimler taraf,ndan yap,labilece i düzenlenmi tir. Ülkemizde iyeri d, nda yap,lan sözleşme kurularak tüketicilerin ciddi ekilde istismar edilmesi nedeniyle, Tasar,da, iyeri d, nda yap,lan sözleşme kurma yetkisi ancak s,n,rl, baz, ki ilere verilmi tir. Bu yetki; sadece Bakanl,k taraf,ndan belge verilmi sat,c, veya sa lay,c,lara verilecektir. Bu belgeye sahip olmayan sat,c, veya sa lay,c,lar taraf,ndan kurulan sözleşmelerde tüketici cayma hakk,n, kullanmak için herhangi bir süre ile ba l, olmayacak, ayet tüketici cayma hakk,n, kullanmak isterse bu hakk,n, sözleşmenin kuruldu u andan itibaren en geç bir y,l içinde kullanmas, gerekecektir. Aksi takdirde tüketici cayma hakk,n, kullanamayacaktır.

Üçüncü fıkra da sözleşme öncesi bilgilendirmeye ili kin hususlar düzenlenmi tir. İyeri d, nda yap,lan sözleşme de tüketicinin suiistimallere kar , korunmas, aç,s,ndan ba vurulan ilk yöntem, sözleşmenin kurulmas,na ili kin iradesini aç,klamadan önce Bakanl,kça belirlenecek bir dizi hususta aç,k ve anla ,l,r bir ekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Bilgilendirme yükümlülü ünün yerine getirildi ini ispat yükü sat,c, veya sa lay,c,dad,r.

Dördüncü fıkra ile sözleşmenin ekil art,na ili kin düzenleme yap,lm, t,r. İyeri d, nda yap,lan sözleşmelerin yaz,l, olarak kurulmas, zorunlu hale getirilmi ve bu arta uyulmad, , takdirde de sözleşmenin geçerlilik kazanmayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r. Bu hükme paralel olarak ekil art,na uyulmayan sözleşmeler Türk Borçlar Kanununun 12 nci maddesinde yer alan öKanunda sözleşmeler için öngörülen ekil, kural olarak geçerlilik eklidir. Öngörülen ekile uyulmaks,z,n kurulan sözleşmeler hüküm do urmaz.ö hükmü gere i de tüketiciler aç,s,ndan geçerli bir sözleşme olmayacaktır. Geçerli sözleşme olmad, , için tüketiciler cayma hakk, için ondört günlük süre ile de ba l, olmayacaklardır. Sözleşmenin tüketici taraf,ndan imzalanm, olmas,, imza tarihinin tüketicinin kendi el yaz,s, ile yaz,lmas,, bu sözleşmenin bir nüshas,n,n tüketiciiye teslim edilmesi ve mal veya hizmetin tüketiciiye teslim edilmesi zorunlulu u getirilmi tir. Buna ili kin ispat sat,c, veya sa lay,c,ya ait olacaktır,r. Bu yükümlülükler yerine getirilmedi i takdirde tüketici ondört günlük cayma süresi ile ba l, olamayacaktır. ayet tüketici cayma hakk,n, kullanmak isterse bu hakk,n, sözleşmenin kuruldu u andan itibaren en geç bir y,l içinde kullanmas, gerekecektir

Be inci fıkra ise cayma hakk,na ili kindir. İyeri d, nda yap,lan sözleşmelerde tüketicinin korunmas, için kabul edilen di er çözüm ise, tüketiciiye ondört gün içerisinde bu sözleşme meden cayma hakk, verilmesidir. Hiç beklemedi i bir anda sözleşme kurmak zorunda kalan tüketici, dilerse bu sözleşme meden hiçbir maddi yükümlülük alt,na girmeden kurtulabilecektir. Ondört günlük cayma süresi içerisinde sat,c, veya sa lay,c, tüketiciden herhangi bir isim alt,nda ödeme yapmas,n, veya borç alt,na sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Uygulamada özellikle baz, irketlerin iyeri d, nda yap,lan sözleşmeler akdetmesi, tüketicilerden tahsilat yapmas, ve daha sonra cayma hakk,n,n kullan,lmas,nda zorluk ç,karmas, nedeniyle sözleşmenin kurulmas, sonrasında tüketicinin cayma hakk,n, kullan,p kullanmayaca ,n,n belli olmas, a amas,na kadar tüketiciden bir ödeme talep edilmesi yasaklanm, t,r. Tüketicinin cayma hakk,n, kullanabilmesi için sat,c, veya sa lay,c,ya sözleşme meden cayd, ,n, bildirmesi gerekir. Bunun yan, s,ra bildirim sat,c, veya sa lay,c,ya varmas, veya onun taraf,ndan ö renilmi olmas, aranmaz.

İyeri d, ndan yap,lan sat, lar, muayene ve tecrübe ko ullu yap,lan sat, olarak de erlendirilmektedir. Bu nedenle de tüketici mal,n mutat/ola an bir ekilde kullanmas,ndan kaynaklanan (foto raf makinesi ile foto raf çekilmesi, tencere seti ile yemek pi rilmesi, tansiyon aletinin kullan,lmas, gibi) de i iklik ve bozulmalardan sorumlu olmayacaktır,r.

Alt,nc, fıkra da cayma hakk,na ili kin ondört günlük sürenin hangi hallerde bir y,la uzayaca ,na ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Sat,c, veya sa lay,c, tüketiciiyi cayma hakk, konusunda gere ince bilgilendirmemi se veya Kanunda ve ilgili yönetmelikteki yükümlülüklerini yerine getirme ise cayma hakk,na ili kin süre i lemeye ba lamaz ve tüketici bir y,l içerisinde cayma hakk,n, kullanabilir. Sat,c, veya sa lay,c, bu eksikli i

sözlemenin kurulmasından sonraki bir safhada giderirse o zaman on dört günlük süre o tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. Yani satıcı, veya sağlayıcı, yükümlülüklerini yerine getirmemesi ve cayma hakkı, konusunda tüketiciyi bilgilendirmemesi olması, yapılmaması, tüketicinin bir yıl içerisinde cayma hakkını kullanabilmesidir. Cayma hakkı, konusunda tüketicinin bilgilendirildiği konusunda ispat yükü satıcı, veya sağlayıcıdadır.

Yedinci fıkra yönetmelik yetkisine elidir. Bakanlık, işyerinde yapılan sözleşmelerin zorunlu içeriği, hangi sözleşmelerin kapsamında tutulacağı, ile tüketici ile satıcı, ve sağlayıcı hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat, satış, yapacaklarda aranacak nitelikler ile diğer uygulama usul ve esasları, yönetmelikle belirleyecektir.

MADDE 48- Mesafeli sözleşmelerde, aynı işyerinde yapılan sözleşmeler gibi tüketici açsından bazı riskler içermektedir. işyerinde yapılan sözleşmelerde belirleyici özellik, tarafların, masafa gibi olan sözleşmelerde kurulan mekânlar, dâhil fiziksel olarak kararlaştırılan mesafeli sözleşmelerde belirleyici özellik, tarafların hiçbir kararlaştırılmamasıdır. Eviden telefon, internet, mektup gibi vasıtalarla sözleşmeyi kuran tüketici, satıcı, veya sağlayıcı yüzünü dahi görmemektedir. Nitekim bu tür sözleşmelerde sorun genelde çok dü ünlümeden, sözleşmeye ve edime ilişkin ayrıntılar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan, piyasada sunulan aynı türden mal veya hizmete ilişkin sözleşmelerle kararlaştırılmadan, mal hiçbir görülmüden satılan sözleşmesi akdediliyor olmasıdır. Dolayısıyla bu hallerde de bilgi eksikliğinin giderilmesi için 25/10/2011 tarihli Tüketici Hakları Kanunu ile 2011/83/EU sayılı, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesine uyumlu olarak tüketicinin sözleşme ve edim hakkında aydınlatılması, ve kendisine bir cayma hakkının verilmesi uygun görülmektedir.

Birinci fıkrada mesafeli sözleşmelerin tanımlanması, yapılmaması, türü. Mesafeli sözleşme, gerek malların gerekse hizmetlerin, uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde satıcı, veya sağlayıcı ile tüketici arasında sözleşmenin kurulduğu anda dâhil olmak üzere sözleşmenin kurulduğu ana kadar uzaktan iletişim araçları kullanılması, suretiyle tarafların fiziksel varlığı, olmaması, kurulmuş sözleşmedir.

Bu tanımlanan aynı zamanda tüketicinin sadece mal veya hizmetler hakkında bilgi toplamak amacıyla satıcı, veya sağlayıcı işyerini ziyaret etmesinin ardından uzaktan bir iletişim aracılığıyla sözleşmeyi müzakere ettiği ve kurulduğu durumlar, da kapsar. Bu durumun tam tersine satıcı, veya sağlayıcı işyerinde müzakere edildikten sonra uzaktan bir iletişim aracılığıyla kurulan bir sözleşme mesafeli sözleşme olarak kabul edilmez. Bir sözleşme uzaktan iletişim araçları kullanılarak kurulursa, fakat sonunda satıcı, veya sağlayıcı işyerinde kurulursa bu da mesafeli sözleşme olarak kabul edilmez. Benzer şekilde mesafeli sözleşme kavramı, bir profesyonelden hizmet almak amacıyla tüketici tarafından uzaktan iletişim araçları kullanılarak rezervasyon yapılmaması, durumunu kapsamaz. Örneğin saç tıraşı olmak için berberin aranarak rezervasyon yapılması,

Bu tür bir sözleşmenin kabulü için belirleyici olan birden fazla unsur vardır. Öncelikle satıcı, veya sağlayıcı mal ve hizmetlerini uzaktan pazarlamak üzere sistemini düzenlemesi olması, gerekir. Yani uzaktan pazarlamaya yönelik bir organizasyonunun var olması, aranması. Satıcı, veya sağlayıcı aynı zamanda masafada mal veya hizmetlerini sunuyor olması, bu noktada bir fark yaratmaz. ki pazarlama tekniğinin bir birinin yanı sıra kullanılması, mümkündür. Önemli olan uzaktan pazarlanmasında tek seferlik, istisnai bir durum olmamasıdır. İkinci unsur, tüketici ile satıcı, veya sağlayıcı arasındaki sözleşmenin mektup, katalog, telefon, faks, radyo, televizyon, elektronik posta mesajı, internet gibi bir uzaktan iletişim aracının kullanılması, suretiyle akdedilmesi olmasıdır. Yani sözleşmenin, tüketici ile satıcı, veya sağlayıcı fiziksel varlığı, olmaması, kurulmuş olması, gerekir.

kinici f,kraya göre mesafeli sözleşmelerde tüketicinin, sözleşme veya herhangi bir teklifle belirlenmeden önce Bakanlıkça belirlenecek hususlarda ve özellikle herhangi bir siparişi onayladıktan sonra, takdirde ödeme yükümlülüğü altına gireceği konusunda açık, anlaşılır bir şekilde bilgilendirilmesi gerekmektedir. Herhangi bir uyuşmazlık çıktığında bu bilgilendirmenin yapıldığına, ispat etme yükümlülüğü satıcıya veya sağlayıcıda olacaktır.

Üçüncü f,krada mesafeli satışların ifa edilmesi düzenlenmiştir. Mesafeli satışlarda tüketicilerin ya da, problemlerin belirlenmesinde siparişi ettikleri mal veya hizmetlere satıcıya veya sağlayıcılara taahhüt ettiği sürede ulaşamamaları, gelmektedir. Bu nedenle her halükarda otuz günü aşmamak kaydıyla satıcıya veya sağlayıcılara taahhüt ettiği süre içerisinde edimini yerine getirmesi zorunlu kılınmış olup, aksi bir durumda tüketicinin sözleşmeyi feshedebileceği düzenleme altına alınmıştır.

Dördüncü f,krada mesafeli sözleşmelerden cayma hakkı düzenlenmiştir. Buna göre tüketici on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai artırmaksizin mesafeli sözleşme medeni cayma hakkına sahiptir. Bu sürenin ne zaman başlayacağı, yönetmelikle düzenlenecek olup, tüketicinin bu süre içerisinde cayma talebini satıcıya veya sağlayıcılara iletilmesi yeterlidir. Ayrıcayma bildirimini satıcıya veya sağlayıcılara varması, veya onun tarafından öğrenilmesi, artırmaz. Cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat yükü satıcıya veya sağlayıcılardadır. Tüketici cayma hakkı konusunda detaylar, ve ekli Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenecek hususlarda gerektiği şekilde bilgilendirilmez ise cayma hakkına ilişkin süre işlemeye başlamaz ve tüketici bir yıl içerisinde cayma hakkını kullanabilir. Satıcıya veya sağlayıcıya bu eksikliği sözleşmenin kurulmasından sonraki bir safhada giderirse o zaman on dört günlük süre o tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. Yani satıcıya veya sağlayıcıya cayma hakkı konusunda tüketiciyi bilgilendirmemesi olması, yaptırmaması, tüketicinin bir yıl içerisinde cayma hakkını kullanabilmesidir. Tüketici malın mutata/olan bir şekilde kullanmasından kaynaklanan defekt ve bozulmalardan sorumlu olmayacaktır.

Beşinci f,krada özellikle internet ortamında oluşturulan sistem üzerinden satıcıya veya sağlayıcılara mal ve hizmet satılmasına aracılık edenlerin sorumlulukları, düzenleme altına alınmıştır. Uygulamada satıcıya veya sağlayıcılara, onlara aracılık eden üçüncü kişiler, oluşturulan sistem çerçevesinde satıcıya veya sağlayıcılara mal veya hizmetlerinin mesafeli yöntemle tüketicilere ulaşmasına aracılık etmekte, aynı zamanda satıcıya veya sağlayıcıya, mal veya hizmetlerin bedelini de tahsil etmektedirler. Bu durumda bu kişilerde satıcıya veya sağlayıcılara gibi tüketicilere karşı, bu maddede yazılan hususlardan dolayı, sorumlu olacaklardır. Ancak bedel tahsil etmeden sadece satıcıya veya sağlayıcılara ile tüketicilerin iletmiş geçmelerine aracılık eden ve genellikle yer sağlayıcı niteliğinde haiz olan internet siteleri bu f,kraya hükümlerine tabi olmayacaktır.

Altıncı f,kraya göre, mesafeli sözleşmelerle ilgili uygulama usul ve esasları, özellikle kapsam dışında, sözleşmeler, tüketicinin ve satıcıya veya sağlayıcıya hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat gibi hususlar, Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenecektir.

MADDE 49- Doğanış, gereği maddi olmayan finansal hizmetler özellikle mesafeli yöntemle satılmaya uygundur. Elektronik ticaret gibi finansal hizmetlerin mesafeli satışına ilişkin yeni tekniklerin kullanılması, finansal hizmetlerin mesafeli satışına ilişkin yasal çerçeve oluşturulmalı, ve tüketici güvenliğini artırılmalıdır. Bu madde finansal hizmetlere ilişkin tüketici güvenliğini artırmak amacıyla yazılmıştır. Tasarımın 48 inci maddesinde düzenlenen mesafeli sözleşmelerde olduğu üzere, finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde belirleyici özellik, tarafların fiziki olarak hiç karşılaşmamasıdır. Nitekim bu tür sözleşmelerde sorun genelde çok duyulmadan, sözleşmeye ve edime ilişkin ayrıntılar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan, piyasada sunulan aynı türden hizmetlere ilişkin sözleşmelerle karşılaştırılmadan yapılmadan akdediliyor olmalarıdır. Dolayısıyla bu hallerde de bilgi eksikliğinin

giderilmesi için tüketicinin sözleşme ve edim hakkında aydınlatılması, ve kendisine bir cayma hakkının verilmesi uygun görülmektedir. Nitekim Avrupa Topluluğu, mesafeli sözleşmelerle ilgili ilk Yönergesini 1997 yılında yayınlamış (97/7/AT sayılı, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi); finansal hizmetleri kapsamayan bu yönergeyi takiben 2002 yılında finansal hizmetlerin uzaktan pazarlanmasıyla ilgili olarak ikinci bir yönerge kabul etmiştir (90/619/AET, 97/7/AT ve 98/27/AT sayılı, Yönergeleri Değiştiren 2002/65/AT sayılı, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi). Tasarımın 64 üncü maddesi ve bu maddeyle ilgili olarak çıkarılacak yönetmelik 2002/65/AT sayılı, yönergeyi iç hukukumuzda aktarmak amacıyla hizmet etmektedir.

Birinci fıkrada, finansal hizmetlerin ve finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerin tanımlanması, türleri. Finansal hizmetlerin tanımlanması her türlü banka hizmeti, kredi, sigorta, bireysel emeklilik, yatırım ve ödeme gibi tüm finansal hizmetler girmektedir. Bu tür bir sözleşmenin kabulü için belirleyici olan birden fazla unsur vardır. Öncelikle sağlayıcının hizmetlerini uzaktan pazarlamak üzere sistemini düzenlemesi olması gerekir. Yani uzaktan pazarlamaya yönelik bir organizasyonunun var olması aranır. Sağlayıcının aynı zamanda banka üyesi, sigorta acentası, gibi mekanlarda hizmetlerini sunuyor olması, bu noktada bir fark yaratmamaktadır. Ki pazarlama tekniğinin bir birinin yanı sıra kullanılması mümkündür. Önemli olan uzaktan pazarlamanın tek seferlik, istisnai bir durum olmamasıdır. İkinci unsur, tüketici ile sağlayıcı arasındaki sözleşmenin mektup, katalog, telefon, faks, radyo, televizyon, elektronik posta mesajı, internet gibi bir uzaktan iletişim aracının kullanılması, suretiyle akdedilmesi olmasıdır.

İkinci fıkrada, bu tip sözleşmelerde tüketicinin, sözleşmenin kurulmasıyla ilgili iradesini açıklamadan önce bilgilendirilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Sözleşme öncesinde bilgilendirme, cayma hakkı ve ayrıntılar, Bakanlıkça belirlenecek diğer hususlarda açıklanması ve kullanılan iletişim araçları uygun bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Sözleşme öncesi bilgilendirmenin yazılı olması zorunluluğu yoktur. Ancak bu bilgilendirmenin ticari amaçla yapıldığı, anlaşılabilir olması gerektiği gibi, sesli iletişim araçlarının kullanıldığı, pazarlarda satış, veya sağlayıcının kimliğinin her görüşmenin başında belirtilmesi zorunludur. Bu şekilde tüketiciye dilerse görüşmeyi hemen sonlandırması, imkân verilmektedir. Tüketicinin sözleşmenin kurulmasıyla ilgili kabul beyanını kullanarak iletişim araçları uygun olarak fiziki veya elektronik ortamda tespit veya kaydedilir. Bu andan itibaren sözleşme kurulmuştur sayılır.

Üçüncü fıkrada, sağlayıcının ayrıca, sözleşmenin bütün şartları, ve Bakanlıkça belirlenecek diğer hususlar, kâğıt ortamında yazılı olarak ya da tüketicinin ulaşabileceği diğer bir şekilde, veri saklayıcı, araçları, tüketiciye ileterek teyidini alması, zorunluluğu getirilmektedir. Burada sözleşmenin geçerliliğine dair yazılı bir ekil art, söz konusu değildir. Önemli olan, yan nokta sadece, tüketicinin edinmemi olduğu bilgileri yazılı olarak edinmesidir. Ancak internet aracılığıyla yapılan işlemlerde yazılı bir belge yerine, ilgili bilgilerin tüketicinin her an ulaşabileceği şekilde saklanması, yüklenmesi de yeterli sayılmaktadır. Örneğin tüketicinin bilgisayarında, bir diskete veya cep telefonuna yüklenmesi de mümkündür. Önemli olan, tüketicinin bu bilgilere istediği an daha ileriki bir tarihte yeniden ulaşabilmesidir. Bu yükümlülük, tüketicinin sözleşmeyi kuran irade beyanını, yöneltmesinden önce veya tüketicinin talebi üzerine yazılı, bilgilendirmeye elverişli olmayan bir uzaktan iletişim aracını kullanarak sözleşmenin kurulması, halinde, sözleşmenin kurulmasından hemen sonra yerine getirilmelidir.

Dördüncü fıkraya göre i bankacı, sigortacı gibi hassas bilgilerin yer aldığı, finansal hizmetlerin mesafeli satışında tüketiciler istedikleri takdirde sözleşmeleri devam ettirmeye sürecek sözleşme şart ve koşulları, ücretsiz bir şekilde kâğıt ortamında isteyebilecektir. Aynı zamanda herhangi bir uzaktan iletişim aracını kullanan tüketici finansal hizmetin niteliğiyle başdaştır, halinde bu uzaktan iletişim aracını, de i tirme hakkında da sahip olacaktır. Örneğin

telefon bankacılığını kullanan bir tüketici daha sonra bu hizmeti almaktan vazgeçerek internet bankacılığına, hizmeti almaya ba layabilecektir.

Be inci fıkrada, mesafeli sözleşmelerde olduğu gibi finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde de tüketicinin on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai artı ödemeksizin sözleşme medenî cayma hakkına sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Ancak sigorta sözleşmelerinde Türk Ticaret Kanununda yer alan, bireysel emeklilikte ise bireysel emeklilik mevzuatında yer alan tüketici lehine olan cayma süreleri uygulanacaktır. Dolayısıyla Kanunda da bu istisnai düzenleme benimsenmiştir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim on dört veya duruma göre sigorta ve bireysel emeklilik sözleşmelerinde ilgili mevzuatta yer alan süreler içerisinde kaç gün üzerinde veya kaç gün veri saklayıcısı aracılığıyla yöneltilmiş olması yeterlidir. Ayrıca bildirim sağlanmadıkça, veya onun tarafından özenli olması aranmaz. Cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat yükü sağlanmıştır.

Altıncı fıkrada tüketicinin finansal hizmetlerin mesafeli sözleşmelerini sona erdirmeye talebini istediği uzaktan iletişim aracılığıyla iletebilmesi hakkı tanınmıştır. Böylelikle, sağlanacak sözleşmelerin sona erdirilmesi hususunda tüketicileri belirli bir uzaktan iletişim aracını kullanmalarını, hususunda zorlamasını önüne geçilecektir. Bununla paralel bir şekilde tüketiciler hangi yöntemle sözleşme kurmuş ise (internet, telefon, elektronik posta ve benzeri) sözleşmelerin sona erdirilmesi için bu yöntemden daha başka bir yöntemle zorlanamayacaktır.

Yedinci fıkrada, Bakanlar Kurulu, finansal hizmetlerin mesafeli sözleşmelerine ilişkin uygulama usul ve esaslarını, özellikle kapsam dahil, sözleşmeler, kartla ödeme, tüketicinin ve sağlanacak hak ve yükümlülükleri, kartla ödeme, cayma hakkı, gibi hususlar, yönetmelik ile belirleyeceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 50- Bu madde ile 4077 sayılı Kanunun ödevre tatil başlıklı 6/B maddesi, başlıca ile birlikte yeniden düzenlenmiştir.

Bu düzenlemenin temelini 14/1/2009 tarihli 2008/122/AT sayılı Devre Tatil, Uzun Süreli Tatil Ürünü, Yeniden Satım ve Değişim Sözleşmelerinin Belirli Yönleri Açısından Tüketicinin Korunması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi oluşturmuştur. Söz konusu yönerge uzun yıllardır tartışılan ve 94/47/AT yönergesinin yeniden düzenlenmiş halidir ve maksimum uyum gerektiren bir yönerge dir.

Birinci fıkrada, yönergeye paralel olarak devre tatil sözleşmesi tanımlanmıştır. Bir yıldan uzun süre için yapılan ve bu süre zarfında, yıl içinde, birden fazla dönem için bir veya daha fazla gecelik konaklamaya imkân veren sözleşmeler devre tatil sözleşmesi olarak tanımlanmıştır.

İkinci fıkrada devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın ahsî veya aynı bir hak olması fark yaratmadıkça, vurgulanmıştır. Günümüzdeki sektör uygulamalarına bakıldığında, çok farklı hukuki yapılar içinde bu hakkının verildiği görülmektedir. Dolayısıyla tanımlanan bütün bu olasılıkları kapsayacak şekilde geniş tutulması önem taşımaktadır. Örneğin, devre mülkleri, yat ve gemiler gibi gecelik konaklama imkânı veren her türlü ürün bu kapsamda değerlendirilmektedir. Ülkemizde devre tatil sözleşmelerinde tüketiciler zaman zaman problemler yaşamaktadır. Özellikle, ön ödemeli konut satışları gibi devre tatillerde maket üzerinden satılabilmektedir. Bu açıdan tüketicilere bir güvence olması, hasebiyle Belediyeden alınacak yapı (inşaat) ruhsatı alınmadan tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi imzalanması, yasaklanmıştır.

Diğer taraftan mevcut Kanunda bu güne kadar hiç düzenlenmemiş olan ve devre tatil sözleşmeleri gibi bir yıldan uzun süre için kurulan, ancak tüketicilere sözleşme süresince konaklamaya veya konaklama ile birlikte seyahat veya diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ilişkin indirim veya diğer tür menfaatlerden faydalanma hakkı veren uzun süreli tatil ürünleri sözleşmeleri de bu madde kapsamı dâhilinde değerlendirilecektir. Bu tür

uygulamalar basit anlamda tatil kavramından farklı olup örnek in bir otelde gecelik konaklama için indirim veya özel bir ücret sa layan veya konaklama ile birlikte belirli hizmetlerden sözle me süresince ücretsiz faydalanmay, sa layan ülkemizde de hâlihazırda çok yaygın olmamakla birlikte uygulamada olan otatıl kulübü üyesi i ö indirim kart, veya üyelik kart, benzeri tatil ürünlerine ili kin sözle melerdir. Ancak burada önemle üzerinde durulması, gereken husus, bu hizmetlerin konaklamayı, da içermesi durumudur ve bu hallerde de madde hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

Dördüncü fıkra, devre tatil, uzun süreli tatil ürünü ve bunlara ili kin de i im veya yeniden satılma sözle mesi akdetmek isteyen tüketicilere sözle menin kurulması,ndan en az bir gün önce kâğıt üzerinde ya da tüketicinin ulaşılabileceği kalıcı, veri saklayıcı, ile ön bilgilendirme yapılması, zorunluluğu getirilmiştir. Bu bilgilerin daha sonra sözle mede yer alması, dikkate alınması, nda bu sayede tüketicinin akdedeceği sözle menin içeriği, cayma hakkının varlığı, kullanılması, ve sonuçları, hakkında da önceden bilgilendirilmesi önem arz etmektedir. Özellikle dünyada oldukça yaygın olan, de i im hakkı, ve yeniden satılma sözle meleri madde kapsamına alınmıştır.

Beşinci fıkra, mesafeli yoldan kurulanlar hariç olmak üzere tüketicinin sözle me tarihini kendisinin atması, satıcı, veya sağlayıcılar tarafından sağlanması, zorunlu kılınmıştır. Diğer taraftan akdedilen sözle menin bir nüshasının kâğıt üzerinde ya da tüketicinin ulaşılabileceği kalıcı, veri saklayıcı, tüketicisiye verilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Adı yazılmı, ekilden daha ayrı ekil ko ullar, öngören kanun hükümleri saklıdır. Örneğin kısımlı süreli faydalanma hakkının yeri geldiğinde tatil üzerindeki bir aynı hakka bağlanması, da mümkün olduğundan (kat mülkiyeti gibi) bu sözle menin tapuda yapılması, gerekeceği açıktır.

Altıncı fıkra, cayma hakkı düzenlenmiştir. Buna göre tüketici, tecrübe ve muayene ettiği tarihten itibaren dört gün içinde hiçbir sebep göstermeksizin ve hiçbir hukuki ve cezai sorumluluk üstlenmeksizin cayma hakkını kullanabilir. Dört günlük cayma süresi içerisinde satıcı, veya sağlayıcı, tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapması, veya borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Uygulamada özellikle bazı şirketlerin sözle meler akdetmesi, tüketicilerden tahsilât yapması, ve daha sonra cayma hakkının kullanılması,nda zorluk çikarması, nedeniyle sözle menin kurulması, sonrasında tüketicinin cayma hakkını kullanıp kullanmayacağına belli olması, aşamasına kadar tüketiciden bir ödeme talep edilmesi yasaklanmıştır. Bu maddede düzenlenen sözle melerin ve buna bağlı diğer sözle melerin cayma hakkının kullanılmasıyla birlikte sona ereceğine ili kin düzenleme yapılmıştır.

Yedinci fıkra, göre, tüketicinin ödediği bedel kısmen veya tamamen satıcı, veya sağlayıcı, ile kredi veren arasındaki bir anlaşmaya dayanarak bir kredi veren tarafından kararlaştırılırsa, yani ortada bir bağlı kredi varsa, cayma hakkının kullanılması, ile birlikte kredi sözle mesi de hiçbir tazminat veya cezai art ödeme yükümlülüğü söz konusu olmaması, kendiliğinden sona erecektir. Bu şekilde tüketicinin artıktaki ihtiyaç duymadığı bir krediyi kullanmaya devam etmek zorunda kalmaması, engellenmesi istenmiştir.

Sekizinci fıkra, ayrıntıların ikincil mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanlık, a yetki verilmiştir.

MADDE 51- Paket tur sözle melerine ili kin bu madde, 13/6/1990 tarihli Paket Gezi, Paket Tatil ve Paket Turlara ili kin 90/314/AET sayılı, Konsey Yönergesi (ATRG 1990 L158/59) esas alınarak hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra bu Yönergenin svitçre hukukuna aktarılması, amacıyla yürürlüğe konulan 18/6/1993 tarihli Paket Turlara ili kin Federal Yasadan da (Bundesgesetz über Pauschalreisen - AS 1993 3152) faydalanılmaktadır.

Birinci fıkra paket turun tanımına ili kindir. Paket tur sözle melerinin tanımı, AT Yönergesine uygun olarak revize edilmiştir. Buna göre paket tur düzenleyicileri veya araçları, tarafından sağlanan, konaklama ve bu hizmetlere bağlı, veya bunları yan hizmeti niteliğinde

olmayan ba ka turizm hizmetlerinden en az ikisinin birlikte, her eyin dâhil oldu u fiyatla sat,ld, , veya sat,m,n,n vaat edildi i ve hizmetin yirmidört saatten uzun bir süreyi kapsad, , veya gecelik konaklamay, içerdi i sözleşmelerdir. Tan,mdan da anlaşılacağı gibi, sadece ta ,ma veya sadece konaklamaya ilişkin hizmetlerin sunuluyor olması, halinde bir paket tur sözleşmesi söz konusu olmaz. Bu hallerde 4077 sayılı Kanununun ilgili hükümleri uygulama alanı bulur. Ancak bunlardan ikisinin birlikte veya bunlardan biri ile birlikte ba ka turizm hizmetlerinin (rehberlik, gezi, öğrenme yeri ziyaretleri gibi) sunuldu u sözleşmeler paket tur sözleşmeleri olabilir. Fakat bunun için ek iki unsurun daha gerçekleşmesi gerekir: biri fiyatın toptan kararlaştırılması, diğeri ise gezinin en az yirmidört saat sürmesi veya daha kısa olsa bile gecelik konaklamay, içermesidir.

İkinci fıkraya göre, paket tur niteliğindeki hizmetin ayrıntılarından, paket tur düzenleyicisi, araç, veya tüketici tarafından belirlenmesi bir önemi bulunmamaktadır. Bütün ayrıntılar tüketici tarafından belirlenmesi olsa bile, paket tur düzenleyicisi veya araç, bu istemlere göre bir gezi organize etmesi ve bunu toptan bir fiyata tüketiciye sunması, halinde de bir paket tur sözleşmesinden bahsedilir. Aynı zamanda, paket tur kapsamındaki hizmetlerin ayrı ayrı faturalandırılması, da bu madde hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir.

Üçüncü fıkrada paket tur düzenleyicisinin Türkiye'de temsilcisinin bulunmaması, halinde paket tur araç, da bu maddenin uygulanmasına, sırasında paket tur düzenleyicisi gibi sorumlu olacaktır, hususu düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkra ön bilgilendirmeye ilişkinidir. Diğer birçok sözleşmede olduğu gibi, paket tur sözleşmelerinde de paket tur düzenleyicisi veya araç, sözleşme öncesinde tüketiciyi bilgilendirme yükümlülüğü vardır. Bu şekilde tüketicinin bilgi edinmesi bir şekilde sözleşme ile kısıtlanmaması istenmiştir. Hangi konularda tüketicilerin bilgilendirileceği ve hazırlanacak broşürlerin ayrıntıları, Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenecektir.

Beşinci fıkrada yazılı veya mesafeli akdedilen paket tur sözleşmelerinin bir nüshasının tüketiciye yazılı ortamında ya da elektronik ortamda saklanması, araç,yla paket tur düzenleyicisi veya araç, tarafından iletilmesi zorunlu kılınmıştır.

Altıncı fıkrada paket turda de i iklik yapılmaması sonuçları düzenlenmiştir. Gezinin başlamadan önce sözleşmenin esaslı unsurlarından birisinin de iştirilmesi veya turun başlamadan önce iptal edilmesi halinde tüketicinin bu de i ikli i veya paket tur düzenleyicisi tarafından sunulan alternatif bir turu kabul etme veya herhangi bir tazminat ödemek zorunda olmaması sözleşme dönme hakkı vardır. Özellikle gezi ile amaçlanan sonucun elde edilmesinin imkânsızlaştıran haller her zaman için esaslı sözleşme de i ikli i olarak kabul edilecektir. Buna karşılık tüketiciyi etkilemeyecek, küçük de i iklikler açısından (örneğin otobüs kalkış saatinin yarım saat ertelenmesi) tüketicinin herhangi bir talepte bulunması mümkün değildir. Sözleşme dönülmesi halinde ise paket tur düzenleyicisi veya araç, tüketicinin ödemesi olduğu bedeli en geç yedi gün içinde kendisine iade etmesi gerekmektedir.

Yedinci fıkra, paket tur sözleşmesinin ifasına bağlanması sonrasında ortaya çıkan sözleşme aykırılıkları ilişkindir. Sözleşmenin ifası sürecinde ortaya çıkan her türlü eksiklik nedeniyle tüketicinin farklı talepleri olabilir. Bunlardan ilki bedelin indirilmesini talep hakkıdır. Tüketicinin elindeki ikinci imkân ise ifasına bağlanması olsa da paket tur sözleşmesinden dönmektir. Ancak bunun için paket tur düzenleyicisi veya araç, gezi içinde önemli yer tutan bir yükümlülüğünü yerine getirmediği veya getiremeyeceğinin tespit edilmesi gerekir. Sadece tali bazı sorunlar yaşanması halinde sözleşme dönme hakkı kullanılamaz. Bunun için sözleşme aykırılığının esaslı olması gerekir. Eğer tüketici sözleşme dönürse paket tur düzenleyicisi veya araç, ücret talep etme hakkı sona erer ve yapılmış olan ödemeleri de derhal iade etmesi gerekir. Fakat paket tur düzenleyicisi veya

arac,s, da o ana kadar ifa etmi oldu u edimler için tüketiciden bir kar ,l,k isteyebilir. Bu kar ,l,k, tüketicinin sunulan edimlerden faydalanmas,ya orant,l, olarak saptanacaktır. E er hiç faydalanmam, sa herhangi bir istem de olmayacaktır.

Sekizinci f,kra paket tur sözleşmesinin hiç veya gere i gibi yerine getirilmemesinin sonuçları,n, düzenlemektedir. Paket tur sözleşmesinin hiç veya gere i gibi ifa edilmemesi halinde tüketicinin dönme, bedel indirimi veya farklı turlara katılma gibi hakları,n, kullanması, onun do mu olan zararları,n,n kar lanması,n, sa lamayacaktır. Bu amaca hizmet eden tazminat talebi sekizinci f,krada düzenlenmiştir. Tüketicinin zarar, farklı sebeplerden kaynaklanabilir. Örne in oteldeki merdivenin yıkılması, sonucu tüketici bir ah,s varlı, , zarar,na u ram, olabilir. Bu durumda hastane ve tedavi giderleri kadar uygun bir manevi tazminat,n ödenmesi de düşünülebilecektir. Ta ,ma s,ras,nda gerekli önlemler alınmam, oldu u için tüketicinin çantası, çalınması, veya unutulmuş sa tüketicinin u radı, , zarar bir malvarlı, , zarar, olarak tazmin ettirilebilecektir. Ancak bunları,n yan, s,ra, ba lı ba ,na turun sözleşme aykırı, ifas, tüketicinin tatil zamanı,n,n bo a harcanması,na neden olması bu da bir tazminat borcu do urur. Örne in kalın otelin hemen yan,nda bulunan bir gece kulübü nedeniyle ya anılan rahatsızlıklar; deniz kenarı, denilen otelin denize iki saat araba mesafesinde olması, nedeniyle denize girmek mümkün olmaması, ise, tatil amaç,na ulaşamadı, , için tüketici bir tazminat isteyebilir. Bu tazminat kalemi herhangi bir malvarlı, , zarar, do mas,ndan ba ,ms,z olarak talep edilebilecektir.

Dokuzuncu f,kra paket turdan yararlanan tüketici d, ,ndaki ki ilerin, tüketici olarak kabul edileceğine ili kindir. AT Paket Tur Yönergesi, paket tur katılımcı,s,n,n ticari veya mesleki faaliyeti çerçevesinde hareket etmesi halinde de koruma ihtiyacı,n,n var oldu u görü lüyle bu Yönerge aç,s,ndan bu tür ki ilerinde bu madde ile tüketicilere sağlanan haklardan faydalanacağı, düzenlenmiştir. Diğer taraftan bu niteliğe haiz ki iler paket turlarla ilgili ya am, oldukları, uyu mazlıklarla ilgili bu Kanunla düzenlenmiş olan tüketici hakem heyetlerine ve tüketici mahkemelerine müracaat edebileceklerdir.

Onuncu f,kra ile Bakanlık, a paket turlara ilişkin yönetmelik ç,karma yetkisi verilmiştir.

MADDE 52- Birinci f,krada abonelik sözleşmelerinin tanımlanması, yapılmaması, t.r. Bu sözleşmeler, tüketiciye, belirli bir mal veya hizmeti edinmesini sağlayan sözleşmelerdir. Bu edinim sürekli olabileceği gibi düzenli aralıklarla da olabilir. Elektrik, su, doğalgaz, telefon, gazete ve dergi abonelikleri bu sözleşme türüne örnek olarak verilebilir.

İkinci f,krada, yazılı, veya mesafeli olarak akdedilen sözleşmelerin kâ ,t üzerinde veya kalıcı, veri saklayıcı,s, araçları, ,yla tüketicilere verilmesi zorunlu kılınarak, tüketicilerin imzalaması, oldukları, sözleşmeler hakkında bilgi sahibi olmaları, sağlanmıştır, t.r.

Üçüncü f,kraya göre, belirli süreli abonelik sözleşmelerinin kendiliğinden uzayacağı,na ilişkin sözleşmeler artları, geçersiz kılınmaktadır. Uygulamada belirli süreler için kurulan abonelik sözleşmelerine bu sözleşmenin bir itiraz gelmemesi halinde ayn, süre ile uzayacağı,na ilişkin hükümler konulabilmektedir. Bu durum zaman zaman tüketicilerin problemleri ya amamas,na sebebiyet vermektedir. Sözleşme tarihini hatırlamayan tüketici sözleşmeyi uzatmayacağı,na ilişkin iradesini satıcı, veya sağlayıcılara iletmeyi unutabilmekte ve böylelikle sözleşmesi uzadı, , için çeşitli problemler ya ayabilmektedir. Bunun önüne geçilmesi amaçıyla ya sözleşme uzatma talebinin tüketiciden gelmesi ya da sözleşmenin bitmesinden önce satıcı, ve sağlayıcıları,n sözleşmenin uzatılması, talebini tüketicilere ileterek tüketicinin onayını, almaları, gerekecektir. Böylelikle tüketicilerin iradeleri ve bilgileri d, ,nda sözleşmelerinin uzatılması,n,n önüne geçilmiş olunacaktır. Sözleşmenin kendiliğinden uzayacağı,na ilişkin onayını sözleşmenin kurulması, s,ras,nda veya sözleşmenin sona ermesinden çok önce alınması, haksız art olarak değerlendirilecektir.

Dördüncü f,krada, abonelik sözleşmelerinin feshedilmesine ilişkin düzenleme yapılmaması, t.r. Abonelik sözleşmeleri ile ilgili olarak uygulamada yaşanan en önemli sorun,

bunlara ilişkin sözleşme koşulları, arasında otomatik uzatma hükümlerinin bulunması, veya sözleşme sürelerinin çok uzun tutulmasıdır. Dolayısıyla bu fıkrafta tüketicilere belirsiz süreli veya süresi bir yıldan daha uzun olan belirli süreli abonelik sözleşmelerini diledikleri zaman feshetme hakkı verilmiştir. Diğer taraftan süresi bir yıldan az olan belirli süreli abonelik sözleşmesinde satıcı, veya sağlayıcı, tarafından sözleşme koşulları, arasında de iklik yapılmaması, halinde de tüketiciye sözleşmeyi feshetme imkânı, tanınmıştır. Fesih bildirimini kâğıt üzerinde veya elektronik ortamda saklayıcı, aracılığıyla da yapılabilecektir. Uygulamada tüketiciler zaman zaman kolay bir şekilde sözleşme kurabilirken, kurdukları, bu sözleşmeyi feshedebilmeleri satıcı, veya sağlayıcı, tarafından zorla gerçekleştirilmektedir. Örneğin mesafeli yöntemle kurulan bir internet aboneliğinin feshedilmesi için sağlayıcı,nın tüketiciyi merkez ofis veya şubelerine çağırması, gibi. Bu husus tüketiciler açısından, hem zaman kaybına neden olmakta hem de daha maliyetli olmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için tüketicinin sözleşmeyi nasıl iptal edeceği ise aynı yöntemle de sözleşmeyi feshedebilmesine olanak sağlayacak bir düzenleme yapılmıştır.

Beşinci fıkra abonelik sözleşmesinin sona erdirilmesine ilişkinidir. Fesih beyanının hemen hüküm ifade etmesi satıcı, ve sağlayıcı, zor durumda bırakacak, için bu bildirim, satıcı, veya sağlayıcı,lara ulaşmasından belirli bir süre sonra aboneliğin sonlandırılması, kabul edilmiştir. Kural, fesih beyanının Bakanlık tarafından abonelik türlerine göre yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde etkisini doğurmasıdır. Aynı şekilde satıcı, veya sağlayıcı, bu süreler içerisinde aboneliği sonlandırmaz ise tüketiciler bu süreden sonra mal veya hizmetten faydalanmayacak, olsa bile bir ücret ödemek zorunda kalmayacaklar. Satıcı, veya sağlayıcı, fesih bildiriminin hüküm ifade etmesinden itibaren geçecek onbeş gün içinde tüketici tarafından ödenen ücretin geri kalan kısmının, kesinti yapmaksızın iade etmeyle yükümlü kılınmıştır.

Altıncı fıkrafta, tüketicilere elektronik ortamda saklayıcı, aracılığıyla da fesih yapabilme imkânı, getirildiği dikkate alınarak, arasında tüketicilerin hem yazılı, hem de elektronik ortamda saklayıcı, aracılığıyla yapacak, fesih bildirimini ve talebi ile gerekli diğer işlemlerin yerine getirilmesi amaçlarıyla satıcı, veya sağlayıcı, gerekli tedbirleri almaya yönelik sistem kurmaları, ve kesintisiz olarak açık tutulmaları, zorunlu tutulmuştur.

Yedinci fıkra ile Bakanlıkta yönetmelik çikarma yetkisi verilmiştir.

MADDE 53- Birinci fıkrafta, süreli yayın kuruluşları, nca düzenlenen promosyon kampanyaları, nın Bakanlık tarafından çikarılacak yönetmelik ile belirlenen süreli yayın, nc, lk amaçları, na uygun kültürel ürün ve hizmetlerle, sn, rl, oldu u düzenlenmiştir.

İkinci fıkrafta günlük, haftalık ve daha uzun periyotlu süreli yayınlar, nın promosyon kampanyaları, nın süreleri belirlenmiştir. 4077 sayılı, Kanununun 11 inci maddesinde yer alan; "Bu amaçla kampanya düzenlenmesi halinde, kampanya süresi altmış, günü geçemez." hükmü haftalık, aylık ve daha uzun süreli periyotlarla yayınlanan süreli yayınlara ait promosyon uygulamaları, nda altmış, gün ifadesinin nasıl uygulanacağı, konusunda tartışmalara sebebiyet verdiğinden bu süreler, süreli yayın, nın yayınlanma periyoduna göre tek tek belirlenmiştir. Bu süreler, gazete gibi günlük süreli yayınlarda yetmiş beş gün, haftalık süreli yayınlarda onsekiz hafta, aylık, üç aylık, dört aylık, yllk gibi bir haftadan daha uzun periyotlarla yayınlanan süreli yayınlarda ise oniki ay olarak belirlenmiştir.

Üçüncü fıkrafta, süreli yayın kuruluşları, nın düzenleyecekleri promosyon kampanyalarına ait reklam ve ilânlarda, kampanya konusu mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin program, ilân etmeleri gerektiği ve kampanya konusu mal veya hizmetin teslim ve ifasından, kampanyanın bitiminden itibaren kırkbeş gün içinde yerine getirmek zorunda oldukları, düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkrafta, promosyon kampanyası, süresince, süreli yayın, nın satış fiyatı, nın, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı, maliyet artışı,

nedeniyle artırlamayacağı, ve kampanya konusu mal veya hizmet bedelinin tamamını veya bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması istenemeyeceği düzenlenmiştir.

Beinci fıkrada, promosyon kampanyasına konu mal veya hizmetin taahhüdü ve dağıtımını bölünerek yapılmayacağı, gibi, bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir promosyon kampanyası, konusu haline getirilemeyeceği düzenlenmiştir. Bu Kanunun uygulamasında, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin belgeler başka bir promosyon kampanyası, olarak kabul edilecektir. Örneğin bir ansiklopedi setinin her bir cildi için ayrı kampanya düzenlenemeyecektir.

Altıncı fıkrada süreli yayın kuruluşları tarafından düzenlenmeyen ancak süreli yayınla ilişkilendirilen promosyon uygulamaları, hakkında da bu madde hükümlerinin uygulanacağı, öngörülmüştür. Böylelikle daha önce petrol istasyonları tarafından kendilerinden ürün alanlara gazete/dergi verilmesi gibi uygulamaların önüne geçilmek istenilmiştir.

Yedinci fıkrada süreli yayınlarla ilişkin promosyon uygulamalarına ilişkin usul ve esasları Bakanlık tarafından yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 54- Bu madde, 16/2/1998 tarihli Tüketicilere Sunulan Malların Fiyatlarının Belirtilmesi Konusunda Tüketicilerin Korunmasına İlişkin 98/6/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesini (ATRG 1998 L 80/27) iç hukukumuzla aktarma amaçları hizmet etmektedir.

Birinci fıkraya göre perakende satılan mal arz edilen malların veya ambalajları yahut kapları üzerine kolaylıkla görülebilir, okunabilir şekilde o mala ilgili tüketicinin ödeyeceği tüm vergiler dâhil satış fiyatı, birim fiyatı, üretim yeri ve ayrıntı özelliklerini içeren etiket konulması, etiket konulması mümkün olmayan hallerde ayrıntı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması, zorunlu kılınması, t.r. Hizmetlerin tarife ve fiyatları, gösteren listeler de ayrıntı usule uyularak asılmalıdır.

İkinci fıkrada etiket, fiyat ve tarife listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasındaki fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyatın uygulanacağı, belirtilmiştir.

Üçüncü fıkrada indirimli satışlar düzenlenmiştir. Günümüzde firmaların satışları artırabilmek amacıyla kullandıkları, en yaygın yöntemlerden birisi indirimli satış uygulamalarıdır. Ülkemizde indirimli satışlarla ilgili kapsamlı bir yasal düzenleme bulunmaması, çeşitli suiistimallere neden olabilmektedir. Örneğin, bir yerli sahipleri fiyat etiketleri üzerine önceden geçerli olmayan yüksek fiyatlar yazarak, sonrasında bu fiyatları üzerini çizmek ve aslında mevcut olan eski fiyatları tekrar yazarak suretiyle tüketicilerde indirim yapılmış izlenimi uyandırabilmektedirler. Bu gerçekleri, kampanyalar tüketicileri yanıltıcı etkiler meydana getirebilmektedir. Getirilen yasal düzenlemelerle indirimli satış faaliyetlerine çeki düzen verilmesi ve bu sayede tüketicilerin aldatılması ve yanlış yönlendirilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu fıkrada, indirimli satış esnasında indirimden önceki fiyat ile indirimli fiyatın ve indirim oranının etiket, fiyat ve tarife listelerinde birlikte gösterilmesi mecburiyeti getirilerek gerçekte ne kadar indirim yapıldığını, tüketiciler tarafından görülmesi temin edilmiştir. İndirimden önceki fiyattan malların veya hizmetlerin satışa sunulduğunun ispatı, satış, veya satışla ilgiliye ait olacaktır.

Dördüncü fıkrada, fiyat etiketlerinin uygulanması ile ilgili Bakanlıkta birlikte belediyelerinde yetkili olduğu düzenlenmiş olup, belediyelerde bu madde kapsamındaki denetim ve inceleme yaparak ayrıntı uygulamaları ile ilgili tespitlerini idari yapıtı uygulanması, teminen bu Kanunun 77 nci maddesi doğrultusunda yapıtı uygulananın merkezinin bulunduğu valiliğe bildireceklerdir.

Beinci fıkraya göre etiket ve tarife listeleri ile indirimli satışlara ilişkin uygulama usul ve esasları Bakanlık tarafından yönetmelikle düzenlenecektir.

MADDE 55- Bu madde ile 4077 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan tanımlar ve kullanma kılavuzuna ilişkin hususlara benzer düzenlemeler yapılmış, tır.

Birinci fıkrada, tüketicilerin bilgilendirilmesi amacıyla tüketiciye sunulan malların, tanımlar, kullanma kılavuzları, bakımı ve basit onarımına ilişkin Türkçe tanımlar ve kullanma kılavuzuyla ve gerektiğinde uluslararası, sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satılması, zorunluluğu getirilmiştir.

İkinci fıkrada, malın güvenli kullanımına ilişkin hususların malın üzerinde yer alması, halinde yazılı ve sesli ifadelerin Türkçe olması, zorunluluğu getirilmiştir. Örneğin, bir otomobilde "Emniyet kemerinizi takınız" şeklinde güvenlikle ilgili bir bilginin yazılı veya sesli olarak yer alması, halinde Türk tüketicilerin can ve mal güvenliğinin korunması amacıyla bu bilgilerin Türkçe olarak verilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Tüketicilerin zararlı ve tehlikeli malların kullanımı, halinde uyarılması gerekmektedir. Benzer husus Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2001/95 sayılı ve 3/12/2001 tarihli Genel Ürün Güvenliği Yönergesinde de yer almaktadır. Üçüncü fıkrada bu uyarı, amaçlarına hizmet etmektedir. Malların ilgili teknik düzenlemesi uyarınca kesinlikle, ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu maldan emniyetle faydalanabilmesi için üzerine veya tanımlar ve kullanma kılavuzuna bu durumla ilgili açıklama, bilgi ve uyarılar, açıklama görülecek ve okunacak şekilde konulması, veya yazılması, zorunlu kılınmıştır, tır. Ancak bu husus güvensiz ürünlerin piyasaya arz edilebileceği anlamına, taşınmamaktadır. Bazı ürünler nitelikleri gereği kullanılmaları, sırasında tehlikeli olabilmektedirler. Bu nedenle de bu tehlikeye ilişkin doğrudan ve dikkatli kullanılmaları, sağlama adına tüketicilerin bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Dördüncü fıkrada, üretici, ithalatçı ve satıcıların Türkçe tanımlar ve kullanma kılavuzlarının hazırlanması ve tüketicilere teslim edilmesine ilişkin sorumluluklar, düzenleme altına alınmıştır, tır. Buna göre garanti belgesinin hazırlanarak piyasaya arz edilme sorumluluğu üreticilere/ithalatçılara; hazırlanması olan bu kullanma kılavuzlarının tüketicilere verilmesi sorumluluğu ise satıcılara aittir. Dolayısıyla üretici ve ithalatçıların malla ilgili kullanma kılavuzlarının hazırlanarak malla birlikte piyasaya arz edildiğini, satıcıların da kullanma kılavuzlarının tüketicilere verildiğini ispat etmek zorunda tutulacaklardır.

Beşinci fıkrada, hangi malların tanımlar ve kullanma kılavuzunu ve etiketle satılmak zorunda olduğu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurlar ile diğer uygulama usul ve esaslarına müteallik ayrıntıların ikincil mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanlıkça yetki verilmiştir.

MADDE 56- 25/5/1999 tarihli Tüketici Malların Satılması Sözleşmeleri ve İlgili Garantilerin Bazı Yönleri Hakkında 1999/44/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesinde ihtiyari garantiye ilişkin hükümler yer almakta olup, Yönergede yer alan bu hususlar bu madde ile düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada, üretici ve ithalatçılara Bakanlıkça belirlenen mallar için garanti belgesi düzenleme zorunluluğu getirilmiştir. Ancak 4077 sayılı Kanunda yer alan garanti belgesinin Bakanlıkça onaylanması, arttırılarak kaldırılmış, tır. Bu fıkrada, garanti belgesinin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğunun satıcıya ait olduğu da hüküm altına alınmıştır, tır.

İkinci fıkrada ile garanti süresi iki yıl olarak belirlenmiştir. Bilindiği üzere Kanununun 12 nci maddesinde ay, para, hak arama süresi iki yıl olarak belirlenmiştir. Buna göre, garanti belgesi ile satılan bir malın garanti süresi de iki yıldan az olamaz. Bir anlamda tüketiciler, satın aldıkları mallar ile birlikte kendilerine verilen garanti belgesi sayesinde Kanununun 11 inci maddesindeki haklarından haberdar olacakları, iki yıldan az olmamak üzere üretici ve ithalatçıların, süre içinde haklarını arayabileceklerdir. Garantinin süre sonunda, bir ölçü birimi ile de belirlenmesi mümkündür. Örneğin, fotokopi makinelerinde çekim adedi, otomobillerde katedilen kilometre, otomobil lastiklerinde ise derinliği gibi.

Bunlardan hangisi önce dolarsa garanti süresinin sona erdiği kabul edilmektedir. Diğ er taraftan, bir garanti belgesinin verilmemesi, tüketicinin yasal hakları, kullanamayacağı anlamına gelmez.

Üçüncü fıkrada, aydınlatıcı mallarda tüketicinin seçimlik haklarına ilişkin 11 inci maddedeki onarım hakkı, seçmesi durumunda, tüketicinin hangi hallerde diğ er seçimlik hakları kullanacağı, belirlenmiştir. Tüketici onarım hakkı, seçerek malın tamir edilmesi halinde malın kullanmaya devam edebileceğini beyan ederek söz konusu mala ikinci bir ans vermektedir. Ancak buna rağmen 58 inci maddede belirlenen azami tamir süresi içerisinde mal tamir edilmez ise veya tamir edilen mal garanti süresi içerisinde tekrar arızalanırsa veya garanti süresi içerisinde kullanıcının hataları, kapsam dışı olmak üzere tamirinin mümkün bulunmadığı anlamına gelir. Tüketici 11 inci maddede yer alan diğ er seçimlik hakları kullanmakta serbest olacaktır. Satıcı, tüketicinin seçtiği talebi yerine getirmek zorunda olup, tüketicinin seçtiği talebi yerine getirilmez ise satıcı ile birlikte üretici veya ithalatçı, tüketiciye karşı müteselsil sorumlu olacaktır. Tüketici bu durumda seçtiği talebin yerine getirilmesi için üretici veya ithalatçıya dava açabilecektir.

Dördüncü fıkrada, Bakanlıkça hangi malların bu tür bir belge ile satılmasına sunulmak zorunda olduğu ve konuyla ilgili diğ er usul ve esaslar, belirleme yetkisi verilmiştir.

MADDE 57- İhtiyari garantiye ilişkin düzenleme, 99/44 sayılı, AB Yönergesinin 6 ncı maddesi ile uyumlu olarak yapılmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında ihtiyari garantinin tanımlanması, yapılmıştır. Buna göre ihtiyari garanti, tüketicinin yasal hakları saklı kalmak kaydıyla, malın veya hizmetin bedelinin iadesi, devri yapılması, onarılması, ya da bakımının yapılması, veya benzer hususlarda verilen taahhüdü ifade etmektedir. Garanti taahhüdü ile tüketiciye verilen hakları, tüketicinin, satıcıya karşı zaten yasa gereği sahip olduğu seçimlik haklarından hiçbirisinin yerini almaz, mümkün değildir. Aydınlatıcı do an sorumluluk garanti taahhüdünün yanısıra, başka amaçlarla söz konusudur.

İkinci fıkraya göre satıcı ve sağlayıcılar taahhüt ettikleri hakları kullandıkları herhangi bir ücret alamayacaklardır. Örneğin beyan edilen ücretsiz onarım hakkı, verilmeyen bir satıcı, bu beyan edilen garanti taahhüdü için malın onarımını tüketiciden tamir ücreti, parça ve benzeri ücret almadan bir bedel talep edemeyecektir.

Üçüncü fıkrada garanti taahhüdünde bulunan satıcı, veya sağlayıcılar, bu taahhütte ve ilgili reklamlarda yer alan ifadelerle bağlı olarak hüküm altına alınmıştır. Tüketicinin, satıcıyla sözleşmesinden do an yasal hakları saklı olduğu ve bunların garanti ile sınırlandırılmadığı, garanti taahhüdünde ifade edilmek zorundadır. Garanti taahhüdünde, garantiden faydalanma koşulları, süresi, garanti verenin adı ile erişim bilgileri açık ve anlaşılabilir bir dille yer almalıdır.

Dördüncü fıkraya uyarınca, ihtiyari garanti taahhüdünün yazılı olarak veya tüketicinin kullanılmadığı açık diğ er bir şekilde, veri saklayıcısı üzerinde kayıtlı olarak kendisine verilmesi gerekmektedir.

Beşinci fıkraya göre, ihtiyari garanti taahhüdü bu maddede belirtilen özellikleri taşıması bile geçerlidir. Yani eklenmiş veya içerik itibarıyla ayrılmaz garantiler taahhüdünün butlanına sebep olmaz. Bu taahhüdü her halükarda ayakta tutmak tüketici lehine olan çözümdür.

MADDE 58- Birinci fıkrada, üretici veya ithalatçılar, ürettikleri veya ithal ettikleri mallar için o malın Bakanlıkça tespit edilen kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini sunmaları zorunlu kılınmıştır. Merce Yönetmelikte teknoloji ürünlerinde yedi yıldığı diğ er sanayi ürünlerinde on yıl olarak belirlenmiştir. Malın kullanım ömrü süresince, özellikle Tasarıyla belirlenen hak arama süresi olan iki yıldan sonraki dönem, tüketici mağduriyetlerinin en çok yaşandığı dönem olarak kararlaştırılmıştır. İthalatçı ve

üreticiler, tüketiciye mal,n sat,ld, , tarihten itibaren iki y,ll,k süre içerisinde, sat,lan mal,n tamiri konusunda azami özeni göstermektedir. Ancak, zamana ,m, süresi tamamland,ktan sonra, mal,n tamiri konusunda ayn, özenin gösterilmemesi söz konusu olabilmektedir. Örne in, bir otomobil için Bakanl,kça on y,ll,k kullan,m ömrü süresi belirlenmi olmas, halinde, iki y,ll,k yasal hak arama süresi dolduktan sonra, geriye kalan sekiz y,ll,k sürede tüketicinin otomobille ilgili ya ayaca , problemler kar ,s,nda korunmaya ihtiyac, vard,r. ki y,ll,k süreden sonra da mal,n ar,zalanmas, mümkün olup, bu hallerde art,k tüketici paras,n, vererek bu mal,n, tamir ettirmek isteyecektir. Yap,lan düzenleme ile Bakanl,kça tespit ve ilân edilen kullan,m ömrü süresince sat, sonras, hizmetlerin devam etmesinin sa lanmas, ve böylece tüketicilerin sat,n ald,klar, sanayi mallar,ndan kullan,m ömürleri boyunca faydalanabilmeleri amaçlanm, t,r.

İkinci f,krada üretici ve ithalatç,lar,n Bakanl,k taraf,ndan ikincil düzenlemeyle belirlenecek mallar için Bakanl,ktan sat, sonras, hizmet yeterlilik belgesi almak zorunda oldu u düzenlenmi tir.

Üçüncü f,krada, bir mal,n ar,zalanmas, durumunda, o mal,n yetkili servislerdeki azami tamir süresinin mallar,n özelliklerine göre Bakanl,k taraf,ndan belirlenecek olan azami tamir sürelerini a amayaca , düzenlenmi tir.

Dördüncü f,krada, üretici veya ithalatç,lar,n, yetkili servis istasyonlar,n, kendilerinin kurabilece i gibi servis istasyonlar,n,n verdi i hizmetlerden sorumlu olmak art,yla kurulu bulunan servis istasyonlar,ndan veya servis organizasyonlar,ndan da istifade edebilmelerine imkân sa lanm, t,r.

Be inci f,krada, herhangi bir üretici veya ithalatç,ya ba l, olmaks,z,n faaliyette bulunan servis istasyonlar,na ili kin yeni düzenlemeler getirilmekte olup, bu servislerin verdikleri hizmetten dolayı, tüketiciye kar , sorumlu olduklar, hüküm alt,na al,nm, t,r.

Alt,nc, f,krada, uygulamada kar ,la ,lan ithalatç, firmalar,n ticari faaliyetinin sona ermesi nedeniyle tüketicilerin ya ad, , probleme çözüm bulunmaya çal, ,lm, t,r. Bir ithalatç,n,n herhangi bir mal, piyasaya sunduktan sonra ticari faaliyeti sona ererse bu mallar,n bak,m ve onar,m hizmetlerinin sunulmas,ndan garanti süresi içerisinde sat,c,, üretici veya ithalatç, müteselsilen sorumlu olaca ,ndan, sat,c,lar güvenilir ithalatç,lardan mal temin etmeye çal, acaklar, böylelikle tüketiciler sat,n alm, oldu u mallar ile ilgili bir problem ya ad,klar,nda bak,m ve onar,m hizmetlerini almaya devam edebileceklerdir. Garanti süresi d, ,nda ise üretici veya o mal,n yeni ithalatç,s, bak,m ve onar,m hizmetlerini vermekten sorumlu olacakt,r. Örne in bilindik marka bir cep telefonunu ithal eden bir firman,n ticari faaliyeti sona erse bile o markan,n ülkemizde bulunan üreticisi veya temsilcisi kendi markalar, ile ilgili bak,m ve onar,m hizmetlerini vereceklerdir.

Yedinci f,krada, üretici veya ithalatç,lar,n, hangi mallar için kurmalar,n,n zorunlu oldu u ve bu servislerin kurulu u, i leyi i, özellikleri ile di er usul ve esaslar için Bakanl, a yönetmelik ç,karma yetkisi verilmi tir.

MADDE 59- 4077 say,l, Kanununun 20 nci maddesinin birinci f,kras,nda yer alan ve tüketicilerin bilinçlendirilmesi konusunda örgün ve yayg,n e itim kurumlar,n,n ders programlar,na Milli E itim Bakanl, ,nca gerekli ilavelerin yap,lmas,na ili kin düzenlemeye söz konusu ilavelerin yap,lmas, a amas,nda Bakanl, ,n görü ünün al,nmas, hususu eklenerek madde yeniden yaz,lm, t,r.

İkinci f,krada tüketicilerin bilinçlendirilmesi amac,yla radyo ve televizyon programlar,nda yay,n yap,lmas, amaçlanmaktad,r. Yayg,n araçlar olan ve pek çok kitleye kolayl,kla ula abilen radyo ve televizyon programlar,n,n kullan,lmas,n,n, tüketicilerin daha etkili bir ekilde e itilmesi ve bilinçlendirilmesine büyük katk, sa layaca , aç,kt,r. Tüketicinin e itilmesi ve bilinçlenmesinde radyo ve televizyon programlar,n,n etkinli inin artt,r,lmas, amac,yla, bu programlar,n 07.00-23.00 saatleri aras,nda yay,nlanmas, ve ayda on

dakikadan az olmamas, zorunlulu u getirilmidir. Yapılan yayınlar, tarih, saat, süre, içerik bilgilerinin liste halinde her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirilmesi zorunlu kılınmış ve bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık on dakikalık süreye dâhil edilmeyeceği düzenlenmiştir. Süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenecek ve sonuçlar, Bakanlık tarafından bildirilecektir.

MADDE 60- 2013 yılı itibarıyla onaltı yıllık bir uygulama ile geleneksel hale gelen tüketici ödülleri Kanununun bu maddesi ile kanuni bir dayanağa kavuşmaktadır.

Birinci fıkrada, tüketici ödüllerinin tanıtım, yapılm, t.r. Buna göre; tüketici ödülleri, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi ile yasal hakların, kullanılmaları, konusunda özendirilmesi amaçlarına yönelik olarak verilen ödüllerdir.

İkinci fıkrada, tüketici ödüllerinin verilmesinin herhangi bir menfaati kisine dayanmaması gerektiği ve ödülleri verecek olan kurum veya kuruluşların bu ödüllere ilişkin kriterleri önceden ilân etmesi ve buna göre vermesi gerektiği düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkrada, tüketici ödüllerine ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 61- Bu madde ile öncelikle ticari reklamın tanıtım, yapılm, olup, bir mal veya hizmetin satış, kiralanması, satılmaması, hedef kitleyi oluşturanlar, bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklamveren tarafından herhangi bir mecraada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliindeki duyuru ticari reklam olarak tanımlanmıştır. İlân niteliindeki duyurularda reklam ya da bilgilendirme amacıyla yapılan bir pazarlama iletişimi niteliindeki duyuru sıfatından söz konusu tanımda ayrıca ilân ifadesine yer verilmesine gerek duyulmamıştır.

İkinci fıkrada ticari reklamların hangi ilkelere uygun olması gerektiğini saptamaktadır. Genel ahlak, kamu düzeni ve kişilik hakları, reklamların içeriğine ilişkin bazı sorunları, saptamakta; ayrıca reklamların dürüst ve doğru olmaları, aranmaktadır.

Üçüncü fıkrada tüketiciyi aldatıcı, veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını, istismar edici, tüketicinin can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını, bozucu, hastalar, yaşlılar, çocuklar, ve engellileri istismar edici reklam ve ilânların yasak olduğu düzenlenmiştir. Bu kapsamda örnek olarak toplum sağlığına, açışından olumsuzluk yaratan bilimsel olarak etkinliği ve yan etkileri kanıtlanmamış olan gıda takviyesi gibi ürünlerin reklamları, veya suç işlemeyi özendirici şekilde yapılan silah reklamı, veya hastalar, yaşlılar, çocuklar, veya engellileri istismar eden reklamlar yasaklanmıştır.

Günümüzde çok etkili bir şekilde ayrıca, hissettiren rekabetle birlikte piyasaya her gün çok sayıda yeni ürün girmektedir. Bu rekabet ortamında firmaların ürünlerini pazarlayabilmeleri için hayati rol oynayan araç reklamlardır. Reklamlar tüketicilerin satın alma kararını verirken etkilendikleri en önemli araçlardan birisidir. Reklamlar, tüketici tercihlerini direkt etkiler ve tüketicilerin bilgilendirilmesinde önemli bir rol oynarlar. Bu rekabet ortamında firmaların ürünlerini pazarlayabilmek için çeşitli reklam türleri ve stratejileri uygulamaktadırlar. Satın alma, artırmak ve tüketiciyi bilgilendirmek amacıyla yapılan bu reklamların tüketiciyi aldatıcı, yanlış, olmaması gerektiği gibi, örtülü reklam biçiminde de yapılmaması gerekir.

Yasal ve etik açıdan uyulması gereken kurallar böyle iken, reklamlar kimi zaman aldatıcı, yanlış, olabilmekte, kimi zaman da izleyici veya okuyucu durumundaki kişilere çeşitli programlar sırasında veya haberlerde örtülü şekilde ticari mesajlar aktararak izleyici veya okuyucular tüketici konumuna sokulmaya çalışılmaktadır. Haber ya da program seyrettiğini zanneden izleyiciler, ya da gazetelerde haber okuduğunu zanneden okuyucular örtülü şekilde bir reklama maruz bırakılarak satın alma tercihlerine etik olmayan bir şekilde

müdahale edilmektedir. Görsel veya yazılı medyada bu şekilde örtülü reklamlar yapılarak okuyucuların veya izleyicilerin satın alma tercihlerine müdahale edilmekte, dolayısıyla reklamlar, tüketicilere yasal düzenlemelere aykırı bir şekilde aktarılmaktadır. Beinci fıkrafta öncelikle bu tür haksız şekilde yapılan örtülü reklamın bir tanım yapılmış, daha sonra ise her türlü mecrada örtülü reklamın yasak olduğu vurgulanmıştır.

10/9/1984 tarihli Aldatıcı ve Karşılaştırmalı Reklamlara İlişkin Konsey Yönergesinin 3/a maddesi uyarınca aynı nitelikte veya aynı ihtiyaçları karşılayan mal ve hizmetleri objektif olarak karşılaştıran reklamlar yapılabilir. Ancak bunların dürüst rekabet ilkelerine uygun olmaları ve izleyicileri yanıltmamaları gerekir. Karşılaştırmalı reklamlara ilişkin diğer ayrıntılar ise Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikte saptanacaktır.

Altıncı fıkra göre, bir ihtilaf çözümlenirken, halinde ticari reklamlarda yer alan somut iddialar, ispat yükü reklam verendir.

Yedinci fıkra göre, reklam verenlerin yanı sıra, reklam ajansları ve mecraları da bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdür. Bu yükümlülükler reklam verenlerin yanı sıra mecraları, veya reklam ajansları, aykırı davranışları Bakanlık ihlalin niteliğine göre bunlara da idari yaptırımlar uygulayabilecektir.

Sekizinci fıkrafta, Bakanlık ticari reklam ve ilânlara ilişkin yönetmelik çıkararak usul ve esaslar belirleyecektir. Bu yönetmelikte özellikle sektörel sorunlamalar da dâhil olmak üzere reklamlarla ilgili getirilecek tüm sorunlamalar yer alacaktır.

MADDE 62- Birinci fıkrafta, tüketici ileminde tüketicinin karşılarında bulunan, satış, sa layıcı, kredi veren, üretici, ithalatçı, gibi ticari uygulamada bulunanlar tarafından tüketicinin kararını etkileyebilecek her türlü haksız ticari uygulama yasaklanmıştır. Tüketicilere yönelik haksız ticari uygulamaların yasaklanması, tüketicinin hukuki ilemler yaparken özgür iradelerini tam olarak kullanmalarını ve etki altında kalmadan karar verebilmesini temin etmektedir. Ticari uygulamada bulunan, tüketicilere yaptırım uygulamalarda mesleki özenin gereklerine uymaları gerekmektedir. Ayrıca ticari uygulama, ulaştırma, ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini bozmamalıdır. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikteki ticari uygulamalar haksız olarak nitelendirilmektedir. Haksız ticari uygulamaların yasaklanması ile tüketicilerin bilinçli olarak karar vermelerine imkân tanıyacak ve aksi halde vermeyeceği bir satın alma kararının önüne geçilmesi sağlanacaktır. Örneğin, tüketiciye mal veya hizmetin niteliği veya menei hakkında veya mütebbisin özellikleri hakkında yanlış bilgi verilmesi veya tüketicinin karar vermesi için gerekli olan bazı bilgilerin kendisinden saklanması, hallerinde haksız ticari uygulamaların varlığı kabul edilecektir.

İkinci fıkrafta, ticari uygulamada bulunan, ticari uygulamasına ilişkin somut iddiaların doğruluğunu ispatla yükümlü olacakları belirtilmiştir. Dolayısıyla satış, sa layıcı, ticari uygulamasının haksız olmadığı, ispat etmesi gerekmektedir. Reklam Kurulu tarafından yapılacak incelemeler ve araştırmalarda ticari uygulamada bulunan, bir ticari uygulamaya ilişkin somut iddiaların doğruluğuna ilişkin delil sunmak zorundadır. Bu delillerin sunulmaması, ya da yetersiz bulunması, halinde somut iddiaların doğru olmadığı kabul edilecektir.

Üçüncü fıkrafta, haksız ticari uygulamanın reklam yoluyla gerçekleştirildiği hallerde Kanunun 61 inci maddesi hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla reklam yoluyla gerçekleştirilen haksız ticari uygulamalar ile ilgili olarak ticari reklamlara ilişkin öngörülen cezalar uygulanacaktır.

Dördüncü fıkrafta, haksız ticari uygulamaların tespit edilmesine ve bunların denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile her halükarda haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek uygulamaların Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikte düzenleneceği hüküm

alt,na al,nm, t,r. AB Yönergesinin ekinde yer alan haks,z ticari uygulama örnekleri ile aldat,c, ve sald,rgan nitelikteki uygulamalara ili kin ayr,nt,lar bu yönetmelikte yer alacaktır.

MADDE 63- Birinci f,krada, Reklam Kurulunun görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Buna göre Reklam Kurulu ticari reklamlar,n yan, s,ra haks,z ticari uygulamalar ile ilgili de düzenleme, denetim ve inceleme yapma, idari yapt,r,m uygulama görevlerini yerine getirecektir. Kurul ayk,r, buldu u ticari reklam veya ticari uygulamalar ile ilgili durdurma ve/veya ayn, yöntemle düzeltme ve/veya idari para cezas, veya gerekli görülen hallerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezas, verebilecektir. Tasar, ile Reklam Kurulu ile ilgili getirilen önemli düzenlemelerden bir tanesi Kurulun istemesi halinde tedbiren durdurma cezas, verme yetkisini Ba kana devredebilmesidir. Bu yetki devri gerek duyulan hallerde Reklam Kurulunun standart bir toplant,y, bir ay beklemeden h,zl, bir ekilde karar almas,n, sa layacaktır. Baz, durumlarda tüketicilerin sa l,k ve güvenli ini tehlikeye dü ürecek bir reklam, Reklam Kurulu toplant,s,ndan hemen sonra yay,nlanmakta olup en iyi ihtimalle o reklamla ilgili bir karar alabilmek için bir sonraki Reklam Kurulu toplant,s, beklenmekte ve bu süreç yakla ,k otuz günü almaktadır. Reklam yay,nlan,p tüketiciler üzerindeki etkilerini olu turdu u için bir ay sonra karar al,nsa da bu karar tüketiciler aç,s,ndan geç al,nm, bir karar olaca ,ndan, Tasar, ile tedbiren durdurma yetkisinin Ba kana devredilebilmesi bu problemleri engelleyecektir. Reklam Kurulu taraf,ndan verilen kararlar Bakanl,k taraf,ndan uygulanacaktır.

İkinci f,krada, 4077 say,l, Kanununun Reklam Kurulu ba l,kl, 17 nci maddesinde yap,lan de i iklikte, halihaz,rda yirmidokuz üyeye sahip Reklam Kurulunun üye say,s,n,n onbire dü ürülmesi öngörölmü ve böylelikle Kurulun daha dinamik ve etkili çal, abilmesi ve daha h,zl, karar almas,n,n sa lanmas, hedeflenmiştir. Üyeler belirlenirken Reklam Kurulunun ticari reklamlar,n yan, s,ra haks,z ticari uygulamalar,n da denetimini yapaca , göz önüne al,nm, t,r.

Üçüncü f,krada, Kurul üyelerinin görev sürelerine ili kin bir düzenleme yap,lm, t,r. Reklam Kurulu üyeleri yeniden görev alabilirler. Süresi dolan üyenin görevinin yeni üye göreve ba layana kadar devam etmesi öngörölerek kurum ve kurulu lar,n Kurulda temsil yetilerinin devam,n,n sa lanmas, amaçlanm, t,r.

Dördüncü f,krada, Kurulun hangi s,kl,ta toplanaca , düzenlenmiştir.

Be inci f,krada, toplant, ve karar yeter say,lar, düzenlenmiştir.

Alt,nc, f,krada, sektörel bazda uzmanla m, ihtisas komisyonlar,n,n kurulmas,na yönelik düzenlemeler yap,larak Reklam Kurulunun daha isabetli kararlar almas,n,n sa lanmas, amaçlanm, t,r.

Yedinci f,krada, Kurul ba kan ve üyeleri ile htisas Komisyonu ba kan ve üyelerine ödenecek huzur hakk, ve ücretinin nas,l belirlenece i düzenlenmiştir.

Sekizinci f,krada, Kurulun incelemesini dosya üzerinden yapaca , ve Kurulun sekreteryaya hizmetlerinin Genel Müdürlük taraf,ndan yerine getirilece i düzenlenmiştir.

Dokuzuncu f,krada, Kurulun yalnızca gerekli gördü ü hallerde özel uzmanl,k gerektiren hallerde üniversitelerden, gerçek ki ilerden, özel hukuk tüzel ki ilerinden görü alabilece i düzenlenmiştir.

Onuncu f,krada, evrensel tüketici haklar,ndan biri olan bilgi edinme hakk,n,n tipik bir örne i olarak Kurul kararlar,n,n kamuoyuna aç,klanmas, öngörölmü tür. Çe itli kamu otoritelerinin tüketicilerle i lem yapanlara yönelik yap,lan incelemeleri sonucunda elde etti i bilgileri ve ald, , kararlar, kamuoyuna aç,klamas, uygulamada yayg,nl,k kazanmaktadır. Bir reklam,n aldat,c, oldu una karar verilmesi tek ba ,na yeterli de ildir. Bu karar,n, reklam,n hedef kitlesi olan tüketiciler için anlam ifade edebilmesi için Reklam Kurulu Ba kanl, ,nca kamuoyuna duyurulmas, gereklidir.

Onbirinci f,krada, ayr,nt,lar,n ikincil mevzuatla düzenlenmesi konusunda Bakanl, a yetki verilmiştir.

MADDE 64- Birinci f,krada, Tüketici Konseyinin y,lda en az bir kez toplanmas, ve Konseyin görü lerinin ilgili merciler taraf,ndan öncelikle ele al,nmas, öngörölmü tür.

kinici f,kra gere i Konseyin üyelerinin en fazla %50øsinin kamu kurum ve kurulu lar,n,n temsilcilerinden olu aca , öngörölerek sivil toplum kurulu lar, ile meslek örgütlerinin daha fazla temsil edilmesi amaçlanm, t,r.

Son f,kraya göre, Tüketici Konseyinin üyeleri ile çal, ma usul ve esaslar,n,n Bakanl,k taraf,ndan yönetmelikle düzenlenmesi öngörölmü tür.

MADDE 65- İlgili tüm taraflar,n kat,l,m,yla en az y,lda bir kez düzenlenecek olan bu Konsey, ölkemizde bu alanda bir ilktir. Bakanl,kça koordine edilecek olan Konsey; ça da ileti im uygulamalar,n, takip ederek ulusal reklam politikam,z,n olu turulmas,, reklam sektörünün ve reklam denetim i levinin geli tirilmesine yönelik ara t,rma ve çal, malar yap,lmas, ve bu alanda görü ve öneriler haz,r,layarak bu görü ve önerilerin ilgili mercilere iletilmesi gibi çok önemli bir misyonu gerçekle tirecektir.

kinici f,krada Reklam Konseyinin üyeleri, çal, ma usul ve esaslar, ile di er usul ve esaslara ili kin Bakanl, a yönetmelik ç,karma yetkisi verilmi tir.

MADDE 66- Bakanl, a il merkezlerinde ve gerek duyulan ilçe merkezlerinde tüketici hakem heyeti (THH) kurma yetkisi verilmi tir. Mevcut düzenlemeden en önemli fark her ilçe merkezinde THH kurulma zorunlulu unun kald,r,lmas,d,r. Nüfus, hakem heyetlerine yap,lan ikayet say,lar, gibi kriterler baz al,narak hangi ilçelerde THH kurulmas,n,n gerekli oldu u tespit edilecek y,ll,k belli bir ba vurunun alt,nda kalan yerlerde THH kurulmayacak, ancak bu ilçelerde tüketicilerin ba vurular,n, yapabilece i bir merkez olacak ve bu ba vurular yönetmelikle belirlenen THHødere yönlendirilecektir. Ba vuru say,s,n,n fazla oldu u yerlerde ise birden fazla THH kurularak ba vurular,n etkin ve h,zl, bir ekilde sonuçland,r,lmas,n, sa layacak bir yap, olu turulacakt,r. Böylelikle hem kaynaklar etkin bir ekilde kullan,lacak hem de THHøder daha etkin ve h,zl, çal, acaklard,r.

kinici f,krada, Ba kan ve üyelerin hangi kurum ve kurulu temsilcilerinden olu aca , düzenlenmi tir. Mevcut Kanunda kar , taraf,n (sat,c,, sa lay,c, ve benzeri) kimli ine göre ticaret odalar, veya esnaf odalar,n,n temsiliyeti öngörölmü olup, uygulamada bu durum s,k,nt,lara sebebiyet vermektedir. Baz, hakem heyeti kararlar,nda hem ticaret odas, temsilcisinin hem de esnaf odas, temsilcisinin imzalar,n,n oldu u, baz, hakem heyetlerinde esnaf odalar,n,n hiç ça r,lmad, ,, yo un ba vurular,n oldu u THHøderde sat,c, veya sa lay,c,n,n kimli ine göre toplant,lara ticaret odas, temsilcisi ile esnaf odas, temsilcisinin girip ç,kmas,n,n problemlere yol açt, , bilinmektedir. Bu nedenle öncelikle ticaret odas,n,n bulundu u yerlerde ticaret odas,n,n temsilcisinin THHøderde temsil edilmesi, ticaret odas,n,n bulunmad, , yerlerde ise en çok üyeye sahip esnaf odas,n,n temsil edilmesi öngörölmü tür. Di er taraftan ba kan ve üyelerin yedeklerinin de belirlenmesi öngörölerek toplant,lar,n daha sa l,kl, yap,lmas, amaçlanm, t,r.

Üçüncü f,krada THHøderinin olu umunun sa lanamad, , yerlerde üyeliklerin illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam taraf,ndan, Bakanl,kça belirlenecek nitelikleri haiz Devlet memurlar, aras,ndan seçilmesi öngörölmü tür.

MADDE 67- Birinci f,krada, heyetin çal, malar,na ve kararlar,na esas olacak dosyalar, haz,r,lamak ve uyu mazl, a ili kin raporu sunmak üzere ticaret il müdürlüklerinde yeterli say,da raportör kadrosu ihdas edilmesi, bu raportörlerinde il ve ilçe hakem heyetlerinde görevlendirilmesi öngörölmü tür. Ancak baz, THHøderde raportör kadrosunun yeterli gelemeyebilece i öngörölerek illerde ticaret il müdürü taraf,ndan ticaret il müdürlü ü personeli aras,ndan, ilçelerde ise kaymakam taraf,ndan ilçede görevli Devlet memurlar,

arasından yeterli sayıda raportör görevlendirilmesi yapılmasına yönelik düzenleme yapılması, t.r.

İkinci fıkrada tüketici hakem heyeti raportörleri, heyetin çalışmaları ve kararları, esas olacak dosyalar, hazırlamak ve uyuşturmakla görevli kılınması, t.r.

MADDE 68- Birinci fıkrada değeri 2.000 TL'nin altında bulunan uyuşturmacılarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunluluğu getirilmiştir. Ancak büyük ehir statüsünde bulunan illerde mevcut durumda il merkezlerinde sadece merkez ilçelerde kurulu bulunan THH'ler çalışıyor, karar verebilmekte, büyük ehirlerdeki il THH'leri çalışıyor, karar verememektedirler. Bu durumda personel açısından daha fazla sayıda personeli bulunan il THH'lerin atılması kalması sebebiyet vermektedir. Hem büyük ehirlerdeki il THH'lerinin aktif hale getirilmesi hem de daha fazla tüketici ikayetinin mahkemelere gitmeden çözüme kavuşturulması için büyük ehir statüsündeki il THH'lerinin 2.000 TL ile 3.000 TL arasındaki tüketici uyuşturmacıların çalışmalarına yönelik düzenleme yapılması, t.r.

Büyük ehir statüsünde bulunan illerde il tüketici hakem heyetleri 2.000 TL'nin altındaki ve 3.000 TL'nin üstündeki uyuşturmacılara bakmayacaktır. Buralarda ikamet eden tüketicilerin, 2.000 TL'nin altındaki uyuşturmacılarda ilçe THH'lere, 3.000 TL'nin üzerindeki uyuşturmacılarda ise tüketici mahkemelerine gitmesi gerekecektir.

Büyük ehir statüsünde olan illerdeki ilçe THH'leri ile büyük ehir statüsünde olmayan illerdeki il ve ilçe THH'leri de 2.000 TL'nin üstündeki uyuşturmacılara bakamayacaktır. Bu tür uyuşturmacılar için tüketici mahkemesine müracaat edilmesi gerekecektir.

İkinci fıkrada THH'lerin kendilerine yapılacak başvurular, her halükarda kabul etmeleri gerektiğine ilişkin düzenleme yapılması, t.r.

Üçüncü fıkrada tüketici hakem heyetine yapılacak başvuruların, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici ile ilminin yapıldığı yerdeki hakem heyetine yapılabileceği ifade edilmiştir. Bakanlık başvuru sayısı, nüfus gibi ölçütleri de belirleyerek nerelerde kaç adet THH kurulması gerektiğine karar verecek olup, bazı ilçelerde ise hiç THH kurulmayacaktır. Böylelikle hem kaynaklar daha etkin kullanılacak olup hem de ihtiyaca göre bazı yerlerde birden fazla hakem heyeti kurulacaktır. THH bulunmayan yerlerde ise tüketicilerin başvuruların kolayca yapabilmelerine olanak sağlayacak bir yapı öngörülmüştür olup, THH bulunmayan yerlerde başvuruların nerelere yapılacağı ve bu başvuruların hangi THH'ye görüleceği Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenecektir.

Dördüncü fıkraya ile bu maddede yer alan parasal sorunların hangi esasa göre arttırılması, ilişkin düzenleme yapılması, t.r.

Beşinci fıkrada yapılacak düzenleme ile THH'lere başvuru yapılmamasının bankacılık sektöründeki müşteriler için hakem heyeti gibi alternatif uyuşturmacı yollarına başvuru yapılması engel teşkil etmeyeceği düzenlenmiştir.

MADDE 69- THH'ler, resmi kurum ve kuruluşlar, bankalar, GSM operatörleri gibi kuruluşlarda dâhil olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlardan gerek duyulan belgeleri isteme hakkına sahip olacaktırlar. Kendisinden belge istenen bu belgeleri en kısa süre içerisinde THH'ye göndermek zorundadırlar.

MADDE 70- Birinci fıkraya göre tüketici hakem heyetinin vereceği kararlar hem tüketici hem de karar tarafı için çalışmaları olacaktır.

İkinci fıkrada, hakem heyeti kararları, n. 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre taraflara tebliğ edilmesi mecburiyeti Tasarıda açık olarak ifade edilmiştir. Bu kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilecektir.

Üçüncü f.krada, tüketici hakem heyeti kararlar,na kar , yap,lacak itirazlar,n, karar, veren hakem heyetinin bulundu u yerle im yerindeki tüketici mahkemesine yap,lmas, gerekmektedir. tiraz, kararlar,n tebli tarihinden itibaren onbe gün içerisinde yap,lmal,d,r. Mahkemeye yap,lan itiraz THHnin karar,n,n yerine getirilmesine engel te kil etmeyecektir. Ancak mahkeme, tedbir karar, ile THH karar,n,n icras,n, durdurabilecektir.

Dördüncü f.krada, itiraz olunan karar,n, kanunun olaya uygulanmas,nda hata edilmi olmas,ndan dolay, bozulmas, gerekti i ve kanuna uymayan husus hakk,nda yeniden yarg,lama yap,lmas,na ihtiyaç duyulmad, , takdirde tüketici mahkemesine, karar, de i tirerek ve düzelterek onayabilme yetkisi verilmi tir. Yine taraflar,n kimliklerine ait yanl, l,klarla, yaz,, hesap veya di er aç,k ifade yanl, l,klar, hakk,nda da bu hüküm uygulanacaktır. Hakem heyeti karar,, usule ve kanuna uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçe do ru bulunmazsa, gerekçe de i tirilerek ve düzeltilerek mahkemece onanacaktır.

Be inci f.kraya göre, THH kararlar,na itiraz yap,ld, , takdirde tüketici mahkemesinin verece i karar kesin olacaktır.

Alt,nc, f.krada, uygulamada THH kararlar,na kar , itiraz edilmesi durumunda ayet mahkeme THH karar,n, bozarsa tüketiciler 500-600 TLdik vekâlet ücreti ödemek zorunda kalmaktadır. Bu durumda tüketicilerin haklar,n, kullanmalar, konusunda isteksiz davranmalar,na sebebiyet vermektedir. Tüketicilerin haklar,n, aramalar, konusunda özendirmek maksad,yla THH karar,na kar , mahkemede vekil yoluyla itiraz edilmesi durumunda tüketicinin avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücreti ödeyece i, tarifenin maktu vekâlete ili kin asgari tutarlar,n,n uygulanmayaca , hüküm alt,na al,nm, t,r.

Uygulamada baz, sat,c,lar tüketicilerin ikayetlerini çözmekte, tüketicileri hakem heyetlerine yönlendirmektedirler. Bu durum hem THHdere yap,lan ba vurular, art,rmakta, hem de tüketicilerin zaman ve kaynak israf,na yol açmaktadır. Bu nedenle yedinci f.krada, uyu mazl,kla ilgili olarak tüketici hakem heyeti taraf,ndan tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirki i ücretlerinin Bakanlıkça kar ,lanaca ,, uyu mazl, ,n tüketicinin lehine sonuçlanmas, durumunda ise tebligat ve bilirki i ücretlerinin 6183 say,l, Amme Alacaklar,n,n Tahsil Usulü Hakk,nda Kanun hükümlerine göre kar , taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilece ine yönelik düzenleme yap,lm, t,r.

MADDE 71- Bu madde ile tüketici hakem heyeti ba kan ve üyelerine, raportör olarak kadrolu atanmalar hariç olmak üzere raportör olarak görevlendirilen di er kamu personeline ödenecek huzur hakk, ve huzur ücreti ile bilirki i ücreti ve bu ödemelere ili kin usul ve esaslar,n Maliye Bakanl, ,n,n uygun görü ü al,narak Bakanlıkça belirlenmesi öngörülmü tür.

MADDE 72- THHlerin kurulmas,, çal, ma usul ve esaslar,, raportörlerin nitelikleri, bilirki i müessesine ili kin usul ve esaslar ile di er hususlar,n belirlenmesi konusunda Bakanlıkça yönetmelik ç,karma yetkisi verilmi tir.

MADDE 73- Birinci f.krada, kamu tüzel ki ileri de dâhil olmak üzere kendi i i, i letmesi, zanaat, veya mesle ine ili kin ticari amaçlarla hareket eden veya onun ad,na ya da hesab,na hareket eden gerçek veya tüzel ki iler ile tüketiciler aras,nda yap,lan, eser, ta ,ma, simsarlık sözleşmelerinde dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki i lem ve tüketiciye yönelik uygulamalardan do abilecek uyu mazl,klarda tüketici mahkemeleri görevlendirilmi tir.

Tüketici mahkemelerinin olu turulmas,n,n nedenlerinden birisi de tüketicilerin masrafl,z ve h,zl, bir ekilde uyu mazl,klar,n,n çözümlenmesinin sa lanmas,d,r. Bu nedenle tüketiciler, tüketici örgütleri, ilgili piyasay, düzenleyen kamu kurum ve kurulu lar, ile Bakanlık taraf,ndan aç,lacak davalar ile ilgili olarak 12/1/2011 tarihli ve 6100 say,l, Hukuk

Muhakemeleri Kanununun harç ve avans ödenmesi ba l,kl, 120 nci maddesinde yer alan; Davac., yarg.lama harçlar, ile her y,l Adalet Bakanl, nca ç,kar,lacak gider avans, tarifesinde belirlenecek olan tutar., dava açarken mahkeme veznesine yat,rnak zorundadır. Avans,n yeterli olmad, n,n dava s,ras,nda anla lmas, hâlinde, mahkemece, bu eksikli in tamamlanmas, için davac,ya iki haftal,k kesin süre verilir.ö hükmü uygulanmayacaktır. Di er taraftan bu davalar her türlü resim ve harçtan muaf olmaya devam edeceklerdir. Tüketiciler mahkeme ara karar,nda veya hükmünde yer alan giderleri ödeyeceklerdir.

Tüketici örgütleri üst kurulu lar,nca aç,lacak davalarda, davac,n,n üstlenmek zorunda kalaca , avukatlık ve bilirki i ücretlerinin Bakanlıkça kar lanaca , düzenlenmiştir. Ülkemizde halen üst kurulu niteli i ta ,yan iki tüketici derne i federasyonu bulunmaktadır. Bu üst kurulu lar,n, davan,n davac, taraf,n, olu turmalar, halinde yarg,lama s,ras,nda üstlenmeleri gereken bilirki i ücreti ve yarg,lama sonunda davay, kaybetmeleri halinde daval,ya ödenmesine mahkemece karar verilen avukatlık ücreti Bakanlık taraf,ndan kar lanacaktır. Davac, üst kurulu un davay, kazanmas, durumunda ise, yarg,lama s,ras,nda davac, ad,na Bakanlıkça üstlenilen bilirki i ücreti, 6183 say,l, Amme Alacaklar,n,n Tahsil Usulü Hakk,nda Kanun hükümlerine göre daval,dan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir. Bu düzenleme ile tüketici örgütleri üst kurulu lar,n,n dava açma yönünde te vik edilmesi amaçlanm, t,r.

Dördüncü f,krada göre tüketici mahkemelerinde görülecek davalar Hukuk Muhakemeleri Kanununun Alt,nc, K,s,m hükümlerine göre basit yarg,lama usulüne göre yürütülecektir.

Be inci f,krada, tüketici davalar,n,n tüketicinin yerle im yeri mahkemesinde de aç,labilmesine imkân tan,nm, t,r.

Alt,nc, f,krada, tüketici mahkemelerinde tüketicilerin ortak ç,karlar,n,n korunmas, amac,yla dava açma ehliyetine sahip taraflar tüketiciler, tüketici örgütleri, ilgili piyasa, düzenleyen kamu kurum ve kurulu lar, ile Bakanlık olarak belirlenmiştir. Kendilerine dava hakk, verilenler, haks,z ticari uygulamalar ile ticari reklam ve ilânlara ili kin hükümler d, nda, münferit tüketici sorunu olmayan ve genel olarak tüketicileri ilgilendiren hallerde dava açabileceklerdir. Örne in tehlikeli mallar,n piyasadan çekilmesi gibi talepler bu türden genel nitelikli taleplerdir. Dava hakk, sahiplerinin talepleri, bu Kanuna ayk,r, bir durumun do ma tehlikesi olan hallerde bunun önlenmesine veya durdurulmas,na ili kin ihtiyati tedbir karar, al,nmas, veya hukuka ayk,r, durumun tespiti, önlenmesi veya durdurulmas,na karar verilmesi yönünde olacaktır,r.

Yedinci f,krada, tüketici mahkemesince uygun görülen hallerde tedbir kararlar, veya hükümlerinin hakk,nda tedbir karar, veya hüküm verilen taraf,ndan ülke düzeyinde yay,nlanan gazetelerden en az üçünde ilân edilmesi öngörölmü tür. Bu ekilde, tüketicilerin evrensel haklar,ndan biri olan bilgi edinme hakk,n,n gere i olarak tüketicinin genelini ilgilendiren bir konuda verilen mahkeme karar,ndan kamuoyunun haberdar olmas, sa lanm, olacaktır,r.

Sekizinci f,krada göre, Bakanlık ile Adalet Bakanl, , aras,nda mahkeme kararlar,n,n payla lmas, ve elektronik ortamda yay,mılanmas, konusunda i birli i yapılacaktır. Bu ekilde hakem heyetleri bir uyu mazlık konusunda karar verirken mahkeme kararlar,na rahatlıkla eri ebilecektir.

MADDE 74- Sat, a sunulan bir seri mal,n ay,pl, olmas,n,n anla lmas, halinde Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütlerine ay,pl, seri mal,n üretiminin ve sat,m,n,n durdurulmas, ve sat,m amac,yla elinde bulunduranlardan toplat,lmas, için dava açma imkân, vermektedir. Bu ekilde hatal, mal zarara sebebiyet vermeden piyasadan çekilebilecektir.

kinici f,krada mahkeme taraf,ndan seri ay,pl, mal konusunda al,nabilecek farklı önlemler hakk,nda bilgi verilmektedir.

Üçüncü f,krada sat, a sunulan mal,n hem ay,pl, hem de güvensiz oldu u tespit edilmesi halinde Ürünler li kin Teknik Mevzuat,n Haz,rlanmas, ve Uygulanmas,na Dair Kanun hükümlerinin uygulanaca , vurgulanm, t,r.

MADDE 75- Bu madde Bakanl,k müfetti leri, gümrük ve ticaret denetmenleri ile Bakanl,kça görevlendirilecek personelin denetleme, inceleme ve ara t,rma yapmaya yetkili oldu unu saptamaktad,r.

İkinci f,krada bilgi ve belge istemi hakk,ndad,r. Denetimin gere i gibi yap,labilmesi için bütün bilgi ve belgelerin do ru olarak gösterilmesi, istenmesi halinde belgelerin asl,n,n veya onayl, kopyalar,n,n verilmesi yükümlülü ü de vurgulanm, t,r.

MADDE 76- Bu madde ile Tüketicinin Korunmas, ve Piyasa Genel Müdürlü ünün temel görevlerinden biri olan tüketicilerin sa l,k ve güvenli ini koruma görevini yerine getirmesi için tüketici ürünleri hakk,nda düzenleme ve denetim yapma yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır.

4077 say,l, Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanunun öAmaçö maddesinde Bakanl, a ötüeticilerin sa l,k ve güvenli ini korumak amac,yla her türlü tedbiri alma göreviö verilmi tir. Bu nedenle, maddede tan,m, yap,lan ve ikincil düzenlemeler ile detaylar, belirlenmesi amaçlanan tüketici ürünlerinde mevzuat haz,rlama ve piyasa gözetimi ve denetim yapma yetkisi Bakanl, a verilmektedir. Ayr,ca, tüketiciye sunulan hizmetlerin de yine yürürlükteki düzenlemelere uygun olmas,n,n sa lanmas, amaçlanmaktadır. Bu madde ile tüketici ürünleri ve tüketiciye sunulan hizmetler konusunda yetkili kurulu un belirlenmesi ve Avrupa Birli i uygulamalar,na paralel bir uygulaman,n hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 77- Bu madde ile bu Kanuna ayk,r, davrananlar hakk,nda uygulanacak idari ve adli yapt,r,mlar düzenlenmi tir.

MADDE 78- Kanunun bu maddesi kesinle en para cezalar,n,n tahsili, ceza zamana ,m, süresi ve bunun i leme tarihi hakk,nda ayr,nt,lar içermektedir.

Birinci f,krada yap,lan düzenleme ile hangi cezalar,n Bakanl,k, hangi cezalar,n cezaya muhatap olan,n merkezinin bulundu u valilik taraf,ndan uygulanaca , belirtilmi tir.

İkinci f,krada gere ince, bu Kanunda düzenlenen her türlü para cezas, idari nitelikte oldu u için bunlara kar , tebligat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde 2577 say,l, Kanun hükümlerine göre yetkili idare mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yap,lmam, olmas, halinde cezalar kesinle ir. dare mahkemesi kararlar,na kar , yap,lacak itirazlarda 2577 say,l, Kanuna göre yap,lacaktır. dare mahkemesinde dava aç,lm, olmas, karar,n yerine getirilmesini durdurmayacaktır. Cezaya muhatap öncelikle o ceza tebligat,n,n gere ini yapacaktır.

Üçüncü f,krada gere i bu Kanuna dayan,larak verilen para cezalar,n,n bir ay içerisinde ödenmesi zorunlu k,l,nm, t,r.

MADDE 79- Bu madde 25/6/1987 tarihli Olduklar,ndan Farkl, Görünen, Tüketicilerin Sa l,k veya Güvenli ini Tehlikeye Atan Mallara li kin Üye Ülkelerin Hukuki Düzenlemelerinin Uyumla t,r,lmam, Hakk,nda 87/357/AET say,l, Konsey Yönergesini (ATRG 1987 L 192/49) iç hukukumuzda aktarmaktadır. Buna göre g,da ürünü olmamalar,na ra men, g,da ürünleriyle kar, t,rabilecek ve bu yüzden özellikle çocuklar ba ta olmak üzere tüketicilerin sa l, ,n, ve güvenli ini tehlikeye atan mallar,n üretilmesi, pazarlanmas,, ithalat, ve ihracat, yasaktır.

İkinci f,krada gere i Bakanl,k yiyecek taklidi ürünlere kar , tedbir almaya ve düzenleme yapmaya yetkili olacaktır.

Üçüncü f,krada piyasaya arz edilmi ve güvensiz olan yiyecek taklidi ürünler ile ilgili 4703 say,1, Kanun hükümlerinin uygulanaca , vurgulanm, t,r.

Dördüncü f,kra gere i Bakanl,k yiyecek taklidi ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimini yapmakla yetkili olacakt,r.

Be inci f,krada, yiyecek taklidi ürünler nedeniyle tüketicilerin u rad,klar, maddî ve manevî zararlar,n tazmini için dava açma haklar,n,n sakl, oldu u vurgulanm, t,r.

MADDE 80- 4077 say,1, Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanunun 28 inci maddesine paralel kaleme al,nm, olan bu maddede, Bakanl,k taraf,ndan denetim amaçl, yapt,r,lacak laboratuvar testleri ve bunlar,n ücretlerine ili kin ayr,nt,lar ele al,nm, t,r.

MADDE 81- Bu madde ile Bakanl, ,n tüketicinin korunmas,na yönelik masraflar, ile Reklam Kurulu, Reklam Konseyi, Tüketici Konseyi ve tüketici hakem heyetlerinin faaliyetlerine ili kin masraflar,n Bakanl,k bütçesinden kar ,lanaca , hüküm alt,na al,nm, t,r.

MADDE 82- Bu madde ile tüketici i lemleri ile ilgili tüketici hakem heyetlerinin veya tüketici mahkemelerinin bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda genel hükümleri uygulayacaklar,na ili kin düzenleme yap,lm, t,r. Tüketici sorunlar,n,n büyük bir ço unlu u sözleşmeler hukukunu ilgilendirdi i için özellikle Türk Borçlar Kanunu hükümleri bu bala mda büyük önem ta ,yacak ve bo luklar,n doldurulmas,nda kullan,lacakt,r.

İkinci f,krada, taraflardan birini tüketicilerin olu turdu u bir i lemlerle ilgili di er kanunlarda düzenleme olmas,n,n o i lemin tüketici i lemi olmas,n, engellemeyece i ve tüketicilerin tüketici hakem heyetlerine veya tüketici mahkemelerine ba vurtmas,n, da engellemeyece i aç,kça vurgulanm, t,r.

MADDE 83- Bakanl,k, Kanunun uygulanmas,yla ilgili olarak gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir. Bu Kanuna dayan,larak ç,kar,lmas, gereken yönetmelikler Kanunun yürürlü e giri tarihinden itibaren alt, ay içerisinde ç,kar,lacakt,r. Bankac,l,kla ilgili ç,kar,lacak ikincil düzenlemelerde, Bankac,l,k Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü ü al,nacakt,r.

MADDE 84- Bu madde ile raportör kadrosunun ihdas edilmesi için 190 say,1, Kanun Hükümünde Kararnamede gerekli de i iklik yap,lm,as, öngörölmü tür.

MADDE 85- Bu Tasar,n,n kanunla mas, halinde 4077 say,1, Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanun yürürlükten kalkacakt,r. Di er Kanunlarda 4077 say,1, Kanuna yap,lan at,flar,n da yeni Kanuna yap,lm, olaca , düzenlenmi tir.

GEÇ C MADDE 1- Kanunun yürürlü e girmesiyle birlikte uygulamada ya anabilecek sorunlar,n giderilmesi için;

Birinci f,krada, yürürlük tarihten önce aç,lm, olan davalar,n aç,ld,klar, mahkemelerde görölmeye devam edece i belirtilmi tir.

İkinci f,kraya göre, bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önceki tüketici i lemlerine, bunlar,n hukuken ba lay,c, olup olmad,klar,na ve sonuçlar,na bu i lemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşme mi ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanacakt,r.

Ancak:

- Kanunun yürürlü e girmesinden önce kurulan ve halen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna ayk,r, hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmayacakt,r.

- Kanununun yürürlü e girmesinden önce i lemeye ba lam, hak dü ürücü süreler ile zamana ,m, süreleri dolmam, ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak dü ürücü süre veya zamana ,m, süresi dolmu olacakt,r.

Kanunda öngörülen ikincil düzenlemeler yürürlü e girinceye kadar, yürürlükten kald,r,lan Tüketicinin Korunmas, Hakk,nda Kanuna dayan,larak ç,kart,lan yönetmelik ve di er mevzuat,n, Kanuna ayk,r, olmayan hükümlerinin uygulanmas,na devam edilecektir.

MADDE 86- Yürürlük maddesidir.

MADDE 87- Yürütme maddesidir.